



Katolički list

# ZVONIK

GOD: IX BR. 7 (93) Subotica, srpanj (juli) 2002. 40,00 din



## NOVA DUHOVNA ZVANJA - ZA NOVU NADU

Ovih dana naša biskupija doživjela je radosne događaje đakonskog odnosno svećeničkog ređenja, te proslave srebrnih misa. O tim događajima čitat ćete u ovom broju "Zvonika".

Kad sam nedavno putovao s ministrantima na susret koji je bio na Tekijama, fotografirao sam jedan križ u "moru" žita. Na đakonskom i svećeničkom ređenju u Subotici,

ponesen radošću tog događaja, pomislio sam kako je to divno da smo dobili nove radnike za "veliku žetvu".

Isto tako na Josipovoj srebrnoj misi bio sam radostan pri pomisli da on već 25 godina marno radi u toj žetvi. I eto, tako se rodila naslovna stranica ovog srpanjskog broja "Zvonika" i nadahnuće za ovaj uvodnik. Jer, Josip, Ferenc, Nándor, Róbert, Goran, Josip i František, nikli na plodnoj bačkoj ravnici, jesu doista "klasovi" - ponos mirisnih njiva... I što drugo da im poželimo nego upravo s pjesnikom Aleksom: "Jačajte, rastite..." jer "najljepše cvijeće su ravni: klasovi puni i zreli!" Razlog naše nade u sretniju budućnost su i naši sjemeništarci i bogoslovi. A bilo bi još bolje kad bih tu mogao dodati: i kandidati i kandidatice za redovničke zajednice (kajih, nažalost, nema!).

Doista, nova duhovna zvanja s pravom možemo nazvati razlogom ili zalogom naše nade u bolje sutra katolika i katoličke Crkve na ovim prostorima. Ako je istina ono što je zapisao prorok Zaharija: "Udarit će pastira i stado će se raspršiti" (Zah 13,7) i ako je istina da "ovce bez pastira" izazivaju sažaljenje (usp. Mt 9,36; Mk 6,34), onda je istina i obratno. Stado se ohrabruje, napunja nadom i sigurnošću kad ima pastira jer će biti poučeno mnogo čemu i primit će po pastirima raznoliku pomoć (usp. Mt 9,35).

Doista, nova duhovna zvanja s pravom možemo nazvati razlogom ili zalogom naše nade u bolje sutra katolika i katoličke Crkve na ovim prostorima. Ako je istina ono što je zapisao prorok Zaharija: "Udarit će pastira i stado će se raspršiti" (Zah 13,7) i ako je istina da "ovce bez pastira" izazivaju sažaljenje (usp. Mt 9,36; Mk 6,34), onda je istina i obratno. Stado se ohrabruje, napunja nadom i sigurnošću kad ima pastira jer će biti poučeno mnogo čemu i primit će po pastirima raznoliku pomoć (usp. Mt 9,35).

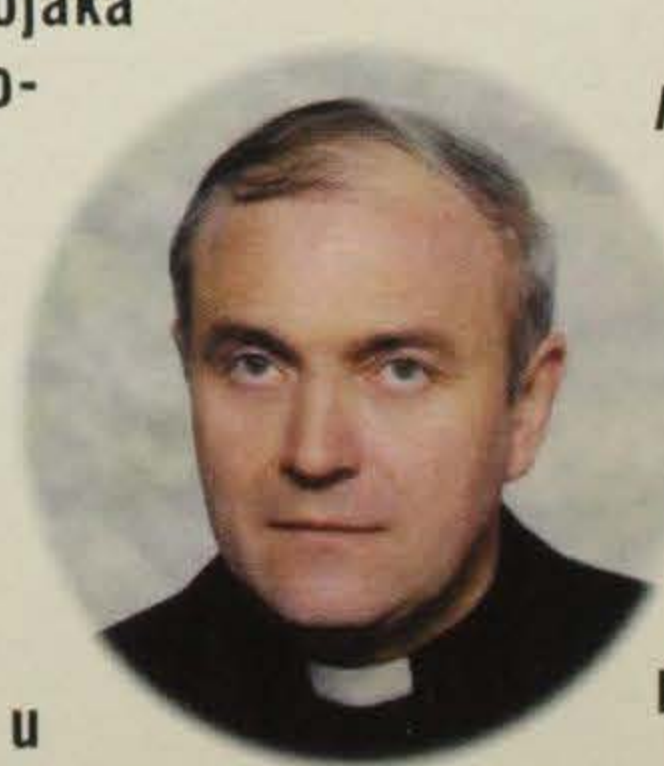
Nikada ne smijemo gubiti nadu, a pogotovo kad za to imamo ovako divne razloge. O toj nadi i potrebi nade govorili su sudionici Europskog kongresa o zvanjima (5. do 10. 05. 1997.) koji u završnom dokumentu pišu: "Nada koja je jača od svakoga straha i svake sumnje, ona nada koja je podržavala vjeru naše braće iz istočnih Crkava u vremenu u kojemu je bilo teško i opasno vjerovati i nadati se, i nada koja je sada nagrađena ponovnim procvatom zvanja, kako je to posvjedočeno na sastanku... Nada je tajna kršćanskoga života. Ona je dah apsolutno potreban u poslanju Crkve a posebno u pastoralu zvanja..." (br. 3).

Doista, i danas su istinite Isusove riječi: "Žetve je mnogo, a radnika malo" (Mt 9,37). Osobito bolno već godinama odzvanjaju na prostorima naše biskupije, koja je nekoć bila plodna duhovnim zvanjima i koja je bila rasadište tih zvanja. No, evo, nova nada je - hvala Bogu - na pomolu. I upravo ohrabreni tom novom nadom moramo biti svjesniji Isusove zapovijedi: "Molite dakle gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju" (Mt 9,37). Moramo moliti i činiti sve što je u našoj moći da se što više mladića i djevojaka odazove Kristovom pozivu te bude što više radnika koji će se uključiti u tu veliku "žetvu Gospodnju". Treba moliti i ne gubiti nadu. I "čudesni ulov" neće izostati baš kao što nije izostao ni u Isusovo vrijeme (usp. Lk 5,5 sl.). Za podgrijavanje nade i kao poticaj na molitvu u svakom broju neka vam posluže i naše stalne rubrike "Mi u Crkvi - zvanja, službe, darovi...". I, naravno, rubrika

je podržavala vjeru naše braće iz istočnih Crkava u vremenu u kojemu je bilo teško i opasno vjerovati i nadati se, i nada koja je sada nagrađena ponovnim procvatom zvanja, kako je to posvjedočeno na sastanku... Nada je tajna kršćanskoga života. Ona je dah apsolutno potreban u poslanju Crkve a posebno u pastoralu zvanja..." (br. 3).

Doista, i danas su istinite Isusove riječi: "Žetve je mnogo, a radnika malo" (Mt 9,37). Osobito bolno već godinama odzvanjaju na prostorima naše biskupije, koja je nekoć bila plodna duhovnim zvanjima i koja je bila rasadište tih zvanja. No, evo, nova nada je - hvala Bogu - na pomolu. I upravo ohrabreni tom novom nadom moramo biti svjesniji Isusove zapovijedi: "Molite dakle gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju" (Mt 9,37). Moramo moliti i činiti sve što je u našoj moći da se što više mladića i djevojaka odazove Kristovom pozivu te bude što više radnika koji će se uključiti u tu veliku "žetvu Gospodnju". Treba moliti i ne gubiti nadu. I "čudesni ulov" neće izostati baš kao što nije izostao ni u Isusovo vrijeme (usp. Lk 5,5 sl.). Za podgrijavanje nade i kao poticaj na molitvu u svakom broju neka vam posluže i naše stalne rubrike "Mi u Crkvi - zvanja, službe, darovi...". I, naravno, rubrika

Doista, i danas su istinite Isusove riječi: "Žetve je mnogo, a radnika malo" (Mt 9,37). Osobito bolno već godinama odzvanjaju na prostorima naše biskupije, koja je nekoć bila plodna duhovnim zvanjima i koja je bila rasadište tih zvanja. No, evo, nova nada je - hvala Bogu - na pomolu. I upravo ohrabreni tom novom nadom moramo biti svjesniji Isusove zapovijedi: "Molite dakle gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju" (Mt 9,37). Moramo moliti i činiti sve što je u našoj moći da se što više mladića i djevojaka odazove Kristovom pozivu te bude što više radnika koji će se uključiti u tu veliku "žetvu Gospodnju". Treba moliti i ne gubiti nadu. I "čudesni ulov" neće izostati baš kao što nije izostao ni u Isusovo vrijeme (usp. Lk 5,5 sl.). Za podgrijavanje nade i kao poticaj na molitvu u svakom broju neka vam posluže i naše stalne rubrike "Mi u Crkvi - zvanja, službe, darovi...". I, naravno, rubrika



## POVEO SI ME

Poveo si me na put bez štapa i torbe.

Poveo si me da budem uza Te: da te primam u svoje oči, da te puštam u svoje uši, da te upijem u svoje srce.

Poveo si me i dao mi svoju Riječ za snagu i oružje, svoga Duha da me naprijed pokreće, svoje Tijelo da me nebom dotiče.

Nisi mi rekao kamo, nisi mi rekao kako.

Rekao si samo da pođem za Tobom; da ne tražim gnijezda i jazbine, da ne gradim kuće ni utvrde, da ne stječem blaga za hrđu i moljce...

Nego da oči punim svjetlošću, da srce nastanim ljubavlju, i da svoje ruke prepustim darivanju.

I da idem...

Da idem sa svima ne izdvajajući nikoga. Da Te darujem svima ne zadržavajući nikoga.

Poveo si me da budem s Tobom kako bi mnogi mogli biti više Tvoji. Poveo si me da me ispuniš sobom kako bi mnogima mogao darovati sebe.

S. Martina Koprivnjak

"Paulinum - za duhovna zvanja".

Doista, radostan i ohrabren, đakonskim i svećeničkim ređenjima te srebrnim misama, volio bih da nam svima ovaj broj "Zvonika" bude jedan himan optimizmu vjere pune nade za nova duhovna zvanja, za bolje i ljepše sutra naše biskupije i Crkve na našim prostorima. U tom raspoloženju želim vam svima ugodne dane odmora.

Vaš urednik

Na slikama od gore prema dolje, slijeva na desno:

Josip Štefković - mladomisnik,  
Goran Vilov - đakon,  
František Gašparovsky - mladomisnik  
Róbert Utcai - đakon,

i srebromisnici:

Josip Pekanović,  
Nándor Bankó  
Ferenc Brasnyó

Piše: mr. Andrija Kopilović

## 21. 07. 2002. - 16. NEDJELJA KROZ GODINU

*Mudr 12,13.16-19; Rim 8,26-27; Mt 13,24-43*

### Prava snaga

Ako bismo imali vjere i nade a Duha ne bismo imali, bili bismo nemoćni. Jedino će nam ta snaga Drugoga biti kadra pomoći da usvojimo Božje poglede i njegove stavove. Crkva nam danas u drugom čitanju predlaže za razmišljanje iz poslanice Rimljanima kratku ali snažnu poruku: Duh Sveti kojega nam Otac u Kristu i po Kristu daruje od krštenja, osobito u Potvrđi, ali i u nebrojenim okolnostima života, neprestano vodi našu duhovnost prema savršenstvu. S jedne strane spasonosno je osjećati pred Bogom poniznu istinu vlastite nemoći. Ta nemoć rađa jednom naravnom potrebom koja onda prelazi nadnaravni odnos, a to je molitva. Neiscrpiva i vječna tema svake kršćanske duhovnosti. S tim problemom se susreo apostol Pavao. On čak tvrdi, unatoč svojih apostolskih velikih iskustava pa i objava, da ne znamo što da molimo kako valja. Međutim, tješi nas veličanstvenim Božjim planom da je Duh Sveti razliven u srcima našim i da je on onaj posrednik koji slavi Oca i zauzima se za nas u svim oblicima molitve, pa čak i u našim trajnim nemoćima, kako Pavao kaže: "neizrecivim uzdasima". Ta trojstvena povezanost u čovjeku je njegovo najveće bogatstvo, zato je i najveća istina koju svaki od nas ispovijeda već samim znakom križa i početkom svake molitve da se u nama i po nama događa, snagom Duha: slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu. No, uvjet te slave je naša želja da se prepustimo postojanju i djelovanju Duha u nama.

## 28. 07. 2002. - 17. NEDJELJA KROZ GODINU

*1 Kr 3,5.7-12; Rim 8,28-30; Mt 13,44-52*

### Bog u svemu na dobro surađuje

Božje znanje o nama nije neko tajanstveno znanje već naum spasenja koji se ostvaruje na nama i s nama. Ovaj odlomak iz poslanice Rimljanima na prvi pogled može navesti čovjeka na krivi kolosjek razmišljanja: da je unaprijed sve predodređeno i da čovjek zapravo na tom "putu sudbine" ne može ništa postići. Neki su tako tokom povijesti i pokušali tumačiti ovaj odlomak Pavlove poslanice. Međutim, poruka je vrlo jasna: Bog je čovjeka stvorio na svoju sliku da mu bude sličan. Kršćanin novim rođenjem, po sakramentima, biva suobličen slici Isusa Krista. Naše "predodređenje" nije dakle determinacija nego je poziv da u životu postanemo ono što smo i zašto smo stvoreni - biti suobličen slici Isusa Krista. Na tu i takvu spoznaju, koja postaje čin vjere, Bog odgovara obilnim milostima koje su u poslanici nazvane čak preobilnima. Bog, dakle, onom tko je svjestan svoga kršćanskoga poziva - biti Krist - uistinu u svemu surađuje na dobro. Ljubav koja je preduvjet te suradnje ustvari je susret. Taj susret je Božja ponuda i naš odgovor na poziv. Taj susret je naše nastojanje a uspjeh je u Božjim rukama. I kako se nikada nije dogodilo da je Bog napustio one koji ga ljube, tako se nikada neće dogoditi da će Bog napustiti one koji se trse biti svjesni i savjesni u ostvarivanju svoga poziva. To ne znači da na tom putu nećemo posrtati, ali Bog opravdava kad se kajemo i ustajemo. On opravdava naš rast i tako pribavlja našu slavu koja u biti nije naša već se po nama proslavljuje Kristova slika u nama.

## 4. 08. 2002. - 18. NEDJELJA KROZ GODINU

*Izl 55,1-3; Rim 8,35.37-39; Mt 14,13-21*

### Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove

Ni smrt, ni prijetnje ne mogu rastaviti ljude koje ljubav povezuje. Ljubav je vječna i ona je istinska sreća svakoga čovjeka. Ako razumijemo i ispovijedamo s apostolom Ivanom da se u Novom zavjetu Bog objavio kao ljubav, k tome još ako vjernički proniknemo u otajstvo da Bog zapravo nema ljubavi nego je ljubav sama, u tom svjetlu ćemo razumjeti i ovaj odlomak. Ljubav se događa uvijek u susretu. Ljubljene osobe se rado družu, bivaju povezane i zapravo ta veza je takva da se ne može raskinuti. Apostol Pavao je imao susret s Kristom i taj je susret njega, apostola, tako vezao uz Krista da je tu svoju zaljubljenost u njega nastojao u svim svojim poslanicama prenijeti na nas. Danas nam želi poručiti da je vrijednost ljubavi jedna "neobična valuta" koja se uvijek plaća patnjom. I stoga je danas strahovita zabluda što je ljubav degradirana na osjećaj sretnoga užitka a ne na osjećaj blaženstva. Ogromna je razlika između sreće i blaženstva. Sreća je časovita a blaženstvo daje smisao života. Tko jedanput iskusi osjećaj blaženstva u zajedništvu s ljubljenom osobom, svjestan je da će platiti "skupu cijenu" ali da nema te sile koja bi ga rastavila od te i takve ljubavi jer bi to značilo biti odbačen, nesretan i izvan blaženstva. Stoga Pavao nezaustavljivom ljepotom nabraja sve okolnosti života, koje su inače vrlo snažne i mogu čovjeka pokolebati, pogaziti pa čak i uništiti. Međutim, on je svjestan da ako bi se to njemu i dogodilo, ona druga strana, tj. Druga osoba koja se ljubi jest neizmijerna u svom dostojanstvu, u svojoj ljubavi i svojoj moći. Zato uistinu ta ljubav pobjeđuje sve i ne može nas nitko rastaviti od nje zato što je božanska.

## 11. 08. 2002. - 19. NEDJELJA KROZ GODINU

*1 Kr 19,9a.11-13a; Rim 9,1-5; Mt 14,22-23*

### Izrael je Božji narod

Pavlu je poznata važnost koju u Božjem narodu ima njegov narod. On unaprijed zna da će se jednom svi vjernici nanovo naći u Kristu, ali u ovom odlomku kojega Crkva danas razmatra nazire se jedno neizrecivo rodoljublje. Ono je izazov i poruka za sva vremena i svima, a napose vjernicima kako treba ljubiti svoj narod. Pavao se poziva na Krista kao svjedoka da bi posvjedočio svojim sunarodnjacima i vjerojatno ostavio najljepšu poruku koju je ikad ijedan Židov napisao o svom narodu koliko ga ljubi. Prvo što se vidi jest činjenica da je ta ljubav prema svome narodu božanskog porijekla. Povlačeći paralelu s našim vremenima, mnogi bi kršćani morali doći do svijesti da je briga za svoj narod i pripadanje svom narodu božanskog porijekla jer je Božja promisa u kom smo narodu rođeni i za koji smo narod rođeni. Ono što kod apostola Pavla zapanjuje i zadivljuje je činjenica da je mahnito, a ipak svjedočki, ispovjedio tu ljubav rečenicom: "Da, htio bih ja sam proklet biti, odvojen od Krista, za svoju braću, sunarodnjake svoje po tijelu." Kolike li mahnite ljubavi koja nadmašuje svako herojstvo i objedinjuje uistinu herojske žrtve svih naroda. Kako je velika stvar dati život svoj za svoj narod! Zamislimo Pavla koji bi čak pristao na odvojenost od Krista - čini se ne zna što govori - samo da bi priveo svoj narod u zajedništvo s Kristom. Kolika žrtva vrijedna poštovanja. Pred njom sve zastaje i ostavlja na razmišljanje da takvu žrtvu i takvo predanje Bog nikada neće zaboraviti. Stoga se nadamo u vječnosti biti zajedno. To je pravo rodoljublje.

## ĐAKONSKO I SVEĆENIČKO REĐENJE U SUBOTIČKOJ KATEDRALI

Na svetkovinu apostolskih prvaka Petra i Pavla, subotički biskup **mons. János Péntzes** zaredio je za đakona **Gorana Vilova** iz župe Isusova Uskrsnuća u Subotici, a za svećenike **Josipa Štefkovića** iz katedralne župe sv. Terezije i **Františka Gašparovskog** iz Bača.

### GORAN VILOV

Goran je sin Ivana i Marije rođ. Tumbas. Rodio se u Subotici 17. 03. 1978. godine. Nakon završene srednje strojarske škole u Subotici pošao je na studij teologije u Zagreb, u kolegij Družbe Isusove. Ondje je na isusovačkom Teološko-katehetskom institutu ove godine završio petu godinu studija.

### FRANTIŠEK GAŠPAROVSKY

František je rođen u Baču, 23. 01. 1977. godine u Baču, u slovačkoj obitelji Franje i Ane r. Janas. Nakon završene osnovne škole u rodnom Baču, gimnaziju je završio u Subotici u sjemeništu "Paulinum", a studij teologije u Slovačkoj na Teološkom fakultetu u Banskjoj Bistrici.

### JOSIP ŠTEFKOVIĆ

Rođen je 17. 07. 1976. godine u Subotici od oca + Ivana Štefkovića i majke Dominike r. Ivanković. Osnovnu školu pohađao je u Tavankutu i Starom Žedniku a gimnaziju u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji "Paulinum" u Subotici. Teologiju je diplomirao u Zagrebu na Teološko-katehetskom institutu Družbe Isusove. Njegov mlađi brat Mirko je završio četvrtu godinu teologije u Rimu. /Zv./

### RÓBERT UTCAI, NOVI ĐAKON

Subotički biskup **mons. dr. Ivan Péntzes** zaredio je za đakona **Róberta Utcaija** u temerinskoj župnoj crkvi sv. Rozalije. Robert je završio petu godinu studija teologije u Segedinu u Mađarskoj.

U ovom slavlju sudjelovali su mnogi svećenici, redovnici, redovnice i bogoslovi. Među uglednim gostima bio je i rektor segedinske bogoslovije **József Balagh**. Bila su zapažena i četiri sjemeništarca ove župe te ređenikova rodbina i brojni vjernici.

Robertovo ređenje zatražio je njegov župnik **mr. László Szungyi** koji je pred biskupom i nazočnim vjernicima potvrdio da je on dostojan za taj sveti čin.

Na misi je pjevao "Juventus" - omladinski kamerni zbor i župni zbor sv. Cecilije. /Hitélet/

## Subotica - Isusovo Uskrsnuće

### TRODNEVNICA ZA DUHOVNA ZVANJA

U župi Isusova Uskrsnuća u Subotici održana je od 23. do 25. lipnja 2002. godine trodnevica za duhovna zvanja povodom đakonskog ređenja bogoslova **GORANA VILOVA**. Jasno, mislili smo i na još dva đakona iz naše biskupije, kao i na dvojicu đakona koji će na svetkovinu Petra i Pavla primiti sakrament svećeništva. Zahvaljivali smo Bogu na daru koji im je iskazao kad ih je pozvao, a molili smo i za nova duhovna zvanja.

Prvoga dana, 23. lipnja u 18 sati bila je Služba riječi. Djevojke i mladići obučeni u bijelo s tekstovima okružili su oltar i redom čitali odlomke Božje riječi, pjevali Psalam te po koju recitaciju, Papinu ili župnikovu misao. Sve je, pak, bilo protkano prikladnom pjesmom. Evo dio jednog župnikovog razmišljanja: "Za razliku od obiteljskog poziva ili poziva na bračni život koji je na neki način ugrađen u čovjekovu narav od početka, poziv na duhovno zvanje je Božji poziv mladićima i djevojkama punima Duha i milosti. U duhovni stalež Bog zove tako da traži pobožne, plemenite i čiste mladiće i djevojke kako bi plemenitošću koju su naučili od Isusa radili ZA DOBRO DRUGIH. Raditi za tuđe dobro i to trajno, samo na temelju vjere jest bit duhovnog zvanja. TA vjera se mora boriti protiv raznih tjelesnih i duhovnih, vanjskih i nutarnjih protivština. Duhovno zvanje je u neku ruku protunaravno. Onaj tko se odluči za duhovno zvanje mora imati toliko vjere i ljubavi prema Isusu i širenju njegova Kraljevstva da bude spreman odreći se oca i majke, žene i djece...! Istina, Isus obećava i stostruku plaću...!

Biskup, svećenik, đakon predstavljaju Isusa na zemlji da po njima naviješta evanđelje, oprašta grijehe, prikazuje svete Žrtve... Đakon može krstiti, vjenčavati, propovijedati, pričešćivati i pratiti pokojnike. Đakoni su poput prvih đakona na pomoć biskupu. Đakonska je služba prvi stupanj svećeničke službe. Takav đakon će postati naš Goran...", rekao je među ostalim **mons. Bela Stantić**, župnik.

Drugog dana trodnevnice bila je svečana sv. misa na istu nakanu, uz pjevanje i lijepu suradnju mladih.

Posljednjega dana smo za duhovna zvanja prikazali sat klanjanja Isusu u Presvetom oltarskom sakramentu. Uz čitanje Božje riječi, razmišljanja, molitve i pjesme što su ih predvodili mladi, odgovorili smo na Isusov nalog: "Molite Gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju!" (Lk 10,2).

"Neka pogled naših mladih bude uvijek okrenut prema Tebi, da ih zavoliš i da Te slijede!" rekao je župnik.

Zahvaljujemo Bogu i župniku i svima koji su sudjelovali, osobito mladima s jednom jedinom željom: da nam Gospodin čuva sadašnja zvanja a umnoži nova!

Stanislav



Goranovi roditelji u drugom redu drugi i treći s lijeva

## MLADA MISA JOSIPA ŠTEFKOVIĆA

Svoju Mladu misu vlč. Josip Štefković proslavio je u nedjelju, 7. srpnja 2002., u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije. Slavlje je započelo svečanim ulaskom u katedralu. Dok je mladomisnik s majkom i kumovima te koncelebrantima stupao k oltaru, katedralom se orila Domjanićeva pjesma ZA SVAKU DOBRU REČ u znak zahvale za svaku riječ mame Dominike! Zatim se Mladomisniku toplim riječima obratio župnik mons. Stjepan Beretić. I njegov pozdravni govor donosimo u cijelosti jer lijepo prikazuje njegov životni put i značenje ovog velikog događaja.



Josipova Majka Dominika i brat Nikola (u sredini)  
i njegovi kumovi sa sinom

**Hvaljen Isus i Marija!**  
**Dragi Josipe, mladomisniče naš!**

Dobro nam došao! Davno si se opredijelio za Gospodinov put. Prošao si kroz naš "Paulinum", vojsku odslužio, završio si studij svetoga bogoslovlja. Dolikuje da prije nego poljubiš žrtvenik Gospodinov, zamoliš blagoslov u svoje majke. Teško si djetinjstvo proživio, a ipak si nošen velikom ljubavlju. Voli te Gospodin, voli te brat tvoj Mirko i Nikola te voli. Za te se sklapaju mamine ruke, i braće tvoje. Za te moli tvoja velika rodbina. Mole za te ujak Franjo, pred žrtvenikom, i teta Nada pod škapularom svetoga Dominika, moli za te mamin ujak Bela, moli i teta mamina Brigita. Mole za te župljani ove naše župe.

Jedna dalmatinska pjesma se divi majci pa je hvali: "tuđa te suza zaboli više nego vlastita bol". Čudesna te mati rodila. Istu bi joj pohvalu mogao reći. Kao da je ništa ne boli. Ni riječ kruta, ni uvreda tvrda, ni prijezir, ništa nju ne boli. Ni noge je ne bole. Ništa joj nije. Tuđa je suza zaboli više nego vlastita bol. Rodila te mama, Josipe, kao prvijenca svoga. Reci, Josipe naš, zajedno sa svetim Augustinom: "Zemna me mati rodila kroz boli za ovaj svijet, a kroz molitvu me rodila za nebo." Rodila te mati kroz boli. Rodila te, pa te imamo. Blago tebi, Josipe, što te tvoja mati još uvijek rađa. Rađa te kroz molitvu za Crkvu i za nebo. Josipe, udovica te podigla. Da se još jednom vratimo dalmatinskoj: "na svom pragu za sva vremena čuvaš vatru, dom i rod..." Podigla vas trojicu, a sama samuje. Jedan u Zagrebu, drugi u Rimu, treći u Boki. Pa

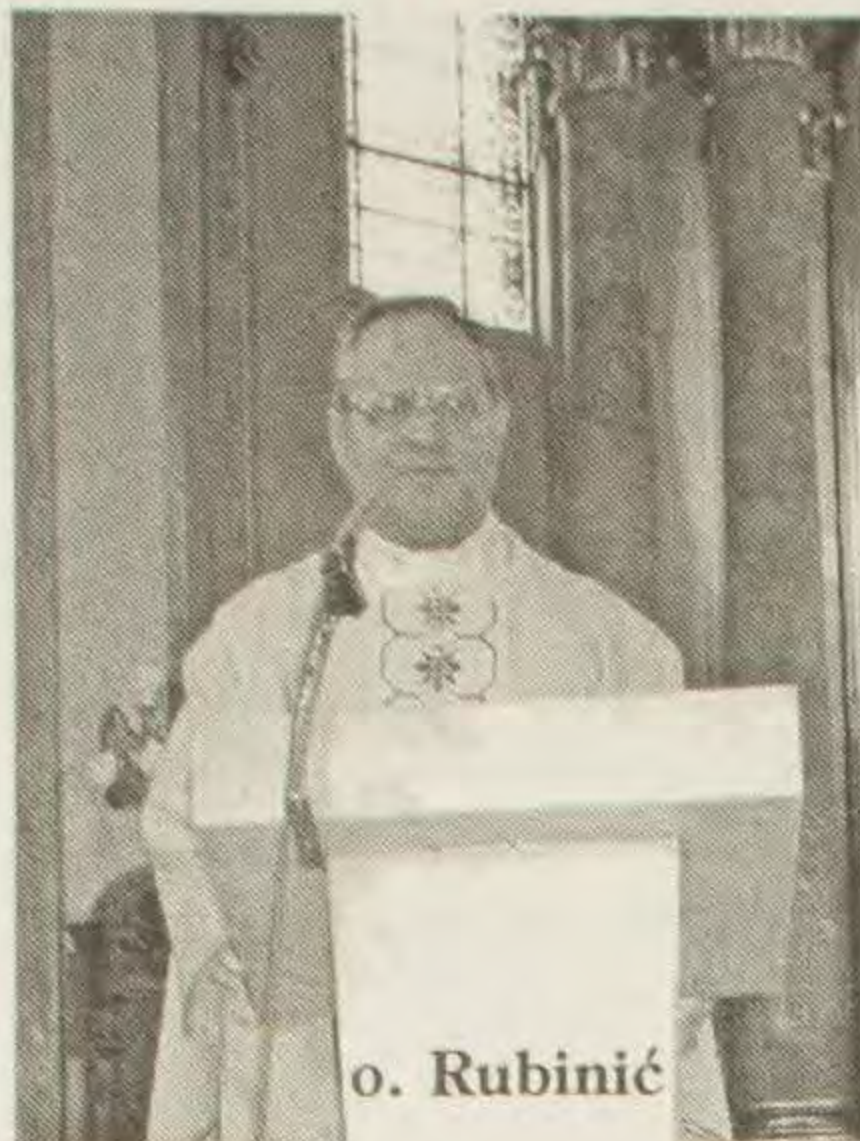
ipak, nije mama Dominika sama. Tko da molitve njezine izmjeri! Koliko je puta koljeno pred Presvetim prignula. Josipe, Tvoja mama čuva vatru vječnoga svjetla, čuva ovaj čudesni dom Božji s ljudima, čuva ovu baziliku stolnu više nego vlastiti dom.

Dragi Josipe! Lijep je običaj da mladomisnik zamoli blagoslov u svojih roditelja. Nema ovdje oca tvoga Ivana. Spomeni ga se. Neka te blagoslovi. Josipe, teško je biti dobar. Nije lako sačuvati srce, misli, dušu... Budi svećenik molitelj. Neka ti je draži svećenik patnik od vlastite patnje. Nemoj prezreti umorne, nestabilne, nemoj prsta upirati u posrnule i slabe. Ta onaj Pastir naših duša ne tuče zalutalu, niti kažnjava ovcu izgublenu. Ne tjera je. Prigiba se, na ramena je uzima, da je nosi kao dragocjenost. Takvo ti srce želim i prema Kristovim vjernicima i prema nama, kolegama tvojim. Nema, Josipe, na svijetu boljih svećenika, nema boljega biskupa. Samo smo mi ostali. Samo biskup naš. Samo ove svećenike, ove đakone i ove vjernike da zavoliš, da ih voliš Isusovim Srcem. Naši svećenici... I rodbinu im znamo i mane, kreposti se slabo vide. Koliko kilometara prijeđe župnik Pfeifer da bude u Apatinu, u Odžacima i među onim raspršenim malobrojnim katolicima! Pogledaj župnika Orčića! Kako bolestan služi, i Kopilovića - stalno u dijaspori. I Lulić, i Sztrikovits, i Egedi i Bunford. Nije lako. Bolesni su, a stoje na straži. Josipe, ti vjeruješ u Dobroga pastira. Vjeruj da je Dobri Pastir dobar prema ovoj bačkoj zemlji. Zato je pozvao tebe i Františka. Vjeruj da nam je najbolje dao. Podupri ga srcem, molitvom, postom, misnom žrtvom, vidjet ćeš kako je lijepo biti svećenik u ovim narodima, jezicima, među ovim svećenicima i kod ovoga biskupa.

Josipe! Voli Crkvu. I onu opću i ovu našu Bačku. Lijepo je što imaš srce zaštitnika našega - svetoga Pavla. On, ponosan Židov, govori da je Grcima Grk. I biskup naš blagopokojni Matiša je želio biti svima sve. Njegovim si stopama krenuo. Tako treba. Ne bi Vesela vijest Isusova osvojila svijet da se samo Židovima propovijedala.

U ime Crkvene općine stolne bazilike svete Terezije u Subotici zahvaljujem Ti, što si tako marljivo radio na starim maticama, na imovnicima stolne bazilike i župnoga doma. Sredio si župnu knjižnicu. Neumorno radio oko ljepote naše bazilike. Ostani radin, odjeni se poniznošću i ljubavlju. Nikada nemoj prestati voljeti Crkvu. Najmlađi si prezbyter u biskupiji. Pa ipak: "nitko neka ne prezire tvoje mladosti, nego budi uzor vjernicima u riječi, u vladanju, u ljubavi, u vjeri, u čistoći... Ne zaboravi milosnog dara... koji ti je dan... polaganjem ruku... Na starca se ne otresaj, nego ga nago-varaj kao oca, mladiće kao braću, starice kao majke, djevojke kao sestre - u svoj čistoći... (1 Tim 4,12 - 5,1-2). A mi ćemo moliti za tebe i mama tvoja i mnogi. Tvoja kuća neka od sada bude ona u koju te natpastir naš pošalje, dotle dok on želi. Voli one kojima si poslan. Oni drugoga nemaju.

Uz već spomenute svećenike Josip je svoju mladu misu slavio u zajedništvu s desetak svećenika. Božju riječ su čitali dojučerašnji njegovi kolege bogoslovi. Prigodnu propovijed održao je Josipov duhovnik iz bogoslovije o. Zvonimir Rubinić, isusovac iz Zagreba. On je, ističući kako je prvi put u Bačkoj i u Subotici, rekao: "Dragi mladomisniče! Niti sam smio, niti mogao odbiti poziv da dođem i da Ti propovijedam na mladoj misi. Rado sam došao podijeliti s tobom radost ovoga časa, jer - kako si sam rekao - Mlada misa je jedan od najradosnijih trenutaka svakog svećenika". On je u svojoj propovijedi govorio o radostima i brigama svećeničkog života



o. Rubinić

te poticao mladomisnika da bude revni navjestitelj Kristovog evanđelja i revni djelatelj njegovih otajstava.

Oduševljeno i lijepo pjevao je na misi **katedralni zbor "Albe Vidaković"** pod ravnanjem s. **Mirjam Pandžić**.

U prikaznoj procesiji djeca i mladi prinijeli su darove za euharistijsku žrtvu, a **mr. Josip Ivanović** dar mladomisniku od župljana župe sv. Terezije.

Na koncu ovog slavlja mladomisnik je zahvalio svima koji su ga pratili i pomagali na putu do svećeništva i preporučio se okupljenim vjernicima u molitve. Zatim je svima podijelio svoj mladomisnički blagoslov a onda pojedinačno svećenicima, bogoslovima, sjemeništarcima, časnim sestrama te najbližoj rodbini.

Slavlje je nastavljeno kod obiteljskog stola u Hrvatskom kulturnom centru "Bunjevačko kolo".

Josip je u 8,30 sati slavio Mladu misu na mađarskom jeziku za vjernike rodne župe mađarske nacionalnosti, a prigodnu propovijed održao je **preč. Miklos Szauer**, župnik iz Ade. Naime, biskup je Josipa imenovao kapelanom u Adi i ondje će započeti svoje svećeničko slavljenje Gospodina i služenje braći ljudima.

Mladomisniku želimo obilje Božjega blagoslova u svećeničkom životu i pastoralnom djelovanju i očekujemo njegovu "svježinu" u našem "Zvoniku".

*Andrija Anišić*

## MLADA MISA FRANTIŠEKA GAŠPAROVSKOG

Bačvani su u nedjelju, 7. srpnja, bili dionici velikog slavlja. Naime, u velikoj bačkoj crkvi je njihov mještani **František Gašparovsky** služio svoju prvu svetu misu. Za taj ne tako česti događaj u Bač je došao veliki broj hodočasnika iz Selenče, Vajske, Bođana kao i iz mnogih okolnih župa. Dakako, ovo svečano euharistijsko slavlje uljepšao je i lijepi broj onih koji su za ovu



prigodu obukli narodne nošnje. Crkva je, po želji mladomisnika, bila urešena klasovima ovogodišnjeg roda žita, kao i stabljikama suncokreta. Mladomisnika su, uz župnika **Miroslava Orčića**, prigodnim recitacijama pozdravili mladi i djeca.



*Františekova majka u sredini, te brat i baka na ređenju u katedrali*

Svoju prvu svetu misu mladomisnik je služio s još 8 svećenika. Među sudionicima ovoga slavlja bilo je bogoslova, časni sestara kao i veliki broj gostiju iz Slovačke. Sveta misa je bila dvojezična, tj. hrvatsko-slovačka. Mladomisnik je za svoga propovjednika izabrao **vlč. Lászla Pósu**, župnika iz Bečeja kod kojega je još kao bogoslov provodio svoje pripravničke dane za svećeništvo.

Iz propovijedi vlč. Pose izdvajam nekoliko misli. Propovjednik se pozvao na treće poglavlje Ivanova evanđelja u kojem se spominje Ivan Krstitelj koji kaže: Nisam ja Krist, nego poslan sam pred njime... Tko ima zaručnicu, zaručnik je. Crkva je zaručnica i upravo ju je mladomisnik uzeo k sebi na Petrovo kada je primio sakrament svetoga reda. Danas se ta zaručnica raduje što je upravo ovog mladomisnika Isus izabrao za nju. U nastavku, propovjednik je izrazio radost što je u svojim duhovnim razgovorima František, dok je boravio u Bečeju, dijelom doprinio na putu do cilja na koji je sada stigao. Zatim je, obraćajući se mladomisniku, rekao da ga je Bog pozvao takvog kakav jest i da takav treba ostati jer će na takav način moći razumjeti potrebe drugih. Na svršetku svoje propovijedi rekao mu je: "Isus te pozvao zato što te voli. Na njegovu ljubav možeš računati u svim situacijama svećeničkog života, kako u onim teškim tako i u onim lijepim."

Na kraju ovoga predivnog euharistijskog slavlja mladomisnik je svima zahvalio na zajedništvu. Napose je zahvalio Bogu što ga je pozvao, zatim roditeljima na daru života, pa svima koji su ga na putu do svećeništva podržavali i pomagali svojim molitvama i žrtvama, i na kraju je zahvalio i onima koji su ga odvrćali od ovoga poziva jer su mu dali još veću snagu da ustraje.

Po završetku svete mise mladomisnik je prisutnima podijelio pojedinačni mladomisnički blagoslov a svi su dobili i spomen-sličice na ovaj veliki dan - ne samo za mladomisnika nego i za čitav Bač.

Slavlje je poslije mise nastavljeno za

obiteljskim stolom uz pjesmu i ugodno raspoloženje. Skupina vjernika iz Žednika iskoristila je ovu priliku da u ime župne zajednice i ovom prigodom zahvali vlč. Františku što je u trenucima dok je župa bila bez župnika kao đakon uspješno upravljao župom, darovavši mu sliku od slame "Presveti oltarski sakrament", djelo žedničke slamarke **Ane Milođanović**.

Našem mladomisniku želimo uspješnu "žetvu" i obilje Božjeg blagoslova.

*Željko Šipek*

## SREBRNA MISA SOMBORSKOG ŽUPNIKA JOSIPA PEKANOVIĆA

### Sombor je njegov život

U Somboru, u crkvi Presvetog Trojstva, svoju Srebrnu misu svečano je proslavio župnik **Josip Pekanović**. Na ovom slavlju, uz brojne vjernike i rodbinu jubilarca, bili su i njegovi prijatelji i kolege svećenici iz Republike Hrvatske **prof. dr. Nikola Dogan**, **mons. Ivan Godina**, **p. Zvonimir Kurečić**, **p. Karlo Koračević** i **Marijan Đukić**, kao i petnaestak svećenika i redovnika Subotičke biskupije. Među uglednim gostima bili su **Miroslav Kovačić**, konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici, **Jovan Vujičić**, gradonačelnik Sombora, **mr. Josip Ivanović**, predsjednik Hrvatskog akademskog društva iz Subotice, **Lazo Vojnić Hajduk** u ime Hrvatskog kulturnog centra iz Subotice, **Šima Rajić**, predsjednik HKUD-a "Vladimir Nazor" iz Sombora, **Branko Horvat**, predsjednik HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta te paroh pravoslavne crkve.



Živi ukras ovoga slavlja bila su djeca i mladi obučeni u punjevačku, šokačku, mađarsku, njemačku i albansku nošnju. Na početku slavlja čestitke jubilarcu uputili su djeca i mladi u pomenutim narodnim nošnjama te njegovi nećaci koji su mu uručili "srebrno" cvijeće. Pozdrav jubilarcu sastavila je gospođa **Marija Matarić** a upućen mu je na hrvatskom, mađarskom i njemačkom jeziku.

Prigodnu propovijed na hrvatskom jeziku održao je **prof. Nikola Dogan** iz Đakova. On je, podsjećajući na Josipov životni put, naglasio kako je zapravo Sombor njegov život. Tu se rodio, ondje je kršten, išao u školu, odatle je pošao u sjemenište i napokon se vratio za župnika najprije u župe sv. Križa i sv. Nikole Tavelića a potom i u rodnu mu župu Presvetog Trojstva. Ondje je uložio najveći dio svoga svećeničkoga života i pastoralnoga djelovanja dijeleći dobro i lo sa svojim vjernicima, istaknuo je propovjednik. Prigodnu

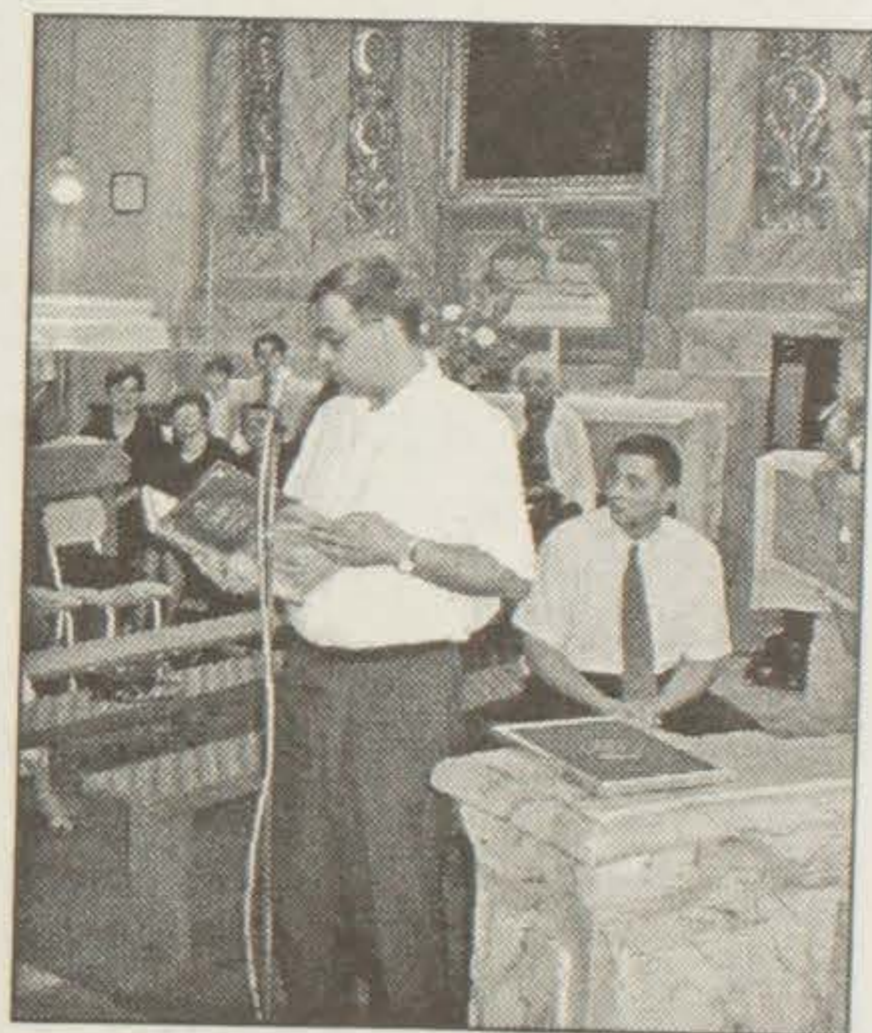
propovijed na mađarskom jeziku održao je **mr. László Szungyi**, temerinski župnik i njegov kolega sa studija iz Rima. On se u svojoj propovijedi prisjetio njihovih lijepih i teških trenutaka sa studija u Rimu i govorio je o ljepoti svećeničkoga života i služenja.

Molitve vjernika predvodili su mladi u narodnim nošnjama, koji su među ostalim zahvalili Bogu za 25 godina svećeničkoga služenja njihovog župnika i molili Božji blagoslov za njegovu budućnost.

U prikaznoj procesiji uz darove za euharistijsku službu, mladi u narodnim nošnjama su prinijeli slavljeniku i ove darove: svijeću, veliku krunicu ručne izrade (dar obitelji Jurić) u koju je u trokutu koji spaja dijelove krunice stavljena izrezbarena crkva u Nenadiću, odakle je Josip ponikao, zatim svečana štola u kojoj je potom jubilarac slavio Srebrnu misu. Štola je ručni rad žena iz Nenadića i Sombora. Ovu štolu kao i novu albu za jubilej darovali su mu njegovi župljani. U prinosu darova našao se i domaći kruh te velika umjetnička slika rađena u tehnici slame koja prikazuje crkvu Presvetog Trojstva i župnu zgradu. Ovu sliku izradio je **Zoran Ivković Ivandekić**, a darovala mu je **obitelj Anušić**.

Cvijeće kojim je bila okićena crkva za ovu prigodu dar je četiri cvjećarke iz Sombora...

Na kraju mise prigodne čestitke slavljeniku uputili su u ime Pastoralnog vijeća **Gustav Miler** (na slici lijevo), zatim gradonačelnik Sombora **Jovan Vujičić** (na slici desno), i **mons. Stjepan Beretić**, biskupski vikar za pastoral u ime svećenika Subotičke biskupije. Njegov govor objavljujemo u cijelosti budući da u kratkim crtama vrlo lijepo oslikava Josipov put od rođenja i krštenja do njegove srebrne mise.



Na misi je vrlo lijepo, uz pratnju tamburica, pjevao župni zbor pod ravnanjem katehistice **Rozmari Mik**. Oni su čak otpjevali i jednu talijansku pjesmu i jednu pjesmu na njemačkom da tako svog župnika podsjetite i na one jezike kojima se on služio za vrijeme studija i koji su mu i sada dragi.

Na kraju mise, prije svečanog blagoslova, jubilarac Josip obratio se prisutnima toplim riječima:

### Tri ljubavi

Zahvalan sam prije svega Bogu što mi je podario ove protekle godine, što mi je podario jednu zajednicu u kojoj nalazim sebe, smisao svoga svećeničkoga života i jedno divno polje, vinograd za rad. Ne znam gdje bih započeo, jer je jako puno onih kojima bi doista trebalo danas reći hvala. Prije svega svojim roditeljima koji su mi život dali, svojim župnicima, odgajateljima, profesorima... Zahvalan sam svojim prijateljima iz Germanicuma koji su iz Zagreba, Varaždina i Đakova došli da danas budu sa mnom. Mi smo se prisjetili onih mladih misa kada nam je bilo lijepo, kada su nam drugi

pripremali slavlje za nas... Radostan sam zbog nazočnosti kolega svećenika. Oni su onaj oslonac na životnom putu svakoga čovjeka, pa i mojega. Zahvalan sam svima onima koji su ovih dana podnijeli tegobu žege. Upitao sam se puno puta treba li sav taj trud, toliko trčanja, toliko brige, sve ono što je trebalo učiniti u pripremi ovoga slavlja... No, u kontekstu svećeništva, a to je najvažnije, zaslužuje svaki trud da bismo mi ljudi izrazili svoje uvjerenje da svećeništvo kao takvo ima smisla, da je i to jedna životna staza, poziv u kojem čovjek sebe može ostvariti... Puno toga je danas lijepoga rečeno, meni upućeno... Sve bih to želio sagledati u kontekstu jedne nove obaveze koja stoji predi mnom, da još puno toga učinim što još nije učinjeno. Ima doista puno toga u mojih proteklih 25 godina svećeništva na što se ponosim. Ima puno toga što sam propustio, čega sam također svjestan. No, jedno bih htio reći. Tri su stvari bile za koje mogu reći da su bile moja velika ljubav: MOJA OBITELJ, OVA ZAJEDNICA i NAROD KOJEM PRIPADAM. I sve drugo, crpeći snagu iz ovih vrijednosti, nastojim doživjeti kao vrijednost: suživot s drugima. Život bi u Somboru bio nezamisliv kad netko ne bi imao osjećaja za suživot. Sam ne bih mogao nikada sebe doživjeti kad ne bih imao osjećaja za svakoga drugoga koji ovdje živi. To je ono što je ovaj grad stoljećima krasilo. To je ono što mi - sadašnja generacija - nosimo i to je ono sigurno po čemu će jednoga dana izricati sud oni koji će iza nas doći: da li smo imali razumijevanja, da li smo htjeli suživot... I u tom smislu ja mislim da mogu reći da sam ovaj grad volio, da ga volim i da ću ga voljeti. Želio bih doista zahvaliti svima...

Župnik je na kraju mise pozvao sve prisutne na druženje i čašćenje u dvorište župe, gdje su mu djeca i mladi priredili zaista jedinstveni program. Oni su kroz živu sliku, uz popratni tekst, na vrlo simpatičan ali konkretan način prikazali životni put svog župnika, a potom su mladi u kratkom recitalu kroz riječ i molitvu pokušali trasirati slavljeniku put za zlatno razdoblje njegovog svećeništva. Na koncu ovog programa dobio je i nesvakidašnji dar: pravi dvanaestliski kalendar u boji, koji počinje danom njegove srebrne mise, a protkan je slikama s njegovog prošlogodišnjeg putovanja s djecom na otok Jakljan.

## Mons. Beretić o životnom putu srebrosmisnika

Dragi Josipe! Četvrtinu stoljeća si svećenik. Proživio si teške dane. I rat i njegove posljedice. I drugi su. Imao si radosnih časova. Svatko ih ima. Proživio si lijepo djetinjstvo. Zajedno smo ga proživjeli. Puno godina smo ovdje ministrali. Roditelje si svoje sahranio. Znam, Josipe, kako te pogodila njihova smrt. A ti i dalje stojiš, da svjedočiš za Isusovu Veselu vijest! Dobro je Somborcima što te imaju. Rekao bih jednu anegdodu.

Zacijelo se sjećaš našeg zajedničkog prijatelja, ministranta Pere. Kad sam mu jednom prilikom rekao da bih rado postao svećenik, rekao mi je da to nema smisla. Uskoro će crkve, govorio je Petar, postati muzeji, a ti ćeš moći biti direktor u nekoj crkvi - muzeju. Možda je Pero Antičević imao pravo. Crkva nam je ljepša od muzeja. Tko se ne divi ovoj - u Bačkoj najvećoj oltarskoj slici! Kao da himnu pjeva ljubavi trojednoga Boga! Kome da ne zastane dah pred raspevanom čistoćom lepršavog baroka pred oltarom svetoga Franje ili kad baci pogled na propovjedaonicu. I grad nam je dragocjeniji od muzeja. Negdje se ljudi bore kako da svoj grad učine novim i modernim, a Ti, Josipe, čuvaš ovu, srcu nam priraslu ljepotu. Staru našu crkvu. I kuća, u kojoj prebivaš, je starina. I kapela svetoga Ivana je starina, i ona Snježne Gospe, i svetoga Roke i ona u Gospinom sokaku.

Pa ipak, Josipe, osim toga što čuvaš i njeguješ starinu, ti si svećenik - pastir, da tvojom rukom Isus, pastir naših duša, čuva što je još ostalo od ove slavne župe. Nastavio si stopama svojih prethodnika: čuvaš našu Gradinu i Lugomerce i Nenadić. Dala je ova župa i karmelićane i dvije karmelićanke, ima bogoslova. Nije ova zajednica muzej. Vinograd je ovo Isusov. Vinograd mirisan i plodan. Vinom rodi, da razveseli srce čovjekovo. I kruhom mirisnim rodi ova njiva Gospodinova. Rodna je kćerima i sinovima Gospodnjim. A ti si, Josipe, Isusov suradnik i onda kad putuješ od Subotice do Novoga Sada, da na Teološko-katehetskom institutu Subotičke biskupije odgajaš buduće vjeroučitelje. Vjeran si biskupov suradnik. Bio si župni vikar u Bajmoku, upravljao somborskim župama svetoga Križa i svetoga Nikole Tavelića. Starao si se za raspršeno stado katoličko u Gakovu. Biskup ti je povjerio i čitav somborski dekanat, da od pomoći budeš braći svećenicima raspoređenim u 15 župa. Na brizi su ti svećenici zadušeni za Gakovo, Čonoplju, Krnjaju, Kolut, Kruševlje Riđicu i Stanišić. Tamo su vjernici bez župnika u svojoj sredini.

U ime svećenika Subotičke biskupije, dragi Josipe, od srca Ti čestitam. Hvala ti što si među nama. Neka je blagoslovljen naš Dobri Pastir, koji ti ulijeva snagu da djeluješ, da moliš, da čuvaš i da gradiš. Neka uz tebe bude sveta Kraljica apostola. Voli Gospa naš grad. Čuva - Sniježna Gospa i sa sjevera - iz Nenadića. Čuva nas škapularom svojim iz Karmela našega. Uz moje čestitke primi i najljepše želje za blagoslov, dobro zdravlje i radosno svećeništvo, da ti srce ne klone. Trebamo te i mi, braća tvoja. Bog te blagoslovio i sačuavao za mnoge godine - do zlatnog jubileja, onda, makar ponovili slavlje!

*Andrija Anišić*

## SREBRNA MISA NÁNDORA BANKÓ

U crkvi Srca Isusova u Senti, 9. lipnja svečanom svetom misom zahvalio je Bogu za 25 godina svećeništva i 15 godina župnikovanja u toj župi, **vlč. Nándor Bankó**.

On se rodio u Temeerinu, 24. 11. 1950. Studij teologije završio je u Đakovu. Za svećenika je zaređen u Subotici, 25. 01. 1977. godine. Službu kapelana vršio je u Bajmoku, u bečejskoj župi Uznesenja BDM, u somborskoj župi Presv. Trojstva te u Bačkoj Topoli. Župničku službu vrši u senčanskoj župi Srca Isusova od 21. 05. 1986. godine.

## SREBRNA MISA FERENCA BRASNYÓ

Svoju Srebrnu misu **vlč. Ferenc Brasnyó** slavio je 7. 07. 2002. godine najprije u Feketiću u 9 sati a zatim u Malom Idošu u 18 sati. Proslavit će je također i 15. 08. u Bajši, gdje vrši službu upravitelja župe.

Ferenc je rođen 5. 09. 1951. godine u Srbobranu. Studij teologije je završio u Đakovu 1977. godine a za svećenika je zaređen iste godine na svetkovinu sv. Petra i Pavla u subotičkoj katedrali. Poslije ređenja kapelansku službu vršio je u Čantaviru, Bačkoj Topoli i Temerinu. Kao župnik služio je Bogu i povjerenom mu stadi u Gunarošu s pripadajućim vikarijama Drljan, Kavilo i Obornjača, zatim u Horgošu, a od 1991. godine u Malom Idošu i Feketiću. Od godine 1994. upravlja i župom u Bajši.

**SVIM JUBILARCIMA UREDNIŠTVO "ZVONIKA" OD SRCA ČESTITA I ŽELI IM PUNO RADOSTI I BOŽJEGA BLAGOSLOVA U DALJENJEM SVEĆENIČKOM ŽIVOTU I RADU.**



## Proštenje na subotičkom groblju sv. Petra i Pavla

Na svetkovinu apostolskih prvaka svetoga Petra i Pavla proslavljeno je proštenje na subotičkom Bajskom groblju. To je groblje posvećeno svetome Petru i Pavlu. Nakon velike vrućine, za Petrovo je došlo svježije vrijeme. To jutro je gotovo prijetilo kišom, pa ipak, na groblju se okupilo do 150 ljudi oko oltara na otvorenom. Svečanu svetu misu u 8 i u 9 sati služio je, pred svojom obiteljskom kapelicom, župnik subotičke župe BDM Majke Crkve, **mr. Andrija Kopilović**. Prva je sveta misa bila na mađarskom, a druga na hrvatskom jeziku. Za pjevanje se pobrinula časna sestra **Mirjam Pandžić** zajedno s nekoliko pjevača. Radnici pogrebnog poduzeća "Funero" su pripravili oltar, šator i klupe i cijelo su vrijeme bili kraj oltara. Na kraju prve svete mise, župnik naše stolne bazilike svete Terezije, **Stjepan Beretić** je zahvalio župniku Kopiloviću što je služio svete mise i propovijedao, a onda je sve pozvao da sudjeluju u blagoslovu novoga križa.

Sadašnji novi križ se nalazi u novoizgrađenom 7. polju groblja svetoga Petra i Pavla. Nacrte za novi dio groblja je 1993. godine izradio inženjer **Tibor Kerekes**, dok je sadnju zelenila, uz pomoć radnika pogrebnog poduzeća, vodila **Ružica Pisanić**, ing. hortikulture. U novom dijelu groblja je postavljen nekadašnji nadgrobni spomenik velikog obnovitelja subotičke stolne bazilike, župnika **Matije Mamužića**. U 8.45 je župnik Stjepan Beretić, okružen vijencem od oko 300 vjernika, blagoslovio novi križ. Na svetim misama su sudjelovali i ministranti i bogoslovi, koji su došli na svećeničko i takonsko ređenje.

I na drugoj svetoj misi je bilo oko 150 ljudi, te su se tako molitvom i svetom misom brojni Subotičani sjetili svojih pokojnika u najvećem subotičkom groblju. Pri završetku blagoslova križa župnik je izrazio zahvalnost svima koji se staraju za ljepotu i čistoću groblja, kako vjernicima, tako i radnicima poduzeća "Funero". /Zv/

## Proštenje u crkvi Srca Isusovog u Apatinu

Na proštenje (kirbaj) u crkvi Srca Isusovog u Apatinu, 7. lipnja, slavljena je sveta misa koju je predvodio župnik apatinsko-odžački **Jakob Pfeifer**, a s njime su sv. misu slavili i župnik-dekan apatinski **Bumford Vilmoša** iz Kupusine i župnik **Željko Augustinov** iz Sonte. Bila je to nesvakidašnja misa koja će se dugo pamtili.

Župa Srca Isusovog u Apatinu je nakon Drugog svjetskog rata potpuno opustjela. Crkva Srca Isusovog građevinski je završena 1939. godine. Stavljena je u funkciju ali nikada nije dovršena. Vjernici ove župe - Nijemci, koji su ovu grandioznu crkvu izgradili, protjerani su nakon rata sa svojih ognjišta. Crkva kao i župni dvor su polako propadali a mise su se rijetko slavile. Ova župa planirana je tada da pokrije potrebe ne samo ovog dijela grada, nego i obližnjeg romskog naselja koje je najveće u Vojvodini (oko 4000 stanovnika).

Upravo Romi iz obližnjeg naselja bili su najbrojniji na ovom proštenju. Crkva koja može primiti više stotina vjernika bila je puna kao nikada do sada. Romkinja **Brankica** je čitala prvo čitanje; prvi puta da jedna Romkinja ovdje u Apatinu čita čitanje na svetoj misi. Zaista prizor utjehe i nade za ovu opu-

stjelu župu željnu šarenila vjernika.

U župnom dvoru, koji koristi i njemačko Udruženje "Adam Berenc", članovi ovog udruženja pripremili su i posluženje. Kuća je obnovljena i stavljena u funkciju zahvaljujući donacijama bivših Apatinaca. Mnogi od njih koji su se ovog dana zatekli u gradu također su bili prisutni na ovoj svetoj misi.

Vjernički život u Apatinu je ovom svetkovinom dokazao da doživljava pravu renesansu u ovom gradu, zahvaljujući ponajprije svome župniku ali i svim vjernicima koji su pomogli da se ovo kirbajsko slavlje održi.

*Boris Maši*

## Kod sv. Antuna svečano i ove godine

Blagdan sv. Antuna i ove je godine svečano proslavljen u subotičkom franjevačkom samostanu. Slavlje je započelo uoči blagdana sv. Antuna sv. misom za bolesnike. Na sam blagdan svečanu sv. misu na hrvatskom jeziku predvodio je **o. Tadej Vojnović** iz Novog Sada u zajedništvu s gvardijanom **o. Andrijom Matićem** i s još desetak svećenika, dok su ostali bili na raspolaganju vjernicima za ispovijed.



Sv. misu na mađarskom jeziku ove godine predvodio je subotički biskup **mons. Ivan Péntzes**. Proslava ovogodišnjeg blagdana završila je večernjom sv. misom uz blagoslov djece i ljiljana.

I ove godine mnoštvo štovatelja ovog dragog sveca sudjelovalo je u misnim slavljinama a cijeli dan su mu iskazivali štovanje na njegovom oltaru u crkvi ili u dragom im i često posjećivanom kutku u predvorju samostana. /A. A./

## Smotra crkvenog pučkog pjevanja u Topolju

Društvo prijatelja baranjskih starina "IŽIP" iz Toplja organiziralo je 26. svibnja Smotru crkvenog pučkog pjevanja. Smotra se održala u crkvi sv. Petra i Pavla u Topolju. Uz deset zborova iz raznih krajeva Republike Hrvatske, sudjelovao je i crkveni zbor sv. Lovre iz Sonte, koji je otpjevao dvije pjesme posvećene Mariji - svibanjskoj kraljici. Uz pjesmu i druženje boravak u Topolju je bio veoma prijatan, a gošće iz Sonte pokazale su da kod nas pučko pjevanje nije zaboravljeno te su pobrale velik aplauz.

*Miće Vidaković*

## Antunovo u Svetozar Miletiću

Svečanu sv. misu na spomendan sv. Antuna u Svetozar Miletiću predvodio je bajmočki kapelan **Attila Bognár** a s njim su koncelebrirali **Árpád Pásztor**, župnik iz Telečke, i domaći župnik **Antal Egedi**. Djecu i ljljane na kraju mise je blagoslovio o. **Bernardin Vizmeg**, karmelićanin iz Sombora.

Djeca su svome župniku čestitala imendan pjesmom a na mađarskom jeziku recitalom. KUD "Lemeš" je za tu prigodu na sv. misu došao obučen u bunjevačku narodnu nošnju, a nakon mise su pred crkvom odigrali nekoliko bunjevačkih igara.

*Lucija Tošaki*

## Mladi Selenčani u Sloveniji

Od 1998. godine u našoj župi se održava "ljetnji Oratorij" koji organiziraju sestre salezijanke iz Slovenije. Ovi susreti djecu i mlade jako obogaćuju. Stoga se i stvorila želja, a ujedno je to i bio poziv da mladi naše župe posjete sestre salezijanke na Rakovniku u Ljubljani.

Izabrali smo blagdan Marije Pomoćnice kršćana za hodočašće u Sloveniju. Iz naše župe na ovo hodočašće su otišle katehista **Kristina Ralbovska** s animatoricama **Sabinom Ilčik** i **Marinom Bujak**. Boravak u Sloveniji je bio prelijep. Na Rakovniku smo se osjećali kao kod svoje kuće jer je tamo bila s. **Alžbeta** (rodnom iz Selenče), s. **Mira**, inspektorica, i par sestara koji smo poznavale sa "ljetnjeg Oratorija".

Za blagdan Marije Pomoćnice na Rakovniku je bilo mnogo hodočasnika koji su došli moliti za nova duhovna zvanja te mlade preporučiti u naručje Marije Pomoćnice. Svečanost je trajala dva dana. Glavnu svečanu svetu misu je predvodio umirovljeni nadbiskup beogradski **mons. Franc Perko**.

Nakon blagdana, posjetili smo prekrasan Bled i njihovu kuću "Marijin dom" gdje se nalaze djevojke - kandidatice. Među njima je i naša kandidatice **Silvija** (iz Kikinde) koja se jako veselila našoj posjeti.

U lijepom sjećanju ostat će nam susret s inspektorom **don Lojzom Dobravcem** kojemu smo predstavili naš rad s mladima i djecom u Oratoriju. Pamtit ćemo i susret sa salezijankama na Gornjem trgu te susrete sa salezijancima od kojih izdvajamo bogoslova **Zoltána Vargu** (rodnom iz Mužlje) koji nas je upoznao sa zanimljivostima Rakovnika... Posjetili smo hodočasničko mjesto Brezje.

Za sve ove prekrasne dane provedene u Sloveniji zahvaljujemo dragom Bogu koji nas je tako divno obdario tolikom ljepotom i dobrotom. A mi smo mu neprestano zahvaljivali pjesmom uz zvuk naših gitara...

*Marina, Sabina i Kristina*

## Duhovne vježbe kod franjevacu u Subotici

Od 21. do 23. lipnja 2002. održane su Ignacijanske duhovne vježbe u franjevačkom samostanu u Subotici. U organizaciji Franjevačkog svjetovnog reda u Subotici, duhovne vježbe je održao beogradski isusovac, p. **Mato Anić**. Ignacijanske meditacije su naišle na veoma dobar prijem kod vjernika, koji su poželjeli nastaviti ovaj način molitve. Molimo dakle za oće isusovce, koji nam čine pristupačnima duhovne vježbe svetoga Ignacija, koji ih je ostavio u baštinu Crkvi. "Sve na veću slavu Božju". /cs. k./

## Proslavljena deseta obljetnica Hrvatskog biznis centra u Budimpešti



Subotičanin **Antun Vidić** je u povodu imendana, 14. lipnja, upriličio svečano obilježavanje 10. obljetnice svoga Hrvatskoga biznis centra u Budimpešti. Za ovu prigodu pozvao je Subotičane i Hrvate u Mađarskoj u svoj restoran. Na početku svečane večere Hrvatski restoran su blagoslovili **preč. Andrija Kopilović**, **mons. Stjepan Bertić** i **preč. Andrija Anišić** a potom je govorio **dr. Mijo Karagić**, predsjednik Hrvatske samouprave u Budimpešti. /K. Č./

### NAKON INICIJATIVNOG SKUPA ODRŽANA

## Osnivačka skupština Hrvatskog društva za pomoć učenicima "Bela Gabrić"

Inicijativni skup za pomoć učenicima i studentima hrvatske narodnosti koji se školuju u Jugoslaviji okupio je 12. lipnja u Hrvatskom kulturnom centru "Bunjevačko kolo" stotinjak zainteresiranih među kojima su bili i učenici i njihovi roditelji. "Dokaz je to potrebe da se pristupi organizirano prikupljanju materijalnih sredstava za učenike i studente koji se školuju u Jugoslaviji kako bi ostali ovdje gdje su nam najpotrebniji" - istaknula je u ime Inicijativnog odbora **Katarina Čeliković**. Po uzoru na mađarsku zajednicu, i Hrvati će prikupljati sredstva od lokalnih samouprava u svim sredinama gdje žive pripadnici hrvatske zajednice.

Odlučeno je da će ova udruga nositi ime poznatog kulturnog djelatnika **prof. Bele Gabrića** a na čelu radne grupe za formalno osnivanje ove zaklade bit će **prim. dr. Marko Sente**.

Ovom skupu prisustvovali su i vrlo ugledni gosti, **dr. Jasmina Kovačević**, generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici, i potpredsjednik Skupštine grada Zagreba **Vladimir Velnić**. Dr. Jasmina Kovačević je pozdravila ovu inicijativu istaknuvši da će ona osobno i Konzulat pomoći koliko to bude moguće, a gospodin Velnić se i sam potpisao na listu članova osnivača i rekao da nije došao pomoći već sudjelovati u projektima hrvatske zajednice. "Koliko budete artikulirali svoje zahtjeve, toliko ćemo vam pomoći" - rekao je g. Velnić.

Skupu se obratio i jedan od osnivača i počasni predsjednik mađarskog društva "Dezső Kostolanyi" **dr. Miklós Uzon** pozdravivši skup i obećavši svu pomoć u osnivanju ove zaklade.



*Lazo Vojnić Hajduk, dr. Miklós Uzon, dr. Jasmina Kovačević, Vladimir Velnić, Darko Starešina, Olga Misović i Katarina Čeliković*

Na koncu skupa prikupljeni su potpisi članova osnivača ove udruge i prvi dobrovoljni prilozi.

Zatim je 12. srpnja održana **osnivačka skupština** društva za pomoć učenicima i studentima kojoj je prisustvovalo 55 članova osnivača (ukupno je potpisanih 67 članova). U ime radne grupe prisutnima se obratila **Katarina Čeliković** i pozvala člana Upravnog odbora Hrvatskog akademskog društva i prorektor Teološko katehetskog instituta **mr. Andriju Kopilovića** da kaže uvodnu riječ o potrebi formiranja društva za pomoć učenicima. Zatim su predložena tijela za rad skupštine. Donešene su sljedeće odluke:

1. Osniva se udruga pod nazivom **HRVATSKO DRUŠTVO ZA POMOĆ UČENICIMA "BELA GABRIĆ"** sa sjedištem u Subotici, Petra Preradovića 4.

2. Usvojen je Statut Društva

3. Izabrano je 11 članova Upravnog odbora od kojih su dva člana iz redova učenika i studenata

4. Za predsjednika Društva izabran je **prim. dr. Marko Sente**, a za dopredsjednika **mr. Ervin Čeliković**.

Statutom se predviđa potpuna javnost rada Društva, a pokrenut je postupak registracije Hrvatskog društva za pomoć učenicima. /K. Č./

## Potpredsjednik Skupštine grada Zagreba u Subotici

U okviru svog programski vrlo ispunjenog boravka u Subotici i Somboru, potpredsjednik Skupštine grada Zagreba **Vladimir Velnić** nazočio je osnivačkom skupu Društva za pomoć učenicima i studentima "Bela Gabrić" na koji ga je pozvala "naša agilna konzulica dr. Jasmina Kovačević", kako je sam rekao na skupu. Njegova posjeta Subotici je ispunjenje obećanja **Morane Paliković Gruden**, predsjednice Skupštine grada Zagreba, u vrijeme njene posjete Subotici, da će se potaknuti veća suradnja između Zagreba i Subotice. Gospodin Velnić susreo se u subotičkoj Gradskoj kući s načelnikom Sjevernobačkog okruga **dr. Oliverom Dulićem**, gradonačelnikom **Istvánom Ispánovicsem** i potpredsjednikom grada **Belom Tonkovićem**.

Zahvaljujući generalnoj konzulici Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **dr. Jasmini Kovačević**, gospodin Velnić je posjetio Hrvatsku čitaonicu i dječji vrtić "Marija Petković - Sunčica" i tako na licu mjesta vidio dva projekta koji su vrlo važni za hrvatsku zajednicu u Vojvodini.



**Vladimir Velnić** je sa svojim suradnikom u oblasti kulture **Darkom Starešinom** pogledao kuću pokojnog **prof. Bele Gabrića** u kojoj će biti smještena Hrvatska čitaonica a zatim je razgledao i knjižni fond čitaonice i knjižnice u privremenom smještaju u

prostorijama župe sv. Roka. Vidjevši bogatstvo u knjigama i nepodesan smještaj, Vladimir Velnić je obećao da će pokušati konkretno pomoći realizaciju projekta Hrvatske čitaonice.

Konkretna pomoć će uslijediti i dječjem vrtiću "Marija Petković - Sunčica" čije je igralište bez sprava i drugih igračaka. Srdačnom susretu u ovom vrtiću koji se nalazi u samostanu sestara Kćeri Milosrđa prisustvovala je i provincijalna sestra **Emila** iz Zagreba, nadstojnica samostana **s. Bosiljka Halužan**, **s. Iva**, odgajateljica, i odgajateljice **Dijana**, **Željka**, **Dajana** i **Marina**.

Prva konkretna pomoć Skupštine grada Zagreba je boravak stotinu djece s odgajateljima u Zagrebu i na hrvatskom primorju te skorašnja pošiljka opreme za igralište u dječjem vrtiću.

*Katarina Čeliković*

## II. FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA

### Publika oduševljena festivalom

Opravdao je svoje postojanje II. po redu Festival bunjevački pisama jer je kvalitetniji u umjetničkom i organizacijskom smislu. To potvrđuje i nedostatak karata već nekoliko dana prije njegova održavanja.

Vratimo se ovom kulturnom, glazbenom događaju. Hrvatski kulturni centar "Bunjevačko kolo" bio je 21. lipnja domaćin ovoj glazbenoj priredbi koja polako počinje zauzimati vrlo značajno mjesto u manifestacijama koje organizira hrvatska zajednica. U ime HKC "Bunjevačko kolo" publiku je pozdravio **Bela Ivković**, predsjednik Centra, ukazavši na to da se prošlogodišnje pjesme čuju na radiju i u svatovima, što je i bio cilj. Ovom festivalu prisustvovali su u ime Generalnog konzulata Republike Hrvatske **Olga Misović** i **Jasmina Nasić**, predsjednik Izvršnog odbora SO Subotica **Géza Kucsera**, član Odbora za kulturu **Árpád Papp** te za gospodarstvo **Mirko Ostrogonac**, predsjednik Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva "Vladimir Nazor" iz Sombora **Šima Raič** te predsjednik Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva "Matija Gubec" iz Tavankuta **Branko Horvat**.

Stručni žiri je za najbolju kompoziciju proglasio "Pismu" **Emila Antunića** iz Sombora, koji je napisao tekst, glazbu i aranžman. Drugo mjesto osvojila je kompozicija "Tamburica" **Marinka Rudića**, a treće mjesto osvojila je "Ankica" koju je otpjevala **Antonija Piuković** koja je dobila i nagradu za najbolju izvedbu.

Za najbolji (neobjavljeni) tekst žiri je proglasio pjesmu "Salaš na brigu" autorice **Blaženke Rudić**.

Publika je za najbolju pjesmu odabrala kompoziciju "Sićanje na prelo" u izvođenju **Marina Kopilovića**.

U ulozi voditelja festivala dobro su se snašli **Željka Cvijanov** i **Ladislav Suknović**.

Publika je oduševljeno pratila sve izvođače i nagradila ih burnim aplauzom, a u pauzi je mnogobrojnu publiku u dvorani i one u bašti preko video bima zabavljao tamburaški sastav "Patria" iz Županje. Možda će ovaj sastav biti uzor našim izvođačima jer su pokazali da su pravi umjetnici.



Voditeljica **Željka**, **prim. dr. Marko Sente**, **Emil Antunić**, **Antonija Piuković**, **Marin Kopilović**

Organizacijski odbor festivala, na čijem je čelu **prim. dr. Marko Sente**, zaslužuje najvišu ocjenu i sugestiju da već naredinu potraže veći prostor jer je festival manifestacija koju želi publika, koju podržava i Pokrajinski sekretarijat za manjine, upravu i propise te općinski fond za kulturu. /K. Č./

## Obilježen Dan državnosti Republike Hrvatske u Subotici

Na prijemu u povodu Dana državnosti, 25. lipnja, u Hrvatskom kulturnom centru "Bunjevačko kolo" okupili su se predstavnici vlasti, kulturnih organizacija i Katoličke crkve. Tom

je prigodom generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **dr. Jasmina Kovačević** u svečanom govoru podsjetila da je u proteklom razdoblju bilo više službenih susreta delegacija Hrvatske i Jugoslavije, ali je svakako najvažnija posjeta ministra vanjskih poslova Republike Hrvatske **Tonina Picule** Jugoslaviji, naravno i Subotici.

"Krucijalna je zadaća razvitak suradnje i skrb o razvitku nacionalnog identiteta Hrvata u Vojvodini" - istaknula je dr. Jasmina Kovačević i u tom smislu najavila prvu konkretnu akciju. Pod pokroviteljstvom Skupštine grada Zagreba 150 djece će besplatno ljetovati u Zagrebu i na hrvatskom moru. /K. Č./

## U HKC "BUNJEVAČKO KOLO" PREDSTAVLJENA KNJIGA

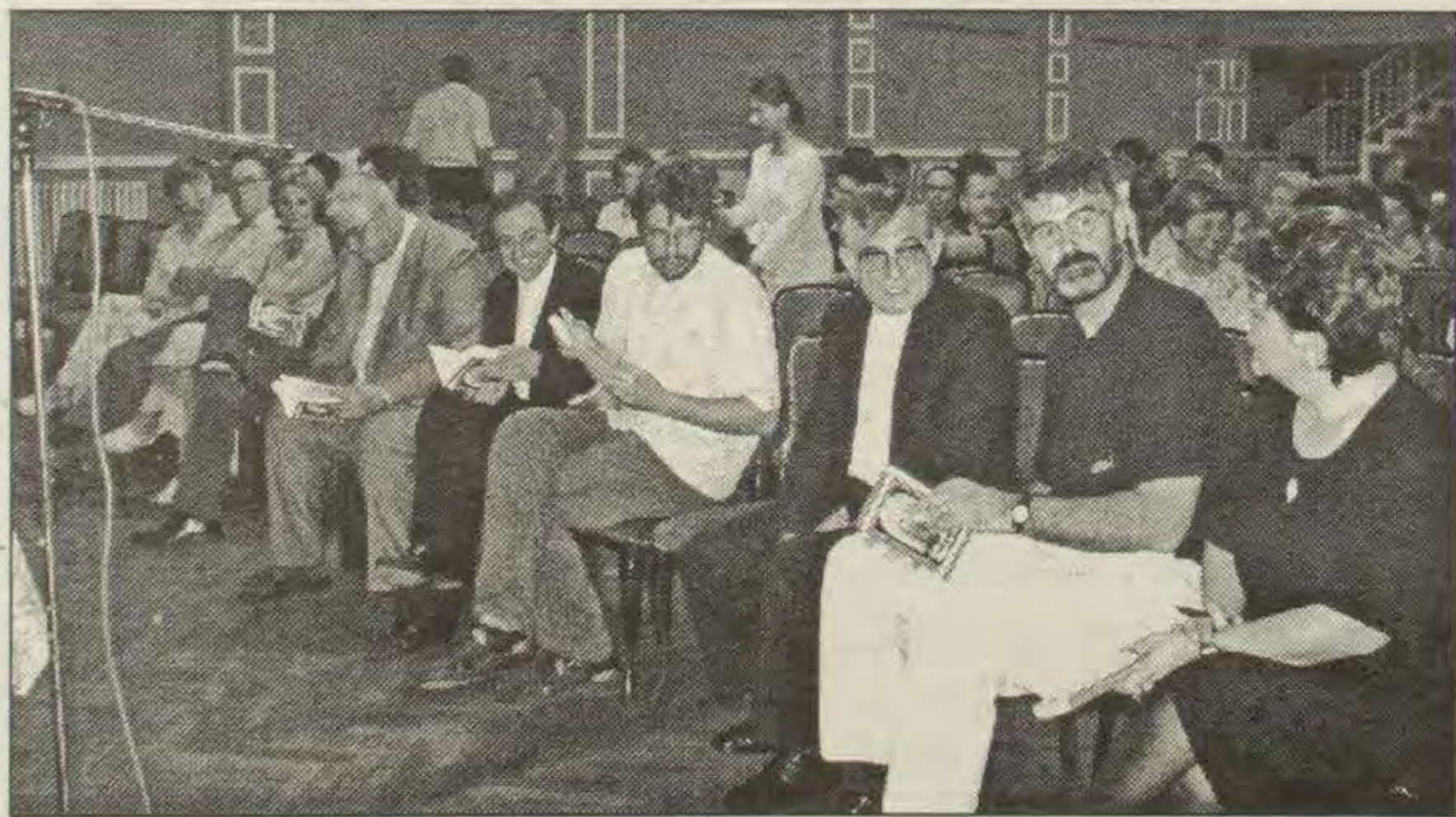
### "Božji prijatelji s nama na putu"

- Nije dobro da čovjek bude sam. I ova knjiga je baš o toj temi napisana. Ova knjiga govori o nekim našim prijateljima koje mi gledamo na oltarskim slikama ili na kipovima pokraj crkve ili u gradu na spomenicima. Ispričat ću vam jednu anegdotu iz Zagreba. Za vrijeme slavnoga komunizma jedna mama vodi dječaka po Ilici i dođe do spomenika Andriji Kačiću Miočiću i dječak pita - Mama, kaj je to? Ona nije smjela reći da je to svećenik ili fratar pa kaže - Spomenik. Jednoga dana nađu se na Jelačićevom trgu i dječak vidi fratra kako trči da stigne tramvaj. Kaže mami: Mama, spomenik juri! To sam ja htio ovom knjigom napisati: da spomenici jure, da sveci nisu nikakvi spomenici nego da su oni naši prijatelji, da sveci nisu ništa bolji od nas nego da su nam stvarno pravi pravcati drugovi, prijatelji na putu - ovim se riječima obratio publici **Stjepan Beretić**, autor knjige "Božji prijatelji s nama na putu" koja je predstavljena publici u ponedjeljak, 17. lipnja u Hrvatskom kulturnom centru "Bunjevačko kolo".

O nastanku knjige, u ime nakladnika, govorio je pročelnik Izdavačkog odjela Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" **preč. Andrija Anišić**:

- Nakon što je sastavio molitvenik "Slava Božja", kojeg ćemo uskoro morati ponovno tiskati jer ga više nema u prodaji, naš se kolega odvažio urediti knjigu koju je od početka izlaženja katoličkog mjesečnika "Zvonik" objavljivao u rubrici Svetac mjeseca. Željeli bismo da nam ova knjiga bude poticaj da i mi postanemo sveti, kako nas potiče papa Ivan Pavao II. u svojoj enciklici "Ulaskom u novo tisućljeće".

- O herojima duha pisao je mons. Beretić u svojoj knjizi koja spada u hagiografiju, ali ima elemente i povijesnog i pobožnog i mističnog i to tako zanimljivo da već podnaslovi bude želju za čitanjem iako su tekstovi kratki, ali puni poruka - nadahnuto je govorio predsjedavajući Instituta **mr. Andrija Kopilović**.



Književnik **Milovan Miković** je rekao da je - ovo knjiga jednog značajnog niza koji izlazi od 1995. godine u nakladi Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović. Kratko, razumljivo i razgovjetno, zanimljivo pisati i biti kratak nije lako. Upravo tako piše Stjepan Beretić i to je ona vrijednost koju prepoznajem na svakoj stranici ove knjige. Budući da mu je jasno u glavi, jasno u duši, ima i jasne rečenice. Njegove

su rečenice, usudio bih se reći, sonorne, zvonke.

Stavljajući "Božje prijatelje s nama na putu" u kontekst povijesti knjige kod podunavskih Hrvata, književnik **Tomislav Žigmanov** je o ovom djelu govorio kao o "najzahtjevnijem ostvarenju koji se na planu knjige dogodio u hrvatskoj zajednici u posljednjih desetak godina, nabožnog karaktera". Kako je iz tiska nedavno izašla i njegova knjiga "Bunjevački blues", on je mons. Beretiću darujući svoju knjigu rekao - KNJIGOM NA KNJIGU i time naznačio želju da knjiga više ne bude marginalizirana u svakodnevnom općenju. Promociji su prisustvovala u ime Generalnog konzulata RH **Olga Misović** i **Jasna Nastić**.

*Katarina Čeliković*

## Sastanak generacije 1952. u Žedniku

Priča koja slijedi događa se u mjesecu svibnju kada se na poseban način časti Gospa, Kraljica svibnja. Toga se mjeseca održavaju i maturalne večeri i susreti nekih prošlih generacija. I ove je godine bilo slično. U "Monikinoj školi" zbio se neobičan susret. Škola već odavno ne služi u te svrhe, jer je stambena zgrada, ali je naziv ostao.

Mnogi danas poznati stručnjaci iz raznih oblasti naučili su u toj školi prva slova (među njima i jedan svećenik i časna sestra). Ali, sada nećemo o njima.

Povod za ovaj članak su polaznici škole 1952. godine. Tada



su nastavu slušali zajedno đaci od prvog do četvrtog razreda. Te 1952. bilo ih je 24. Njih 24 vide se na jednoj staroj fotografiji sačuvanoj kod učenika iz te generacije **Marka Brnića**. On je među malobrojnima koji je i danas na svom salašu "Kod Monike" gdje je razvio solidnu ekonomiju.

Godine 1952. šor kod Monike je brojio 45 salašarskih domaćinstava, čisto poljoprivredne djelatnosti. Najbrojniji su bili iz obitelji **Milodanović-Brnić**.

Domarka škole bila je **snaš Jula**, tetka **Jelenina mama**, one su obje provele život kao dobre i odane poslužiteljice đaka. Generaciju je izvela učiteljica **Kata Jurković** nakon čega su neki krenuli u peti razred u Stari Žednik, a neki su ostali na salašu.

U Hrvatskom kulturnom centru "Bunjevačko kolo" skupila se 24. svibnja generacija 1952. Sa stare slike dvoje nije među živima a sedmero ih se nije odazvalo pozivu, pa ih je tako na novijoj slici petnaest.

Od njih 15 dvojica su ostala vjerna svojim salašima a ostali su otišli, istina ne daleko, samo do varoši, ali dovoljno daleko da se u Monikinom šoru smanji broj žitelja.

Inicijator ovog susreta **Ivica Vidaković** je zadovoljan što su nakon 50 godina obnovili stare uspomene, a **Marko Brnić** i **Antun Matak** radeći ovog svibnja na svojim njivama razmišljaju koliko Monikin šor još ima života ako iz svake generacije ostanu dvojica, a koliko ako svi odu od svojih korijena.

*Kata Milodanović Ostrogonac*

## VAŠINGTONSKI KARDINAL U SUBOTICI

Dječji vrtić "Marija Petković - Sunčica", u samostanu sestara Kćeri Milosrđa, 6. srpnja posjetio je vašingtonski nadbiskup kard. **Theodore Edgar McCarric**. U pratnji kardinala McCarrica bili su apostolski nuncij u Beogradu **mons. Eugenio Sbarbaro** i **mons. William R. Headley**, zamjenik Izvršnog direktora CRS (Catholic relief services) - Odjel za proceduralna i strateška pitanja, te predstavnici CRS-a za Jugoslaviju **Tomas Garofalo** i **Jasna Radosavljević**, predstavnik CRS-ovog tima iz Beograda.

Kako je poznato, ova organizacija je pomogla otvaranje spomenutoga vrtića u Subotici i financira njegovo funkcioniranje. Stoga su se ugledni gosti željeli na licu mjesta uvjeriti o stanju i djelovanju ovoga vrtića.

U Subotici su ih dočekali subotički biskup **mons. Ivan Péntzes** u pratnji svog tajnika **Slavka Večerina**, župnik župe sv. Roka **Andrija Anišić**, s. **Iva Bagarić**, voditeljica vrtića, **Dužo Runje**, stručni koordinator vrtića te odgajateljice u vrtiću **Marina Piuković**, **Dajana Šimić**, **Dijana Hičik** i **Željka Cvijanov**.

Goste je najprije pozdravila s. Iva Bagarić u ime osoblja vrtića, te sestara Kćeri Milosrđa. Ona je u svom pozdravu istaknula radost što ovaj vrtić nosi ime Marije Petković koja je u petak, 5. srpnja, proglašena časnom Službenicom Božjom i uskoro se očekuje njezino proglašenje blaženom. Ona mu je zaželjela dobrodošlicu te zahvalila na svemu što je CRS učinio i što čini za ovaj vrtić. Ona mu je predala u znak sjećanja na ovaj susret knjige o Službenici Božjoj Mariji Petković te izdanja Izdavačkog odjela Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" kao i katolički list "Zvonik".

Otpozdravljajući, kardinal McCarric je rekao da je čovjek uvijek sretan kad doživi da ideali njihovih utemeljitelja žive i da se preko njih ostvaruju, što mi upravo u Subotici činimo, istaknuo je kardinal. On je djelatnicima vrtića zaželio puno uspjeha i naglasio kako je važno činiti djela ljubavi i milosrđa. Zatim je zahvalio domaćem biskupu Ivanu Péntzesu što je podržao ovo djelo i zaželio da se ovakva aktivnost sestara proširi.

U svom pozdravu, biskup Péntzes je također zahvalio kardinalu i njegovoj pratnji na ovom posjetu, a napose na materijalnoj potpori ovog korisnog i značajnog rada u Subotičkoj biskupiji.

Nazočnima se također obratio i nuncij Sbarbaro kao i Dužo Runje, koordinator vrtića.

Na kraju je kardinal podijelio svoj pastirski blagoslov.

Ugledni su gosti, nakon razgledanja vrtića, posjetili i sestre Kćeri Milosrđa u samostanu, u okviru kojeg djeluje i vrtić, te starice koje su kod njih na brizi, zatim crkvu sv. Roka i katedralu-baziliku sv. Terezije koju im je u kratkim crtama predstavio župnik **mons. Stjepan Beretić**. /A. A./

In memoriam

## MATIJA DULIĆ



U ponedjeljak, 8. srpnja u Subotici je u 91. godini života preminula uzorna supruga i majka, pučka pjesnikinja i slarmarka **Matija Dulić**. Marija je rođena u Đurđinu 17. svibnja 1912. godine. Osnovnu školu završila je u Đurđinu a Građansku u Subotici. U zajedništvu ljubavi sa svojim suprugom Kalorom rodila je sedmero djece. Pisala je pjesme i pripovijetke koje je objavljivala u "Bačkom klasju", "Subotičkoj Danici", "Zvoniku" i drugdje. Izrađivala je slike i predmete od slame koje je izlagala na samostalnim izložbama kao i na zajedničkim

izložbama članova slamarske kolonije pri HKPD "Matija Gubec" u Tavankutu.

Sprovodne obrede iz Peić kapele na Bajskom groblju predvodio je **Andrija Anišić**, koji joj je posljednjih godina bio ispovjednik i duhovnik. On je u svojoj propovijedi istaknuo kako je ova pokojnica dobro razumjela Isusove riječi: "Ako tko hoće služiti mi, neka ide za mnom...". Ona je slijedila svoga Gospodina čitav život, no to se nije očitivalo samo u dnevnim molitvama i pobožnoj ljubavi prema Gospodinu, nego i u svemu što riječi "slijediti Gospodina" znače. Ona je tako dobro razumjela i Isusovu riječ: "Tko primi jedno maleno dijete mene prima" i stoga je bila darovateljica života. Kao što je već spomenuto, sa svojim mužem našem narodu i Crkvi darovala je sedmero djece, od kojih je četvero živo. Služila je Gospodinu radeći svakodnevnih poslova žene i majke, domaćice te obrađujući zemlju. No, vršila je ona volju Božju i upotrebljavajući talente koje je primila. Odgovarajući na nadahnuća pisala je pjesme i pripovijetke, marno je izrađivala slike i predmete od slame, pa čak i u svojoj devedesetoj godini... I zato, istaknuo je župnik Anišić, "uvjeren sam da će je Otac 'počastiti' vječnim mirom i radošću u društvu anđela i svetih te da će uživati u Isusovoj slavi". On je također spomenuo njezino strpljivo podnošenje bolesti, starosti i nemoći, njezinu veliku radost kad se ispovijedala i pričesćivala. Sjedinjena s Isusom u svetoj pričesti željela je dočekati vrijeme svog odlaska s ovoga svijeta i Bog joj je podario tu milost. Okrijepljena svetim sakramentima jednostavno je blago usnula.

Posebno je kod tog zadnjeg susreta isticala kako svima oprašta i za sve moli Božje oprostjenje. To je jednom napisala i u svoje stihove: "Svima praštam i Bog nek njim prosti" /Oproštaj/.

A kao poruka njezinim potomcima i njezinom ljubljenom Rodu mogu poslužiti stihovi njezine pjesme "Rastanak":

*Zbogom naše bunjevačke Nane  
Posvitujte vaše mališane,  
Nek čuvaju naše običaje  
Naša polja, naše vinograde.*

/.../

*Zbogom ostaj lipi rodni kraju  
Čuvaj moje uspomene drage.  
Zbogom dico, vi ste moja nada,  
Zbogom dico, zbogom unučadi,  
Vi ste naši litorasti mladi.*

Oni će čuvati uspomenu na nju:

**Dica:** Ivo, Ivana, Drago i Ana; **snaje:** Ana, Stana, Blažica, Stanka; **unučad:** Jelica, Dragan, Nevenka, Ivica, Ljilja, Aleksandra i Petar; **praunučad:** Ivana, Ana, Damir, Darko, Miloš, Mia i Stevan; **sestra** Marča s obitelji.

Uspomenu na nju čuvat će svakako i Izdavački odjel Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" kojemu je povjerila na čuvanje svoje rukopise i neke svoje slike i radove od slame. Stoga je pročelnik toga odjela **Andrija Anišić**, obećao da će, kad to dopuste materijalne mogućnosti, objaviti prošireno izdanje njezine knjige "Rasuto vlačće".

Sv. misa zadušnica na šest nedjelja za ovu pokojnicu bit će 1. 09. u 9 sati u crkvi sv. Roka u Subotici. /Zv/



**AGROCOM**  
POLJOPRIVREDNA PROIZVODNJA  
TRGOVINA NA VELIKO I MALO

**Mr. RUŽA PETRINA**  
direktor

24214 TAVANKUT  
Marka Oreškovića 3/1  
Tel.: 024/767-477  
Tel./fax: 024/767-426

24000 SUBOTICA  
Žarka Zrenjanina 4  
Tel.: 024/559-025

25. srpnja

## Sveti Kristofor

(+ 250.)

- iz legende do neba narastao ● jedan od četnaestoro najjačih ●
- div sa štapom u ruci ● gorostas koji je htio služiti najjačem gospodaru ●
- služio i kralju i đavlu ● ostavio sve da služi ljudima ●
- Isusa na ramenima nosio ● na putu do stratišta Kristofor je molio ●
- odrubili mu glavu ● zaštitnik vozača ● zazivaju ga trudnice ●
- njegovu pomoć traže poljodjelci ● čuva od nagle smrti ●

### Četrnaest velikih pomoćnika

Sveti Kristofor spada među četrnaest svetih pomoćnika koje su vjernici osobito zazivali u pojedinim životnim nevoljama i bolestima. Već u 9. stoljeću su se, u nevoljama duše i tijela, počele obavljati pobožnosti ovoj skupini svetača. Među četrnaest svetih pomoćnika je 11 svetaca i tri svetece. Evo popisa njihovih imena i područja zaštite: **Akacij** (smrtna tjeskoba i sumnja), **Barbara** (pomoć u smrtnom času i zaštita od groma), **Blaž** (bolesti grla), **Cirijak** (smrtna borba), **Dionizije** (glavobolja), **Egidije** (milost dobre ispovijedi), **Erazmo** (tjelesne boli), **Eustahije** (životne teškoće), **Juraj /Đuro/** (bolesti domaće stoke), **Katarina** (bolesti jezika i teškog govora), **Kristofor** (protiv iznenadne smrti), **Margareta** (zaštitnica rodilja), **Pantaleon** (liječnika), **Vid** (zaštita od padavice). O četrnaest svetih pomoćnika piše dr. Anđelko Badurina u *Leksikonu ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva*, Zagreb 1979.

### Legenda kao bajka

Grčki oblik njegova imena glasi *Kristoforos* a znači **Kristonoša**. Priča se o njemu da je bio čovjek izuzetno visoka stasa i goleme snage. Živio je u Kanaanu. Kristofor je želio naći velikog vladara kojemu bi on služio. Najprije je služio jednomu kralju. Kad je dvorski pjevač kralju zapjevao o sotoni, kralj se u strahu prekrižio. Kristofor je želio služiti tako jakome gospodaru koji se ničega ne boji. Zato Kristofor ode i pronađe sotonu na nekom proplanku. S njim je putovao. Na jednom križanju je stajao križ. Sotona nije smio dalje. Ni sotona nije bio najveći. Zato je Kristofor ostavio i sotonu. Nastavio je sam svoje putovanje. Tražio je najjačega vladara kojemu bi služio.

### Svetac koji nije znao ni moliti ni postiti

Počeo je traganje za Kristom. Došao tako Kristofor do pustinjaka. Pustinjač ga je učio o kršćanstvu. Ali Kristoforu nije nikako išla molitva. Bojao se i postiti. Bude li postio, mislio je, izgubit će snagu.

### Pod djetetom pokleknuo

Kad je u pustinjakovu kraju rijeka odviše nabujala, pustinjač pošalje Kristofora da ljude prenosi preko rijeke. Kristofor iščupa jedno palmino drvo o koje se oslanjao prelazeći rijeku. Kristofor je spavao u blizini rijeke da uvijek bude na raspolaganju putnicima. Jedne ga noći tako probudi maleno dijete. Dječak. Molio je Kristofora da ga prenese preko rijeke. Kristofor se spremno lati svoga štapa, stavi dijete na ramena i zagazi u rijeku. Bujica je bivala sve žešća, voda sve dublja, a dijete na ramenima sve teže i teže. Kad je Kristofor stigao na drugu obalu pitao je dijete: "Tko si ti, dijete, kad si me stavilo u takvu pogibelj? Da sam cijeli svijet nosio na ramenu, breme ne bi bilo tako teško." Onda mu je dijete odgovorilo: "Ne čudi se, Kristofore! Nisi ti samo cijeli svijet nosio na sebi, već i samog Stvoritelja svijeta. Ja sam Isus Krist, Kralj." Tada Isus zapovjedi Kristoforu da svoj štap pobode u zemlju. Štap će do sutradan ozelenjeti i donijeti plod. Sutradan je Kristofor vidio čudo. Njegov štap je i ozelenio i plodove donio.

### Našao Najjačega

Zanesen tim čudom, Kristofor se krsti. Jednom je Kristofor došao pred kralja na Samosu. Dok se kralju predstavljao, rekao je da mu je prijašnje ime



bilo *Oforos* što znači nosač, a kako je jednom prilikom Krista nosio, zove se **Kristofor - Kristonoša**. Kad je kralj počeo progoniti vjernike, i Kristofora je pokušao razuvjeriti. Kako je Kristofor bio odlučan, udariše ga na muke, dok mu na koncu nisu odrubili glavu. Dok su ga vodili na stratište, Kristofor je molio za ljude koji su ga vidjeli i pouzdali se u Boga, da bi uvijek bili sigurni od požara, oluje i potresa. Zato su u njegovu čast diljem svijeta podizani mnogi kipovi, kako bi oni koji ih vide bili zaštićeni.

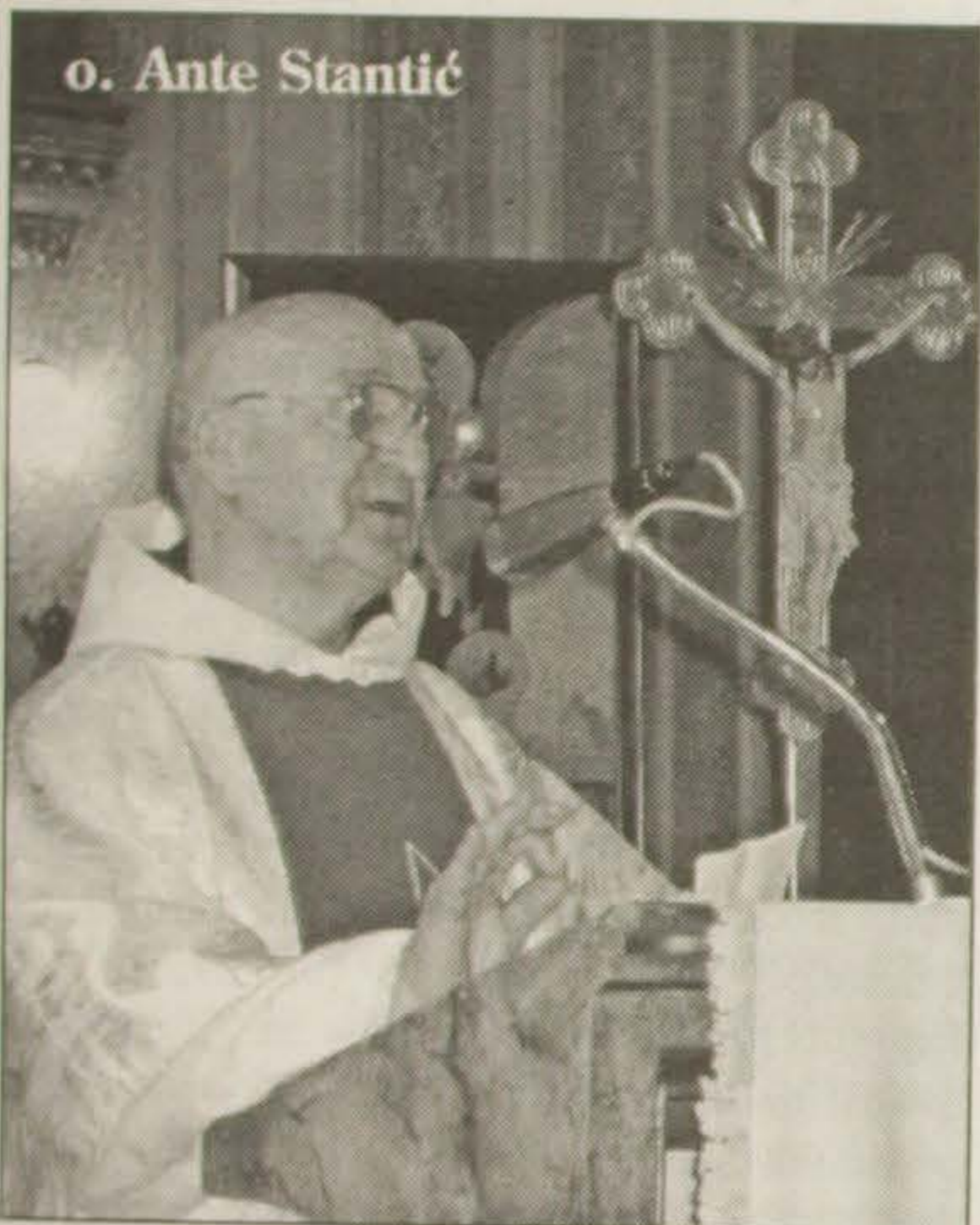
### Čudesan i moćan zaštitnik

Slikari ga prikazuju kao diva koji gazi vodu s djetetom na ramenima oslanjajući se o štap od palmine drveća. Rjeđe ga prikazuju s košaricom u kojoj nosi kruh i ribu. Zaštitnik je vozača, zrakoplovaca, prometa, planinara, kapelica na mostovima, u opasnostima od vode i mora, svih putnika, od iznenadne i nepripravne smrti, od đavolskih navala, od kuge, od rana, od zubobolje i padavice. Vočari ga zazivaju za uspjeh u jabukama. Čuva od groma, oluje i nevremena. Zaštitnik je protiv gladi. Zaštitnik je trudnica, slabe djece. Za svoga zaštitnika drže ga: mornari, istovarivači brodova, knjigovesci, pilari, trgovci putrom, strijelci, bojadisači (farbari), vrtlari, trgovci živinom, šeširdžije, nosači žita i tereta, trgovci voćem, rudari dragulja, valjači sukna i tesari. Zaštitnik je Raba, Stuttgarta i mnogih gradova.

# DAN SLUGE BOŽJEGA O. GERARDA TOME STANTIĆA

U somborskoj karmelićanskoj crkvi, u ponedjeljak, 24. lipnja ove godine, svečano je obilježena 46. obljetnica smrti Sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića.

Sv. misu je predvodio **mons. Đuro Gašparović**, pomoćni biskup đakovački i srijemski i vikar srijemski u zajedništvu s dvanaest svećenika među kojima je bio i **o. Ante Stantić**, vicepostulator te članovi Komisije subotičke biskupije u ovom postupku beatifikacije.



**o. Ante Stantić**

Uz vjernike iz Sombora i okolice, u ovom slavlju sudjelovali su i hodočasnici iz Subotice kao i iz Đurđina, rodnog mjesta Sluge Božjega.

U prigodnoj homiliji biskup Gašparović je podsjetio na osobite kreposti Sluge Božjega o. Gerarda među kojima su ljubav prema Euharistiji i osobiti

osjećaj za pravdu te je pozvao prisutne vjernike da se, dok mole za njegovo proglašenje blaženim i svetim, njemu utječu za zagovor u svojim potrebama te u svom životu nasljeđuju njegov krepki život na proslorima na kojima je on živio i radio.

Na koncu sv. mise nazočnima se obratio i vicepostulator o. Ante Stantić. On im je izložio dokle se stiglo u postupku za proglašenje blaženim i

svetim o. Gerarda. Istaknuo je da se sada radi na sređivanju njegove pisane zaostavštine, jer je on puno pisao i to na hrvatskom, mađarskom, njemačkom i latinskom jeziku. O. Stantić je također potaknuo prisutne vjernike da se obraćaju o. Gerardu u zagovor. Kao njegovu "specijalnost" on je istaknuo njegovu brigu za novi život, za djecu. Tako je još za njegova života, kada je postojala opasnost da jedna majka pobaci svoje dijete koje nosila pod srcem, on rekao: "Evo, Gospodine, neka radije ja umrem, samo da se ovo dijete rodi" i dijete se rodilo. Isto je tako, u vrijeme poslije I. svjetskog rata, kada su mnoga djeca gladovala, strogo postio samo da bi djeca imala što jesti i posebno je žarko tada molio dijete Isusa da djeci, koja su mu najbližija, podari kruha svagdašnjega - rekao je o. Stantić.

Na koncu mise svima je zahvalio na sudjelovanju u ovogodišnjoj proslavi Dana o. Gerarda novoimenovani prior somborskog Karmela **o. Bernardin Vizmeg**. Poslije toga biskup Gašparović je predmolio na grobu o. Gerarda molitvu za njegovo proglašenje blaženim i svetim.

Dan ranije isto slavlje bilo je na mađarskom jeziku, a svečanu sv. misu predvodio je zrenjaninski biskup **mons. László Huzsvár**.

Subotički biskup, **mons. Ivan Péntzes**, ove godine nije mogao sudjelovati u slavlju jer je bio u pastoralnom pohodu u Kanadi.

*A. Anišić*



*Mons. Beretić sa svojim malim župljanima na grobu o. Gerarda*

**POETSKI  
KULVAK**  
Uređuje: *Lazar Novaković*



Zvonko Milković je rođen 1. listopada 1888. u Varaždinu. U rodnom gradu završava osmogodišnju školu i klasičnu gimnaziju. Studirao je pravo a kasnije je radio kao novinar. Umro je 3. ožujka 1978. u Varaždinu.

Objavio je više zbirki pjesama. Među njima su i ove: "Pjesme" (1915), "Pobožni časovi" (1944), "Pjesme, uspomene" (1969), "Legende o skrtoj sreći" (1976).

## NEDJELJA

Rano već zvonjahu jasnim  
jutarnjim mirom.  
Ustasmo sretni i vedri,  
i vrata raskrilismo širom.  
Gledamo povorke duge  
- seljaci slaze kroz polje,  
U bijelom, čistom odijelu  
humom se spuštaju dolje.  
I idu kroz zrelo klasje,  
i put se njihov vijuga,  
A preko zlatnog polja leži  
tišina duga.  
I idu sa sviju strana,  
i povorke njihove bijele  
Sastaju se kod tornja,  
gdje lipe straže i jele.

Uz grozdove sjednimo amo,  
ušutimo smjerno, čas je:  
Jer misa poče u crkvi,  
što se bijeli kroz klasje...  
A kad će minuti služba,  
podignimo blage duše  
K cesti uz jablane stare,  
gdje lagodno lahor puše.  
Tamo će mnogi proći,  
koji u crkvi bješe,  
Pa će nam mirno reći:  
daj Bog del svete meše.

*Zvonko Milković*

### LAICI KROZ POVIJEST CRKVE

U prvim počecima kršćanstva, članovi malih zajednica Kristovih vjernika, poneseni Duhom, osjećali su se apostolima. Oni su imali živu svijest da su svi članovi Crkve, pripadnici novog Božjeg naroda i nositelji otkupiteljskog Kristova poslanja u moru poganstva koje ih je okruživalo i izazivalo da na mnogovrsne načine ostvaruju svoje misijsko poslanje. Kada je obraćenje pogana bilo uglavnom završeno, kada se Crkva našla pred novim barbarskim narodima Europe, kada su nastajale kršćanske države te se počela razvijati zapadnjačka kultura, počelo se gasiti i apostolsko djelovanje laika. Brigu za kršćansko društvo preuzimaju Crkva i vladari, odnosno tron i oltar. Nastaju trzavice između hijerarhije i vladara. Crkva se u to vrijeme poistovjećivala s klerom, a laik više ni ne pomišlja da je i on dio Crkve. Život vjernika laika se svodi na primanje duhovnih dobara od klerika kojima se bezrezervno izručuje, a za uzvrat materijalno pomaže klerika. Takvo stanje oslikava i anegdota koju je na Koncilu ispričao **kardinal Gasquet**: Jedan pripravnik za krštenje pita svećenika kakav je položaj laika u katoličkoj Crkvi. Svećenik odgovara: "Položaj laika u našoj Crkvi jest dvostruk: laik kleči pred oltarom, to je njegov prvi položaj; zatim sjedi u klupi pod propovjedaonicom, to je njegov drugi položaj." Kardinal nastavlja: Svećenik je zaboravio navesti treći položaj laika: otvaranje novčanika za davanje milostinje. Ne trebamo se čuditi da je pojam laika i laičkog izgubio značenje svjetovnog, a dobio nešto što je izvan kršćanstva, pa čak i protivno kršćanstvu, što je urodilo razkršćanjenju kršćanskog društva i pojavom laicizacije.

Laicizacija se pojavljuje uz prosvjetiteljstvo, koje uči da ne postoji Objava, pa prema tome ni kršćanstvo od Boga objavljena religija. Sve su religije, uključivši i kršćanstvo, naravni plod čovjekova religioznog dostignuća. Postoje naravne i pozitivne religije. Dogme pozitivne religije potpadaju pod čovjekovu prosudbu, a njezine su institucije podvrgnute čovjekovoj volji koja ih je stvorila. Laicizacija predvođena liberalizmom odvojila je i oslobodila svjetovno od kultnog, otrgnuvši se od Crkve povelu je svijet u otpad od Boga. Razdioba na svjetovno i kultno, dobro shvaćena, potrebna je, ali ona ne bi trebala voditi u otpad od Boga. Laicizacija s liberalizmom ide dalje te dokida Crkvu kao Božju ustanovu i podvrgava je čovjeku. Vjernik laik, u tako laiciziranom svijetu, smatran je klerikalcem, iz tabora Crkve, a ne osobom iz laiciziranog svijeta. Tako se stvorilo ozračje u svijetu da je klerikalizam neprijatelj društva, misleći na čitavu Crkvu, biskupe, svećenike i vjernike. Koncem 19. i početkom 20. stoljeća laicizacija društva postaje takva stvarnost koja je dovela do potpune

materijalizacije i ateizacije društvenog života. U takvom ozračju dižu se ljudi koji se ne mire postojećim stanjem razkršćanjenja društva, zalaganjem za oživljavanjem svjetovnog društva prožetog duhom kršćanstva, na dogmatskim temeljima, s manje osjećaja Crkve kao otajstva. To nije ni čudno, jer u to vrijeme u samoj Crkvi kao i u teologiji još nije zaživjela otajstvena slika Crkve. U praksi se počelo s obranom vjerskih načela u parlamentima osnivanjem katoličkih udruženja svjetovnih zanimanja, koje je preraslo u Katoličku Akciju. Uza sve slabosti, pretkoncilski pokreti laika pružili su u svijetu primjer oduševljenja, u koje su se uključili mladi i stariji, mladići i djevojke, muševci i žene svake dobi. Malo je koje vrijeme od Srednjega vijeka vidjelo takvo oduševljenje za Božje kraljevstvo kao što je bilo ovo. Ti pokreti koji i danas u raznim oblicima djeluju u svijetu, s velikim uspjesima kao nenadoknativa žarišta Božje riječi i instrumenti Crkve sakramenta jedinstva i spasenja čovječanstva, nisu pokrenuli sve energije katoličkog laikata. Oni su se pod ovim ili onim oblikom shvaćali više elitnim apostolima. Drugi vatikanski sabor, u *Dekretu o laicima*, konkretnije razrađuje laički apostolat, a u ovom poglavlju pod vidom teološkog utemeljenja laičkog apostolata, kojemu posvećujemo stranice našega ZVONIKA, u narednim brojevima.

#### Glavne crte 4. poglavlja O LAICIMA

Prije svega, ovdje se govori o kršćanskoj egzistenciji kao takvoj. Ni jedan kršćanin ne smije reći: mene se to poglavlje ne tiče. Ono je upravljeno svima, a ne nekoj elitnoj jedinici. Ono otkriva kršćaninov lik kakav on danas treba biti, budi kršćansku svijest čovjeka u svijetu da kao kršćanin zaživi i preživi.

Druga crta ovog poglavlja jest velika vrijednost laičkog života. Taj život nije pratnja uz svećenički i redovnički život, nego bitna sastavnica same Crkve. U naše vrijeme porasla je cijena radu na izgradnji svijeta i poboljšanje uvjeta čovjekova života. Otkrivena je teologija ljudskog rada i zemaljskih dobara. Svijet i rad na njegovoj preobrazbi ne treba prezirati, već smatrati nužnim za pravilan razvoj ljudskog i kršćanskog života. Laik je uposlen u svijetu i u taj posao mogu ulijevati dublji smisao nego što mu ga čovjek obično daje. Svojim djelima laici unose u povijesno zbivanje Kristovo otajstvo.

Treća crta je sagledavanje uloge laika kroz Crkvu kao Božji narod. Crkva, kao vidljivo društvo Božjega naroda, nastavlja Božje spasenjsko djelo na subjektivnom planu u povijesti. Povijest starozavjetnoga Božjeg naroda obvezala se Spasitelja svijeta održati prisutnim u daljnjoj povijesti čo-

vječanstva, ne samo slavljenjem sakramenta, nego i povijesnim zbivanjima kršćana, odnosno njihovim udjelom u stvaranju povijesti. Bog Otac je htio da kršćani budu njegov narod, da njihova povijest bude povijest njegove djece, njegove obitelji kao starozavjetna Božja povijest. Ta se povijest ne odvija u crkvi i sakristiji, već u širokoj povijesnoj društvenoj zajednici, koja upravo po laicima i samo po njima direktno živi u životnoj povezanosti sa svijetom. Laik je dakle prvenstveno svjetovno biće, a tek onda kultno. Ovo poglavlje govori o onome što laik valjano čini. Na stazama svojih životnih zanimanja laik treba tražiti svoje posvećenje.

Konačno, ovo poglavlje ne okreće laika prema njegovu vlastitom životnom zadovoljstvu, nego ga stavlja na apostolsku crtu i mobilizira ga za kršćansko povijesno djelovanje.

#### Odjek 4. poglavlja u drugim saborskim dokumentima

1. Dekret o ekumenizmu govori da se briga za obnovu jedinstva tiče sveukupne Crkve, kako vjernika tako i pastira (br. 5). Vjernici to bolje promiču jedinstvo kršćana što provode čistiji život prema evanđelju (br. 7,3).

2. Dekret o pastirskoj službi biskupa preporučuje biskupima da vjernicima ostave onaj dio posla koji u stvarima Crkve spadaju na njih (br. 16,4). Laici se mogu uzimati u dijecezansku kuriju da pomažu u pastirskoj službi biskupa (br. 27,3). Ako župnici svojim djelovanjem ne mogu zahvatiti neke skupine osoba, neka pozovu u pomoć druge, pa i laike (br. 30,2). Za poučavanje neka župnici potraže suradnju laika (br. 30,4).

3. Deklaracija o kršćanskom odgoju izjavljuje da su roditelji prvi odgojitelji svoje djece (br. 3). Laici se pozivaju prihvatiti odgojiteljsku službu u katoličkim školama (br. 5) i u nekatoličkim (br. 7).

4. Dekret o misijskoj djelatnosti Crkve potiče na izgradnju kršćanskih zajednica (br. 15). S hijerarhijom treba djelovati i laikat (br. 21,1), te naširoko govori o misijskoj dužnosti laika (br. 41).

5. Dekret o službi i životu prezbitera, potiče da prezbiteri s vjernicima laicima rade zajednički, promiču dostojanstvo laika i poštuju njihovu zakonitu slobodu (br. 9).

6. Pastoralna konstitucija o Crkvi u suvremenom svijetu ističe prisutnost i djelovanje Crkve u suvremenom svijetu po laicima (br. 43). Laici su specijalno, iako ne isključivo, odgovorni za svjetovne zadaće i djelatnosti (br. 43,2). Laici su dužni prožimati svijet kršćanskim duhom te usred ljudskog društva biti Kristovi svjedoci (br. 43,3).

(Prema knjizi: *Dogmatska konstitucija o Crkvi* (LG) 2; Zagreb, 1981; Rudolf Brajčić, Četvrto poglavlje, LAICI, str. 481-488).

Sastavio: Mato Miloš, OCD



## PROMICATI PASTORAL KULTURE - II.

U suvremeno poslanje Crkve svakako spada promicanje pastoralne kulture kao jednog od temeljnih suvremenih izazova. Pastoral uvijek u sebi nosi brigu ali i ponudu i pomoć za rješavanje onih problema koji nastaju na određenom području života osvjetljavajući te probleme i životne okolnosti svjetlom evanđelja. U drugom poglavlju dokumenta "Promicati pastoral kulture" tvrdi se ponajprije da smo u našem vremenu ušli u novo razdoblje ljudske povijesti. To se vidi i iz dokumenata što su ih u posljednjem stoljeću objavili rimski prvosvećenici. Jedno od tih novih razdoblja povijesti je za Crkvu nova evangelizacija u kojoj novi naglasci kulture predstavljaju nove izazove i polazište za pastoral.

Kao nikada u povijesti naše vrijeme je iskusilo jedno razdoblje u kome se najprije dogodio trijumf ateizma i antiteizma, a onda uistinu spektakularni slom ateističkoga, kolektivističkoga marksizma i komunizma. I liberalizam se pokazao nesposobnim da ostvari sreću ljudskoga roda. Taj spektakularni slom, međutim, nije riješio probleme modernoga čovjeka nego ih je nagomilao. Nastalo je novo vrijeme iz kojega ćemo citirati samo neke tvrdnje iz dokumenta. Ponajprije je nastupio antropocentrični praktični ateizam. Jedna indiferentnost prema svemu što je Božje i božansko. Praksa po kojoj se čini da ljudi mogu živjeti bez Boga. Religiozna ravnodušnost do te mjere se ističe u javnosti, štoviše nudi se kao model suvremenoga društva. Prekomjerni mentalitet hedonizma - uživanja i materijalizma isključuje vjeru. I tako je današnje vrijeme zapravo pretežno prirodnoznanstveno i vrijeme tehničke kulture. Vjera kao da postupno nestaje ili nije stalna ni za kulturu važna.

Papa upozorava, 35 godina nakon Koncila, da prilagođavanje kulturama zahtijeva obraćenje srca - a ako je potrebno, ujedno i raskid s drevnim navikama koje su s vjerom nespojive. Prilagođavanje zahtijeva ozbiljnu teološku, povijesnu i kulturnu izobrazbu kao i zdravo prosuđivanje da bi se moglo razlikovati između onoga što je potrebno, korisno ili pak nekorisno i opasno za vjeru. Dakle, to novo razdoblje ljudske povijesti za kršćane je još veći izazov nego što je bio ateizam, jer je sve ovo stvorila praznina duše koja je nakon toga nastala.

Pod različitim pritiscima, kao što su siromaštvo, nerazvijenost seoskih područja, nastalo je novo vrijeme da se bez kontrole najedanput urbane sredine "umnožavaju" te se napušta uobičajeno obiteljsko ognjište, time i dosadašnje kulturno okruženje te nastaje veliki egzodus iz seoskih područja i rast velikih gradskih jezgri. Ovakav način egzodusa u komu nastaju nove urbane sredine je za čovjeka jedna od najvećih opasnosti otuđenja. Prekid s kulturnim okruženjem nije izazvan vlastitim rastom, preobraženjem, željom, nego naprosto prisilom. A onda iz jedne kulturne baštine ulazi se u jednu anonimnost u kojoj se više ne može imati ne samo kulturno okruženje, nego se čak kidaju i korijeni kulture koje su dotada čovjeka vezale i stoljećima držale u kulturnim vrednotama koje su bile znakovi njegove identifikacije.

U 20. stoljeću, kao nikad ranije, čovjek je pokazao mnoge sposobnosti i nadarenosti ali ljudsko dostojanstvo nikad ranije u povijesti nije tako često bilo zanijekano i povrijeđeno. U takvoj "novoj kulturi", gdje čovjek gubi svoju osobnu dimenziju, nije nikakvo čudo što dolazi do nijekanja i odbijanja Boga. Svaka privatnost se povlači i pojavljuje se nešto što je za naše doba jedno od najtežih optužbi povijesti, a to je užasni pojam "kultura smrti". To je antikultura koja jasno ističe strašno protuslovlje između isticanja volje za životom i tvrdoglavoga odbijanja Boga - izvora svega života. Tako se u vrlo kratkom vremenskom razdoblju dogodilo da je sva kulturna baština postala spomen, a da je čovjek suvremenih urbanih sredina postao anonimn, bezličan, okrenut prema nekim skroz novim vrednotama, koje nisu u skladu ni s njegovim mentalitetom, ni s njegovim korijenima i zato su više zavodjenje nego li pravi napredak. Za evangelizaciju takvih "novih" gradova kao i za katehezu, liturgiju i ostale oblike pastoralne Crkva je pozvana po svaku cijenu naći mogućnost evangelizacije te nove stvarnosti. Čini se da je pravi put upravo početi od te svedene ništice na temelju kulture smrti i snagom uskrsnuća graditi posve novi i drugačiji život, kako ga evanđelje i jedino evanđelje može donijeti. (8-10)

Mr. Andrija Kopilović

Uređuje: Danijela Poljuha

### O Euklidovim Elementima

Euklid je napisao 13 knjiga; hrvatski prijevod sadrži prvih šest knjiga - što je i uobičajeno u prijevodima na većinu jezika. Euklidu nije cilj bio enciklopedijski pokupiti u jednu cjelinu čim više do tada poznatih spoznaja iz geometrije, nego se trudio izgraditi strogu deduktivnu teoriju geometrije na minimalnom broju istinitih tvrdnji koje Euklid naziva postulati i aksiomi. Ta je ideja, zacijelo, jedna od najvećih vrijednosti ovoga djela.

Za Euklida matematika ulazi u područje logike, što je dakako utjecaj Aristotelov, no Euklidova logika nije formalna - njegova geometrija nije izgrađena na hipotetičkim tvrdnjama za koje je jedino bitno da zadovoljavaju sve zahtjeve logike. Kod Euklida početne pretpostavke opravdava intuicija, njegova je geometrija slika realnoga svijeta.

Drugim riječima, Euklidu je realan prostor poslužio kao model za izgradnju stroge teorije. Tek kasnije, u devetnaestom stoljeću, nastaju nove teorije geometrije kojima realan svijet, onakav kakvim ga svojim osjetilima doživljavamo, ne mora potvrditi istinitost geometrije. Opravdanje isključivanja intuicije iz geometrije posljedica je napora ponajviše kritike sadržaja Euklidovih *Elementa* kroz puna 22 st. - od Euklida pa do konca XIX. st. Najkontraverzniji je poznati Peti postulat. Euklid ga ovako formulira: "Ako jedan pravac presječen s drugom dva čini s iste strane dva unutrašnja kuta, zbroj kojih je manji od dva prava kuta, ta dva pravca, beskonačno produžena, sjeći će se s one strane s koje su ti kutovi manji od dva prava." Ovako formulirana tvrdnja veoma je nejasna. Postoje mnogi ekvivalenti ovoj tvrdnji, jedna od zornijih je ova: Jednom točkom izvan pravca moguće je povući jedan i samo jedan paralelni pravac. Čini se da već sam Euklid nije bio siguran da li se ova tvrdnja može izvesti iz ostalih aksioma i postulata ili je od njih neovisna, te se mora uvrstiti u aksiome! Kroz puna 22 stoljeća pokušavalo se ovu tvrdnju dokazati iz ostalih aksioma ali bez uspjeha. Mnogi su vjerovali da su dokazali Peti postulat. U čemu su griješili? Polazeći od pretpostavke da se može dokazati, eliminirali su svaku drugu posljednicu osim one navedene u Euklidovom Petom postulatu kao apsurdnu i zaključili - krivo - da je time Peti postulat dokazan. Tek Janos Bolyai (1802-1806) koji je u početku i sam bio uvjeren da se Peti postulat može dokazati, u kasnijoj je fazi zaključio da i zaključci protivni Euklidovom nisu apsurdni, npr.: jednom točkom izvan pravca može se povući više paralela ili niti jedna! Tako su nastale nove geometrije Riemannova geometrija i geometrija Lobačevskog. Euklidovu geometriju 'dovršio' je David Hilbert u knjizi *Osnove geometrije* objavljenoj 1899. godine. Intuiciju je isključio iz geometrije. Važna je samo logička strogost. Tako je konačno zaključena dilema o Petom postulatu koja je trajala puna 22 st. Peti postulat uistinu je postulat.

Mr. sc. Julije Skenderović

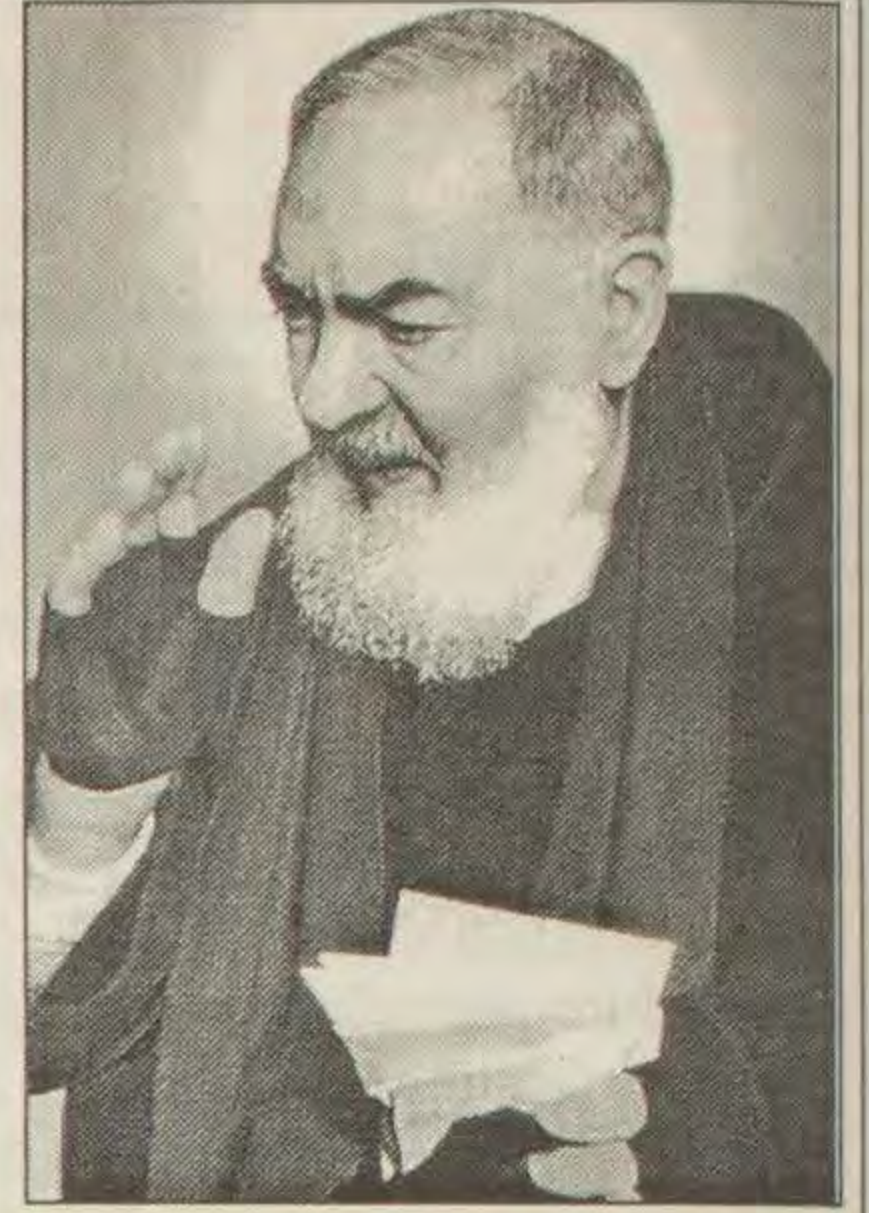
Rim

## PATER PIO PROGLAŠEN SVETIM

Papa Ivan Pavao II. je u nedjelju 16. lipnja, za vrijeme mise na Trgu Sv. Petra, sve-tim proglasio patra Pija iz Pietrelcina (1887-1968), kapucina koji je na sebi nosio znakove Kristovih rana. Bila je to do sada najveća vatican-ska misa za proglašenje blaženim ili svetim svih vre-mena. Oko 10 sati Papa je došao na Trg Sv. Petra posebnim džipom gdje ga je pljeskom dočekalo veliko mnoštvo vjernika koji su imali sreće dobiti ulaznice za sudjelovanje na slavlju. Velik je broj vjernika ostao izvan prostora za slavlje, a mnogi su čitavu noć probdželi ili pak proputovali čitavu Italiju pa i s ulaznicama nisu mogli biti nazočni te su bili prisiljeni pratiti slavlje putem velikih ekrana. "U ime Crkve" kar-

dinal **Jose Saraiva Martins**, prefekt Kongregacije za proglašenje svetima na početku slavlja zamolio je kanonizaciju za patra Pija koji je živio "u potpunoj ljubavi Božjoj i ljubavi prema bližnjima". Svojom pobožnošću, poniznošću, odlučnošću i strpljivošću skromni je kapucin pokrenuo svijet te je ljudima postao uzorom. "Uronjen u nadnaravnost nije bio samo čovjek posve-mašnje nade nego je te kreposti posredovao svima koji su ga tražili - riječju i primjerom." Nakon što je Sveti Otac "ubrojio među svece" Katoličke crkve patra Pija, mnoštvo vjernika taj je čin popratilo dugotrajnim pljeskom. Ništa manje oduševljenje nije bilo niti u **San Giovanni Rotondo** gdje je

oko 50.000 vjernika pratilo vaticansko proglašenje. Papa je u propovijedi posebno naglasio "motiv križa" koji je prožeo čitav život novoga sveca. Bez toga odnosa prema križu svetost se patra Pija ne bi mogla razumjeti. Pri-tom je još posebno podcrtao njegov uzor kao ispovjednika od kojega bi svi svećenici trebali učiti. Na misi su sudjelovali vodeći talijanski poli-tičari, zatim sportaši, te ljudi iz filma i show-businessa budući da upravo iz toga kruga ima puno štovatelja novoga sveca. Pater Pio koji je tijekom pedesetogodišnjeg samostanskog života u apulijskom samostanu San Giovanni Rotondo već za života smatran "narodnim svecem", često je bio ospora-van, premda je, kako se i



tada vjerovalo, bio čudotvo-rac i mističar. Djelovao je kao dušobrižnik, ispovjednik i duhovni savjetnik stotina-ma tisuća ljudi, a njegova "Casa Sollievo della Soffe-renza" smatra se najvećom bolnicom na svijetu. I neka-dašnji krakovski nadbiskup, a današnji papa, hodočastio je Patru Piju kako bi čuo nje-gov savjet. /IKA/



U RIMU ODRŽAN MEĐUNARODNI ZNANSTVENI SKUP

## Novi Ustav Europe

Prema novom ustavu Europe u Rimu je od 20. do 23. lipnja 2002. godine održan među-narodni znanstveni skup s temom: "Prema novom ustavu Europe". Organizatori su bili Međunarodni savez katoličkih uni-verziteta Europe (FUCE), Komisija biskupske konferencije Europe (COMECE) i Nacionalni ured za unapređenje kulture (CEI), a sve je bilo organizirano u Rimskom vikarijatu, u Službi pastorala univerziteta.

Otvaranje je bilo u svečanoj dvorani rimskog Gradskog se-nata u prisutnosti predsjednika vlade R. Italije **Carla Azeglio Ciampia**. Na samom početku vrlo je slikovito gradonačelnik Rima **Walter Veltroni** označio novo razdoblje Europe rečenicom: "Dan kada je uveden EUR umro je homo sapiens i rođen je homo oeco-nomicus". Zapaženo predavanje na otvaranju je imao kardinal **Paul Poupard**, predsjednik Vijeća za kulturu Svete Stolice.

Ostali dani susreta su se odvijali u kongresnim dvoranama Katoličkog sveučilišta Presvetog Srca Isusova u Rimu. Održane su tri plenarne sjednice s po četiri uvodna referata i jednako toliko koreferata. Nakon toga, u dvije grupe su bila priopćenja (kroz četiri dana bilo je 136, što predavanja što priopćenja). Okupili su se uglavnom mnogi rektori katoličkih sveučilišta Europe i mnogi profesori a pošto je tema bila ustavna, predavači su bili i vrlo po-znati pravници s tih katoličkih sveučilišta. Kongres je zapravo odgovor na dva temeljna dokumenta koja su tokom godine objavl-jena u Europi a to su glasoviti dokument iz prosinca prošle godine iz Nice i onaj drugi sa skupa Europske unije iz Amsterdama. U tim dokumentima se Europa više-manje promatra kao zajednica poli-tička i ekonomska, a ono što je osobito zaboljelo Svetu Stolicu je činjenica da se ni u jednom dokumentu ne spominju vjerske vred-note a nažalost niti se upućuje na kršćanske korijene Europe. Bez tih korijena je Europa budućnosti nezamisliva, jer je činjenica koja

se ne može zaobići da je Europa ipak zajednica naroda čiji je zasada jedini zajednički nazivnik da su nikli na kršćanskim korijenima. Ovaj znanstveni skup je pokušao kroz vrlo vrijedna predavanja i priopćenja govoriti o dvije nove

dimenzije koje svakako treba dodati viziji buduće Europe a to je **dimenzija vjere** i **dimenzija kulture**. U predavanjima i priopće-njima toj se problematici pristupilo vrlo široko, stručno i raznoli-ko. Sve je u biti sažeo Sveti Otac u svom pismu koje je uputio sudionicima na susretu u bazilici Svetoga Petra. Dio te poruke objavit ćemo u narednim brojevima "Zvonika".

Iz Jugoslavije je na tom skupu sudjelovao **mr. Andrija Kopilović** u ime BKJ, prorektor Teološko-katehetskog instituta Subotičke biskupije. Iz istočnih zemalja su bila dva predstavnika iz Hrvatske, tri iz Slovenije, pet iz Mađarske, nešto iz Poljske, Slovačke i Češke Republike i jedan iz Rumunjske.

Prema tvrdnji **mr. Kopilovića**, skup je sudionike impresioni-rao stručnošću, tematikom, pristupom, razmišljanjem Europe. Međutim, tužna je poruka ovoga skupa, makar nikad nije jasno izrečena, da je taj vrlo cijenjeni znanstveni skup ipak Europu gle-dao samo kao Europsku uniju i od tolikih referata i priopćenja iz naših krajeva i o našim krajevima bilo je vrlo malo. Jedva tko u tom znanstvenom skupu osjeća da Europa nije samo Europska unija nego u nju spadaju i istočne zemlje Europe te da je Europa cjelovita i kršćanska, kako bi to Papa rekao, tek ako diše s oba plućna krila. Rijetki su predavači koji su spomenuli da se radi i nastoji razmišljati o Europi od Urala do Atlantika. Europa kao da ide svojim putem mimo nas i bez nas. Jedini je Sveti Otac nedvo-smisljeno i vrlo jasno u svom pismu govorio o temi imajući pred sobom uistinu cijelu Europu s njezinim bogatstvom Duha istoka i zapada ne dijeleći je nego u cijelosti gledajući doprinos koji mogu dati jednoj, novoj i jedinstvenoj Europi.

Skup je bio popraćen medijski vrlo dobro, a popraćen je i s nekoliko značajnih susreta i svečanosti u čemu je svakako najz-načajnija svečana misa na oltaru konfesije u bazilici sv. Petra, 22. lipnja. /Zv/

# PROGLAŠENJE DEKRETA O HEROJSKIM KREPOSTIMA SLUGE BOŽJEGA IVANA MERZA I SLUŽBENICE BOŽJE MARIJE PETKOVIĆ

Ovu radosnu vijest javio nam je istoga dana postulator u kauzi Ivana Merza o. **Božidar Nagy**. Objavljujemo veći dio te vijesti.

U petak, 5. srpnja 2002. u 11 sati u Vatikanu, u sali Klementini, u nazočnosti Svetoga Oca Ivana Pavla II. proglašeni su dekreti o herojskom krepostima Sluge Božjega **Ivana Merza**, laika, apostola hrvatske mladeži i pionira Katoličke Akcije u Hrvatskoj te Službenice Božje **Marije Petković**, utemeljiteljice Družbe Sestara Kćeri Milosrđa. Od danas oni dobivaju naslov "Venerabilis" tj. "Časni Sluga, odnosno Službenica Božja".

Ivan Merz je rođen u Banjoj Luci 1896., a umro u Zagrebu 1928. godine. Marija Petković je rođena u Blatu na Korčuli 1892. a umrla u Rimu 1966.

Proglašenjem dekreta o "herojskim krepostima" jednoga kandidata za beatifikaciju formalno je završen kanonski proces kojim se utvrđuje natprosječni stupanj svetosti dotičnog Sluge Božjega što ga čini dostojnim da ga Crkva službeno stavi vjernicima kao uzor kršćanskog života. Radi se dakle o obznanjivanju Papine odluke kojom Sveti Otac prihvaća sud dokaznog postupka o postojanju herojskih kreposti kod kandidata oltara te daje nalog Kongregaciji za kauze svetaca da se objavi dekret o postojanju herojskih kreposti kod Sluge Božjega. No da bi dotični kandidat za beatifikaciju mogao biti i javno štovan u Crkvi, traži se jedno čudo postignuto po njegovu zagovoru...

Promulgacijom dekreta o herojskim krepostima završen je dugi postupak koji je kod **Ivana Merza** trajao punih 44 godine, tj. od 1958. kad ga je na molbu Suradnica Krista Kralja pokrenuo zagrebački **nadbiskup Franjo Šeper**. Za **Mariju Petković** proces je započeo 1989. god. u rimskoj biskupiji gdje je Službenica Božja provela posljednje godine života i gdje je sveto umrla.

Na ovom svečanom činu proglašenja dekreta u Vatikanu za Ivana Merza bili su nazočni: predsjednik Biskupske konferencije BiH-a, banjalučki biskup **Franjo Komarica**, mons. **Fabijan Ve-**

**raja**, relator Merzove kauze i pisac službene Pozicije o životu, krepostima i glasu svetosti Sluge Božjega, zatim o. **Božidar Nagy**, postulator kauze, **Kata Bilandžija**, voditeljica svjetovnog instituta Suradnica Krista Kralja iz Zagreba, **Tonka Pandžić**, u ime župe sv. Petra iz Zagreba, aktora kauze, predstavnici hrvatskih vjernika laika **Marinko Mikulić**, **Silvija Vuković** i **Mato Martinović**, te **Vanja Gavrić**, predstavnik hrvatske katoličke mladeži.

Za sestru Mariju Petković proglašenju dekreta bili su nazočni o. **Paolo Lombardo**, postulator kauze, sestra **Berislava Žmak**, vrhovna glavarica sestara Kćeri Milosrđa, sestra **Marija Redimida Fuentes**, vrhovna zamjenica, sestra **Biserka Bogdanić**, vrhovna savjetnica.

Dekrete su potpisali **kardinal Saraiva Martin Jose**, prefekt Kongregacije i **Eduard Nowak**, naslovni nadbiskup Lunski, tajnik Kongregacije.



"Svoga Predragoga Gospodina **Isusa Krista** neprestance ljubite, za Nj se žrtvujte i sav svoj život u djelima **Milosrđa** potrošite. Sve u Družbi prema Njemu usmjeravajte. Za Nj život provodite. Za Nj dragovoljno i hrabro smrt podnesite." Te napomene i upute, što ih je Službenica Božja Marija od Isusa Propetoga u svojoj duhovnoj oporuci napisano ostavila svojim sestrama, bile su Pravilo i njezina života, potrošena na slavu Gospodinovu i u služenju siromasima, za koje je svim srcem činila duhovna i tjelesna djela milosrđa.

Ljetujte na Jadranu - "Albin" - Makarska  
99 385 21 610 445  
mobitel: 99 385 98 804 020

## U ZNAKU ČASNIH SLUGU BOŽJIH

U subotičkoj župi sv. Roka nedjelja, 7. srpnja je prošla u znaku Ivana Merza i Marije Propetog Isusa Petković, u povodu dekreta o njihovim herojskim krepostima koji su proglašeni u petak, 5. 07. u Rimu.

Njihove slike bile su izložene i ukrašene pred oltarom a u uvodu u sv. misu župnik **Andrija Anišić** je s radošću priopćio vijest da su njih dvoje sad već doista stigli tako blizu oltaru da ih nazivamo časnim slugom odnosno časnom službenicom Božjom i preostao im je još samo jedan korak do oltara. On je pozvao sve prisutne da se mole da ih doista što prije mogemo častiti i na našim oltarima.

Umjesto propovijedi župnik je pročitao dijelove dekreta o herojskim krepostima sluge Božjega Ivana Merza i u cijelosti dekret o herojskim krepostima službenice Božje Marije Petković. Ovo je obrazložio činjenicom da je u toj crkvi

Marija Petković kao časna majka i utemeljiteljica sestara Kćeri Milosrđa također više puta bila i molila, da je na području ove župe otvorila poslije kuće Matice u Blatu na Korčuli prvi samostan svojih sestara te da i danas u toj župi njezine sestre djeluju Bogu na slavu i služeći župljanima. A i sluga Božji Ivan Merz u ovoj župi se od prije nekoliko godina posebno časti osobito na

dan njegove smrti, napose među mladima.

Poslije pročitanih dekreta župnik je potaknuo vjernike da se ovim časnim slugama Božjim utječu u svojim potrebama ističući da oni potječu iz našeg hrvatskog naroda te bolje razumiju i naše potrebe i mogu kod Boga posredovati za nas.

Na koncu mise, okružen ministrantima, sestrama Kćeri Milosrđa i mladima, župnik je pred izloženim likovima Marije Petković i Ivana Meza predmolio molitve za njihovo proglašenje blaženima i svetima i preporučio ih u molitve okupljenih vjernika. /AA/

# DUŽIJANCA - BOGU HVALA 2002.

## Takmičenje risara

Na njivi obitelji Pere i Jelice Kujundžić na kojoj je na blagdan sv. Marka blagoslovljeno mlado žito i usjevi bačke ravnice, započela je u subotu, 6. srpnja proslava ovogodišnje Dužijance - zahvale za žetvu.



*Predsjednik Organizacijskog odbora uručio je ljubaznim domaćinima Jelici i Peri prigodne uspomene*

Čitav niz priredbi u okviru Dužijance već po tradiciji započinje "Takmičenjem risara". Ova priredba je vrlo značajna jer obnavlja i čuva sjećanje na nekadašnji način žetve tzv. "ris". Ona je značajna i zato što nastoji prikazati razvoj i napredak u načinu obavljanja žetve. Tako smo i ove godine najprije uživali u vještini natjecatelja, a onda također i u svemu onome što je poslije "risa" nekoć slijedilo: skupljanje snoplja u "krstine", odvoženje istih na "salaš" i "sadivanje kamaru" pa sama vršidba na staroj vršalici.

U međuvremenu oko 2000 znatiželjnika i ljubitelja hrvatskih bunjevačkih običaja uživalo je u kosidbi žita s kosačicom, koju su vukli konji. Bila je izložena i kosačica na konjsku vuču iz 1870. godine, zatim mašina koja je žito kosila i odlagala ga a bio je ondje i najsuvremeniji kombajn "John Deer" 9560 wts koji vrijedi čak 150.000 eura! (vlasništvo Miće Horvata).

Za sve što se događalo na "terenu" stručno tumačenje je davao **Alojzije Stantić**, vrsni poznavatelj bunjevačkih običaja kao i predsjednik Organizacijskog odbora **Lazo Vojnić Hajduk**.

Natjecatelji su na njivu izašli rano da bi ispleli "uža" i dobili parcele za natjecanje. Oko 7,30 sati na fijakerima su na njivu stigli ugledni gosti u pratnji svojih supruge: gradonačelnik Subotice **István Ispánovics**, potpredsjednik Vlade R. Srbije **József Kasza**, **Géza Kucsera**, predsjednik Izvršnog odbora SO



Subotica, zatim **István Bacskulin**, doministar za poljoprivredu APV. Svima im je srdačnu dobrodošlicu uputio **Lazo Vojnić Hajduk**, predsjednik Organizacijskog odbora Dužijance 2002. Slijedio je "ručak", onaj pravi risarski: slanina, domaći "kruv", "kisalna" i luk i to ne samo za risare i ugledne goste, nego i za sve one koji su se tog jutra zatekli na njivi, a bio ih je priličan broj.

Poslije okrepce, slijedilo je zanimljivo prednatjecanje. U ruke su hrabro uzeli "kose" gospoda Kasza, Bacskulin i Kucsera sa svojim "risarušama". Bilo je puno šaljivih komentara o tome tko je najbolji, no "realno" mišljenje svih je da je g. Géza Kucsera najbrže i najljepše odradio svoj dio posla.

Pravo "takmičenje risara" započelo je u 9 sati. Ove godine natjecalo se 12 risarskih parova. Pobjednici su kao i prethodnih godina bili **Stipan** i **Klara Kujundžić** iz Male Bosne. Drugi su bili **Ivan Horvacki** i **Roza Orčić** iz Đurđina a treće mjesto pripalo je **Marinku Kujundžiću** i **Ruži Juhas** iz Male Bosne. O tome je odlučio poseban kolegij u sastavu: **Grgo Kujundžić**, **Bela Ivković**, **Karlo Kopilović**, **Pavle Kujundžić**, **Ivan Tikvicki**, **Josip Kopunović - Legetin**, **Marija Matković**, **Ivica Ivković**, **Veco Rudić** i **Martin Gabrić**.



Risari i risaruše u slavljeničkom raspoloženju

Pobjednicima kao i domaćinima - **Peri** i **Jelici Kujundžić** - prigodne uspomene i nagrade uručili su **Josip Anišić**, direktor ZZ "Salaš", **Géza Kucsera**, **Lazo Vojnić Hajduk** te **Josip Horvat** i **Grgo Kujundžić**, članovi Upravnog odbora HKC "Bunjevačko kolo".

Među natjecateljima - izvan konkurencije - natjecali su se mladi risari **Ivan Rukavina** i **Dajana Mezei** iz Male Bosne i **Marko Dulić** i **Marijana Pokornik** iz Đurđina, koji su također dobili prigodne nagrade. Kao gosti nastupili su risari iz Sonte, Mužlje, Gornjeg Brega, Bogaraša i Kecela.

Među ovogodišnjim risarima zamijećen je i dugogodišnji takmičar, sad već starac (84 god.) **Antun Vojnić Hajduk** iz Starog Žednika, koji je želio i ove godine uživati u "kadgodašnjem risu" ali i uputiti poneki korisni savjet.

Djeca su ponosno i veselo predstavila "uživo" staru bunjevačku "sigru" - "Kasalisica".

Tako naporan posao kao što je "ris" iziskuje puno znoja te su se risari često morali osvježavati vodom. Za tu zgodu djeca su imala ulogu "vodonoša" koji su donosili vodu onima koji bi ožednjeli kako risari zbog toga ne bi morali gubiti vrijeme. Na ovom takmičenju risara, "vodonoše" su bile djevojke obučene u "sefir" (posebna, radna bunjevačka narodna nošnja). One su i kod doručka, a i kod takmičenja ljubazno nudile vodu za piće svim ožednjelima.

Mnogi sudionici ove svečanosti bili su ukrašeni "perlicama" od slame. Za to su zaslužne vrijedne ruke **Kate Bedeković** iz Tavankuta te **Kate Sabo** i **Ruže Kukec**.

Prvi put je ove godine na takmičenju risara priređeno i takmičenje u "kuvanju tarane". Četiri takmičara su u kotličima kuhali "taranu" a po mišljenju žirija najbolje ju je skuhalo **Marija Matković** iz Male Bosne. Skuhanu "taranu" pomiješanu s kobasicom pojeli su posjetitelji. Jedna porcija koštala je 50 dinara.

Na takmičenju risara svoju inspiraciju potražili su i neki članovi Likovne sekcije HKC "Bunjevačko kolo" i neki pjesnici.

Prijepodnevni dio programa završio je nastupom KUD-a "Aleksandrovo" koji su u dvorištu domaćina izveli splet bunjevačkih narodnih igara. Program je nastavljen na istom mjestu navečer tradicionalnim "Kolom".

## DUŽIJANCA U TAVANKUTU

### XVII. Saziv kolonije slamarki

U prostorijama HKPD "Matija Gubec" u nedjelju, 7. srpnja, svečano je otvoren XVII. Saziv prve kolonije u tehnici slame. U prostorijama u kojima su bile izložene slike nastale na prošlogodišnjoj koloniji, ovogodišnju koloniju svečano je otvorila njezina predsjednica **Jozefa Skenderović**, a o izloženim radovima kao i o značaju ovakve kolonije za likovnu umjetnost govorila je **Olga Kovačev Ninkov**, povjesničar umjetnosti. Poslije svečanog otvorenja i razgledanja izložbe u Domu kulture Subotički tambu-



raški orkestar pod umjetničkim rukovođenjem **Stipana Jaramazovića** izveo je iz svog bogatog repertoara desetak kompozicija ozbiljne glazbe. Njih je kao i sve prisutne na početku pozdravio **Branko Horvat**, predsjednik domaćeg Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva "Matija Gubec".

Cijeli tjedan slamarke (i slamari) marljivo su radili. A u četvrtak su u Subotici na Trgu slobode javno očitovali svoje umijeće.

Saziv je završio u subotu navečer prigodnim programom u tavankutskom Domu kulture. Bilo je to tradicionalno "Risarsko

veče" s nastupom folklorne sekcije uz pratnju tamburaškog orkestra HKPD "Matija Gubec". Te večeri predstavljeni su ovogodišnji tavankutski bandaš i bandašica, **Dalibor Križan** i **Ivana Vajhand** te mali bandaš **Tomislav Tumbas** i mala bandašica **Anja Prčić**. Njima su **Jozefa Skenderović** i **Marija Dulić** predale "krunu" - ovogodišnji simbol njihove Dužijance. One su krunu same izradile i darovale njihovoj župi Srca Isusova u trajno vlasništvo. Ovogodišnja tavankutska žitna kruna je prava kruna ispletana od slame a na njoj se



nalazi maketa tavankutske crkve, risar i risaruša te voće, po kome je Tavankut poznat.

Plodovi rada ovogodišnje Kolonije slamarki bit će izloženi u predvorju Gradske kuće u Subotici od 9. 08. A svečano otvorenje predviđeno je toga dana u 19 sati.

### Zahvala Bogu

Tavankutska Dužijanca, prva u nizu crkvenih Dužijanci, završila je svečanom sv. misom u nedjelju, 14. srpnja. Iako je jutarnja oluja unijela malo neraspoloženje i narušila ovu svečanost, Bog je učinio da kiša prestane te su neki mladi u narodnim nošnjama ipak mogli doći na karucama pred crkvu u pratnji bandaša i bandašice. Pred crkvom su ih dočekali crkveni staratelji te župnik **Franjo Ivanković**. Slijedio je svečani ulaz u crkvu i euharistijsko slavlje koje je predvodio ovogodišnji mladomisnik **Josip Štefković** u zajedništvu sa župnikom **Franjom Ivankovićem** te **Andrijom Anišićem**, župnikom subotičke župe sv. Roka.

Božju riječ su čitali bandaš i bandašica a prigodnu propovijed održao je vlč. Štefković. On je u propovijedi izrazio svoju radost što u prvu nedjelju poslije svoje mlade mise euharistiju slavi u Tavankutu, u župi u kojoj je proživio dvanaest godina. On je, podsjećajući da je Dužijanca zahvala za žetvu, podsjetio kako je zahvalnost jedna vrlo važna ljudska i kršćanska vrlina, po kojoj možemo mjeriti i veličinu čovjeka. On je također naglasio da je nužna i zahvalnost prema Bogu od koga dolazi svako dobro, ali i zahvalnost čovjeku, jer čovjek ne može živjeti sam. "Kršćanin koji je zahvalan Bogu znat će biti zahvalan i čovjeku i čovjek koji zna reći hvala čovjeku, znat će reći i hvala Bogu", ustvrdio je propovjednik i dodao da je zahvalnost Bogu za žetvu ukorijenjena odlika Hrvata Bunjevaca, jer oni od toga žive ali tako služe i drugima, pa se stoga njihova radost i zahvala zbog žetve pretvaraju i u radost zajedništva, što proslava Dužijance vrlo lijepo očituje.

U prikaznoj procesiji mladi u bunjevačkim narodnim nošnjama prinijeli su darove za sv. misu kao i kruh od novoga žita kao i druge plodove plodne bačke ravnice dok su bandaš i bandašica prinijeli "krunu" - simbol Tavankučana za ovogodišnju žetvu.

Na misi su uz brojne vjernike sudjelovali i **mr. Bela Tonković**, potpredsjednik SO Subotica, **Géza Kucsera**, predsjednik Izvršnog odbora općine Subotica, **Lazo Vojnić Hajduk**, predsjednik Organizacijskog odbora ovogodišnje Dužijance te **Branko Horvat**, predsjednik HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta.

Ovo slavlje prošlo je u radosnom i svečanom ozračju usprkos činjenici da zbog nevremena koje je prethodilo misi nije bilo struje. To nije smetalo ni pjevačima koji su oduševljeno slavili Gospodina i bez pratnje orgulja.

Slavlje je završilo navečer u dvorištu župe tzv. Bandašicinim kolom. Za raspoloženje u kolu pobrinuli su se tamburaški sastavi "Neven" iz Subotice kao i spomenuti tavankutski tamburaški sastav. /A.A./



## U Mužlji blagoslovljen "EMAUS" - Zavod za omladinu

U Mužlji je 29. svibnja 2002. godine svečano blagoslovljen zavod za siromašnu i napuštenu omladinu "Emaus". Slavlje ovog vrlo značajnog događaja za Zrenjaninsku biskupiju kao i za cijelu Vojvodinu započelo je svečanom sv. misom koju je u župnoj crkvi predvodio domaći biskup **mons. László Huzsvár** u zajedništvu s beogradskim nadbiskupom i metropolitom **mons. Stanislavom Hočevarom**. Među uglednim gostima bili su i **mr. Lojze Dobravec**, inspektor slovenske salezijanske "inšpektorije", **Ciril Zajec**, salezijanski ravnatelj iz Beograda, mužljanski župnik **Stanko Tratnjek**, **Stojan Kalapiš**, novoimenovani ravnatelj Zavoda kao i brojni drugi svećenici Zrenjaninske biskupije. Na ovom slavlju bila je prisutna i delegacija mađarske vlade na čelu s g. **Csete Órsom**.



Nakon pozdrava ordinarija **mons. Huzsvára**, slijedili su pozdravi i zahvale. Mr. Lojze Dobravec protumačio je koja je namjena ovoga Zavoda: "Don Boscov preventivni sustav ima za cilj pomoći napuštenoj i siromašnoj omladini kako bi od njih postali pošteni ljudi i dobri vjernici. Ovdje dakle mladići neće dobiti samo hranu i mogućnost za učenje i razonodu, nego i vjerski odgoj." Nadbiskup Hočevar je zahvalio svim dobročiniteljima koji su pomogli da se ostvari ovaj projekt koji je na početku izgledao gotovo neostvariv i molio za nastavak pomoći jer on još nije do kraja završen. Novoimenovani ravnatelj Zavoda o. Stojan Kalapiš zahvalio je Božjoj providnosti koja je očitovala tako silnu ljubav prema banatskoj i



vojvođanskoj omladini dajući ovako lijepi dom. On je u kratkim crtama prikazao djelovanje salezijanaca na tim prostorima.

Nakon pozdrava slijedila je sv. misa na kojoj je pjevao zbor domaće župe pod ravnanjem profesorice muzike **Valerije Gulyas**. Poslije pričesti djeca, mladi i odrasli po scenariju **Kornelije Kovács** predstavili su što od novoga Zavoda očekuju mladi. U ovom programu nastupio je i zrenjaninski mješoviti komorni zbor.

U ime javnog fonda časnih sestara (Apáczai Közalapítvány) iz Budimpešte, u ime mađarske Vlade prisutnima se obratio ravnatelj toga fonda **Csete Órs**. On je ispričao svoj susret sa salezijancima iz Jugoslavije (o. **Stanko Tratnjek** i stalni đakon **Zoltán Sándor**, koji su došli u mađarski Parlament tražiti pomoć u okviru projekta "Pomoć Mađarima izvan Mađarske". Budući da nisu dobro znali mađarski, oni su teško popunili formulare, ali glavni problem je bio što su napisali vrlo veliku svotu koju su tražili na što je tajnica reagirala riječima: "Ovi uvijek napišu više nego što je moguće." Početak rješenja problema i mogućnosti za dobivanje pomoći bilo je pitanje koje im je uputio g. Órs: "Stanko, da li ste Vi Mađar?" Na odgovor da je on Slovenac - salezijanski svećenik koji već dugo godina radi za mađarsku omladinu u Vojvodini - sve je krenulo drugim tokom. "I, evo ja sam danas ovdje da prisustvujem ovom blagoslovu, kojeg ne bi bilo bez tolikog zalaganja ljudi kojima maternji jezik nije mađarski."

Poslije mise bio je blagoslov kapele i novoga Zavoda.

*/Prema materijalima koje je poslao  
o. Janez Jelen., koji je načinio i fotografije/*

### IMENOVANI ČLANOVI VIJEĆA BISKUPSKE KONFERENCIJE JUGOSLAVIJE

Na plenarnom zasjedanju BK SRJ održanom 5. i 6. lipnja u Baru, imenovani su članovi u pojedina vijeća BK SRJ. Među imenovanim članovima su i predstavnici iz naše biskupije kako slijedi:

Vijeće za nauk vjere: dr. Tadej Vojnović, OFM,  
dr. Károly Harmath, OFM i mr. Andrija Kopilović

Vijeće za kler, sjemenište i redovnike:

mons. József Miocs i mr. László Szungyi

Vijeće za katehizaciju: mr. Andrija Kopilović,  
Josip Pekanović i Rozmari Mik

Vijeće za liturgiju: Imre Ehmman, Slavko Večerin i  
s. M. Elvira Toth

Vijeće za laike, obitelji i mlade: Miklos Szauer i Ivana Lazić

Vijeće za socijalna pitanja i Caritas:

mons. Bela Stantić i István Dobai

Vijeće za pastoral turista i dušebrižništvo pomoraca:

Josip Leist

Vijeće za misije: o. Lajos Suhajda SVD

Vijeće za kulturu i crkvenu umjetnost: Olga Šram

Vijeće za medije: dr. Károly Harmath OFM i Csaba Kovács

Komisija za ekumenizam i međureligijski dijalog:

mr. Andrija Kopilović i Jakob Pfeifer

Predsjednik BK SRJ mons. Stanislav Hočevar uputio je svim imenovanim članovima dekret o imenovanju uz želju da rad svakoga člana bude konstruktivan i na dobro naših biskupija. /Zv/

Dopuna uz tekst na stranici 7.

Na proslavi srebrnog jubileja svećeništva Josipa Pekanovića u ime SPC sudjelovao je i Srđan Perić, arhijerejski namjesnik. Ispričavamo se zbog ovog propusta.

## Sveti Antun u Beogradu

Na spomendan svetoga Antuna Padovanskoga, 13. lipnja, u crkvi sv. Ante u Beogradu gostovao je zbor župe Isusova Uskrsnuća iz Subotice. Na župnikov poziv su se mladi pjevači rado odazvali i svojim pjevanjem i glazbom oduševili beogradske katolike. Zborom je ravnao **Miroslav Stantić**.



Svetu misu je predvodio kao gost subotički biskup **Ivan Péntzes**, a uz njega je bio i nadbiskup beogradski, **mons. Stanislav Hočevar**.

Crkva je bila puna vjernika, a po običaju puk je radosno dočekao relikvije Sveca koje se iznose samo prilikom proštenja.

/cs.k./

## U Irigu uvijek nešto novo...

Uz obnovu župnog tornja crkve u Irigu, te njeno vanjsko osvetljenje (gradska rasvjeta), ljepše nismo ni mogli završiti svibanjsku pobožnost: na blagdan Pohoda BDM dva krštenja iz Vrdnika, dva brata: **Miroslav** i **Denis Kongo**.

U Šatrincima je 8. lipnja slijedilo vjenčanje, na rođendan mladenaca: **Miše Buzaša** i **Anđe Kajtazi**.

Uoči sv. Antuna vjenčao se stari bračni par u Vrdniku: **Josip Peran** i **Julijana Janković**, nakon 48 godina civilnog braka. Poticaj i drugima.

Na sam dan sv. Antuna hodočastila je zajednica župe Irig s filijalama (50 hodočasnika) u svetište sv. Antunu u Nikince, gdje je uz srijemske vjernike slavje uz svećenike predvodio pomoćni biskup **mons. Đuro Gašparović**, generalni vikar za Srijem. Dan je završen sv. misom u Vrdniku i Irigu. /f.f./

## Slavlja u Irigu

U župi Irig s tri filijale završila je školska godina i školski vjeronauk, koji je uveden u Irigu i Šatrincima.

Tjedan dana nakon intezivne pripreme uslijedila je dječja radost: nedjelja PRVE SVETE PRIČESTI. U Irigu su Prvu pričest primili **Ana**, **Siniša** (ministranti) i **Mihajlo**, a u Dobrodolu **Igor**, **Robert** i **Stevan**. Njihova smo imena ispisali na listu vinove loze i stavili pred oltar. I jedna tužna vijest. U samu nedjelju Prve pričesti sahranjen je u Irigu djed dvoje ministranata **Josip Zavarko**, unuk mu je bio prvopričesnik.

Svi ministranti sudjeluju na ministrantskom susretu u Petrovaradinu s prijateljima ministrantima iz Subotičke biskupije.

Na Petrovo, uz spomen godišnjice župnikova ređenja (27. god.) podijeljen je sakrament Krštenja/Krizme odraslom novokršteniku **Daliboru** iz Šatrinaca.

Još jedno veliko slavje u Irigu bilo je u 14. nedjelju kroz

godinu kada su kršteni odrasli katekumeni brat i sestra: **Verica** (49), majka dvoje djece, i brat **Ilija**, otac jedne kćerke. Ovom slavju prethodila je večernja sv. misa u subotu za roditelje novokrštenika: **+Imre** i **+Ana**, te za oca supruga **Radomira**, **+Rajka**, oba pravoslavne vjere.

Iste nedjelje bilo je još jedno slavje krštenja u Šatrincima, malog **Kristijana**, nove obitelji **Varga**.

I još jedna lijepa vijest na kraju je vjenčanje **Dalibora** (nedavno krštenog) i **Suzane**.

Događaji raduju, a primjeri (imena) privlače!

/f.f./

## Proslava sv. Antuna u Pančevu

I ove je godine, već tradicionalno, u Pančevu svečano proslavljen spomendan sv. Antuna Padovanskoga u nazočnosti mnogobrojnih vjernika.

Služene su dvije sv. mise, u 17 sati na mađarskom i u 19 sati na hrvatskom jeziku. Iz okolnih župa počeli su pristizati hodočasnici još u ranim popodnevnim satima. Pored našeg zaštitnika sv. Karla Boromejskog, slavljenje i čašćenje sv. Antuna veoma je rasprostranjeno među Pančevcima još od davnina. Gledano s ulaza, ispred svetišta s lijeve strane nalazi se poveći kip i oltar posvećen ovom svecu. Kod tog oltara toga su dana molili vjernici iz Starčeva, Vojlovice, Ivanova, Vršca, Pančeva. Na obje mise propovijedao je župnik iz Ivanova, vlč. **József Mellár** koji je u propovijedima istakao skromnost, čistoću, govornišvo i ljubav prema bližnjima, kao vrline koje su krasile ovog sveca "čitavog svijeta".

Ovu svečanost uzveličali su hrvatski i mađarski zbor. Na kraju mise u procesiji je nošen kip sv. Antuna. Ljiljane i djecu na misi na hrvatskom jeziku blagoslovio je preč. dekan južnobanatski **János Fiser**.

Nenad Ješić

## Krizmanje u Pančevu

Zrenjaninski biskup **mons. László Huzsvár** podijelio je u nedjelju 9. lipnja u Pančevu sakrament sv. Potvrde 19-orici krizmanika. Među njima je 17 školske dobi i dvoje odraslih i svi su oni prošli pripravu.



Nadahnuto je propovijedao preuzvišeni biskup naglasivši da sadašnje krizmanike već vidi kao buduće mladoženje i mlade koji, uzimajući jedno drugo, spremno prihvaćaju odgovornosti koje taj čin donosi kao i djecu koju će im dragi Bog podariti. Biskupova se propovijed mnoge dojmila jer je bila usmjerena ka budućnosti.

Riječi zahvale biskupu, dekanu i nazočnim vjernicima uputio je na kraju mise župnik **Mihalj Ereš**.

Nenad Ješić

## Hod vjere je započeo

U Abrahamovu srcu prevladalo je povjerenje u riječ Božju. Pisac to ističe vrlo kratkom ali prevažnom rečenicom: "Abram se zaputi kako mu je Jahve rekao" (Post 12,4). Ovdje je sve rečeno. Prije svega rečeno je da je vjera "hodanje"! Što to znači? Vjera uvijek mora izići iz čovjeka kao djelo. Vjera je uvijek konkretni čin kojim čovjek svjedoči svoju naslonjenost na Boga. Vjera koja bi ostajala samo u nutрини čovjeka kao svijest ili sadržaj nutrine još ne bi bila prava vjera. Nije li Petar morao iskoračiti iz čamca i na Isusovu riječ zakoračiti na vodu Genezaretskog jezera? Bez tog zakoračenja, bez tog hoda nema vjere. Drugi je element isto tako važan a to je Božja riječ. Vjera je hodanje za Božjom riječi. To je poslušnost Božjoj riječi ali "operativna" poslušnost. To je poslušnost Bogu pretvorena u konkretne životne čine. Sve je to rečeno u toj kratkoj rečenici: "Abram se zaputi kako mu je Jahve rekao". Vjera je hodanje, usmjerenje života po Božjoj riječi ("kako Jahve upućuje").

### Starac na putu vjere

Pisac nam daje i Abrahamovu dob u času kada se uputio na put vjere slijedeći Božju riječ. "Abramu je bilo sedamdeset i pet godina kad je otišao iz Harana" (Post 12,4). Za ono vrijeme to je bila velika starost. O tome nam svjedoči i Psalam: "Zbroj naše dobi sedamdeset je godina, ako smo snažni i osamdeset" (Ps 90,10). Prema tome, Abraham je u svojoj starosti dosegao puninu u času kada ga je Bog pozvao. I tu je bio jedan od razloga za mnoga pitanja koja su tako potkapala povjerenje u Božju riječ: kako će Bog od starca koji je stigao na kraj svojega života učiniti "veliki narod", što znači blagoslov na kraju života kad se sprema čovjek da se "pridruži svojim ocima"? Kome još život jednoga starca može nešto značiti? Nisu li to sve velike iluzije? Isplati li se za njih ostaviti svoju mirnu starost te krenuti s plodnih pašnjaka Harana? Za tih par dana što mu još preostaju? Pitanja, pitanja, pitanja... Ali Jahve je tako rekao! On može, ali zašto bi? Zašto nije izabrao nekog mladog čovjeka koji još ima pred sobom budućnost? Abraham nije samo na putu vjere. On je i u Jahvinoj školi, on pomalo uči. Premda još malo razumije ali već shvaća jedno: Jahve gradi na onome što ljudima izgleda slabo i nemoćno, besperspektivno! Nije li on takav: nemoćan starac bez budućnosti jer nema potomka a tu je i starica, Saraja. Ona je starica a i neplodna. Tako će Abraham u Jahvinoj školi naučiti da "Bogu ništa nije

nemoguće" (Post 18,14).

I krenuli su: Abraham, njegova žena Saraja, njegov bratić Lot, sluge i sluškinje i sve što su mogli sa sobom ponijeti. Kuda? Abraham se spuštao na jug prema zemlji kanaanskoj.

### Kanaan

U Abrahamovo vrijeme zemlja Kanaan zauzima područje današnje Palestine i to od rijeke Jordan prema zapadu pa sve do obale Sredozemnog mora. Što se tiče sjeverne i južne granice, ona se na sjever pružala do Hasora koji se nalazi 12 km sjeverno od Galilejskog mora a na jugu do današnje rijeke El-Ariš koja se spominje u Bibliji kao Rijeka egipatska koja je ujedno označavala granicu Egipta i Palestine. Ona utječe u Sredozemno more nekoliko kilometara ispod Gaze. U ljetnom vremenu ona je wadi (suho riječno korito) a u kišnom vremenu skuplja vodu i odvodi je u more.

Samo ime Kanaan dolazi od semitske riječi "kinahhu" što znači grimiz. Radilo se vjerojatno o razvijenoj trgovini grimizom pa je po tome zemlja dobila i svoje ime. U tumačenju imena i njegove etimologije biblijsko nas pripovijedanje upućuje na zgodu o Noi i njegovim sinovima o kojoj je već bila riječ (usp. Post 9,18-29) i na prokletstvo kojim Noa proklinje svog sina Kanaana (r. 25). Po tome bi narodi koji su živjeli na ovom području (Hetiti, Girgashani, Amorejci, Kanaanci, Perizani, Hivijci i dr.) bili potomci Kanaanovi.

Kakav je bio Kanaan u vrijeme kada u njega dolazi Abraham? Nomad Abraham ovdje je zatekao već veoma razvijenu kulturu. Stanovništvo je sjedilačko. Živi po gradovima i selima. Uz standardna zanimanja a to su ratarstvo i stočarstvo oni su se bavili i trgovinom, a kako su bili na razmeđu između dviju velikih kultura (mezopotamske i egipatske), to su ujedno bili i posrednici u razmjeni dobara ali i pod utjecajem jedne i druge kulture. Abraham sa svojim stadima nije mogao ulaziti u gradove i naselja jer je u Kanaan došao kao nomad s mnogo sitne i krupne stoke. Držao se uz rub naselja i tražio zemlju na kojoj je mogla pasti njegova stoka a gdje je bilo i vode.

Kako su se u starini naselja gradila u blizini izvora koji su uvijek ostajali izvan mjesta, to je Abraham birao takva mjesta i polako se selio od sjevera na jug. Sigurno je da je vrlo brzo došao u dodir sa stanovništvom zemlje. Prodavao im je svoje proizvode koje je imao kao stočar:



meso, mlijeko od svojih ovaca i koza. Ispaše ni izdaleka nije bilo kao u području oko Harana ali tako Jahve hoće. On je poslušao njegovu riječ i prihvatio nove uvjete života. Oni su mnogo oskudniji od onoga što je ostavio no on se "zaputio" kako ga je Jahve pozvao.

### Stranac ili posjednik?

Bio je to, kako nas izvještava Knjiga Postanka, hod u vjeri. Bog se povremeno javljao Abrahamu. Ako slijedimo biblijski tekst, onda je drugo javljanje uslijedilo kad je Abraham već bio u Kanaanu i nakon što je prevalio preko 1.200 km. Pravi hod vjere! Ovaj put Božje javljanje nije sadržavalo nikakav zahtjev već obećanja. Ali i ovo je obećanje tražilo veliku vjeru!

Evo teksta: "Jahve se javi Abramom pa mu reče: "Tvome ću potomstvu dati ovu zemlju" (Post 12,7). Je li moguće? Njegove noge sada hodaju po zemlji njegovih budućih potomaka? Ako je Jahve to rekao, onda je sigurno tako! Ali kako to može biti? Ponovno vjera dolazi na kušnju. On, starac, imat će potomstvo? Njegova neplodna i stara žena Saraja rodit će mu sina? Da li Abraham to sanja ili je to doista istina? Ako je istina, onda je to po ljudsku nemoguće. To onda samo Bog može učiniti. Da bi imao potomstvo, on mora imati sina! Sin! To je njegov životni san koji mu se nikada nije ispunio. Sada iza tog njegovog sna kao jamac stoji Bog! Sve je to lijevo, ali traži se velika vjera!

### Abrahamov odgovor

To je odgovor vjere. Kao što smo istaknuli, odgovor vjere je uvijek konkretan, on mora izaći iz čovjeka kao čin. To se i ovoga puta dogodilo. Na Božje obećanje kojim njegovom potomstvu obećava zemlju Kanaan, Abraham je odgovorio činom vjere. Pisac nas izvještava: "Abram tu podigne žrtvenik Jahvi koji mu se objavio" (isto). Abraham vjeruje Bogu Jahvi. U znak toga podiže žrtvenik. To je znak njegove vjere u Jahvu Boga! Žrtvenik se podiže samo Bogu. A samo Bog može izvršiti ovo nemoguće obećanje koje je ustvari dvostruko: obećanje potomstva i obećanje zemlje. Abraham vjeruje, on čvrsto stoji na Božjoj riječi. Upravo to znači hebrejska riječ "aman" koju mi prevodimo kao "vjera" - ona zapravo znači "čvrsto stajati".

(U sljedećem nastavku:  
Od postaje do postaje)





duhovnik. Oprostiti se nije bilo lako jer ćemo ubuduće u sjemenište, koje nam je četiri godine svima bilo dom, navraćati samo kao gosti. Čvrstim stiskom ruke u nadi našeg ponovnog susreta, zaželjeli smo jedan drugom sve najbolje i jedan po jedan tijekom dana napustili smo kuću.

Ponosim se time što sam bio sjemeništarc i što sam postao jedan od onih koji sebe s ponosom nazivaju Paulincem. Zahvalan sam Gospodinu što me je pozvao. Kroz četiri godine bilo je mnogo kušnji, ali se ni jedanput nisam pokajao što sam se odlučio za svećenički poziv, što sam bio u sjemeništu i pohađao našu gimnaziju "Paulinum". Gospodin će nam podariti snage i jakosti da ustrajemo putem kojim nas On, dobri Pastir zove.

*Vladimir Sedlak*



sviju. Mi maturanti znali smo da je ovo možda posljednji put kako se vidimo zajedno. Nakon odlaska mladih, već idućeg tjedna započela je matura. Ispit zrelosti, činio se u početku teškim, ali je uspješno prošao. Lijepo je bilo čuti na svečanom proglašenju mature da smo svi prošli ispit. Uslijedio je banket i onda je došao kraj. Naše vrijeme je isteklo. Trebalo je pakirati stvari i oprostiti se od sjemeništa. Ti posljednji trenuci zajedništva u sjenci tornjeva subotičke katedrale naveli su me na razmišljanje o četiri lijepe i uspješne godine provedene u sjemeništu. Prvi dan u sjemeništu kao da je jučer bio. Bilo nas je dvadeset dva prvaka. Razred je zapamćen kao najveći u nekoliko zadnjih generacija. Većina su bili Mađari, pa nije bilo lako, osobito meni koji nisam znao ni jednu riječ progovoriti. No, prijateljstvo među nama raslo je iz dana u dan. Bilo je mnogo zajedničkih lijepih trenutaka, izleta, dogodovština. Zajedno smo se radovali Božiću, kupovali poklone svojim najbližima... Od nas dvadesetorice, jedanaest je uspješno završilo četverogodišnje školovanje i pristupilo ispitu zrelosti. Kroz četiri godine uvijek je bilo svijetlih primjera, od onih koji su prije nas bili ovdje, ali i prave prijateljske potpore koju smo mogli naći u mladima. Za mene su ipak bili najljepši dani intersticija, te vrijeme polaganja ispita. Bilo je doista naporno i do kasno smo učili, ali predanost u Božje milosrđe bila je neizmijerna. Tolike molitve iskrenog srca upravljene Bogu nisu ostale neuslišane.

Nakon svečanog banketa, okupili smo se još jedanput, na zajedničku čašicu prije rastanka. Dan koji je osvanuo bio je najtužniji kroz četiri godine sjemenišnog života. Bio je to oproštaj od sjemeništa, od poglavara i našeg razrednika, koji je bio i naš pomoćni

Nakon svečanog banketa, okupili smo se još jedanput, na zajedničku čašicu prije rastanka. Dan koji je osvanuo bio je najtužniji kroz četiri godine sjemenišnog života. Bio je to oproštaj od sjemeništa, od poglavara i našeg razrednika, koji je bio i naš pomoćni

## Sjemeništarc i Međugorju

Nakon uspješnog završetka školske godine i nas nekoliko sjemeništara je zajedno sa župljanima žedničke župe sv. Marka hodočastilo u marijansko prošteništa, Međugorje. Navečer, 14. lipnja, nakon hodočasničke sv. mise krenuli smo iz Starog Žednika. Putovanje je bilo veoma naporno, trajalo je oko 15 sati. Na putu u Međugorje, posjetili smo Mostar i tamo razgledali novoizgrađenu crkvu u kojoj nam je jedan franjevac održao kratko predavanje. U Međugorje smo stigli u popodnevnim satima. Odmah smo imali prijem, kao i svi hodočasnici. Predvečer je bila zajednička sv. krunica, zatim priprava za sv. ispovijed. Ispovijedalo se cijelu večer bez prestanka. Zajednička sv. misa uz koncelebraciju velikog broja svećenika bila je navečer u 19 sati. Na mnoge je osobit dojam ostavilo jednosatno noćno klanjanje. Drugoga dana hodočašća, u Ljubuškom smo zajedno s domaćim vjernicima slavili svečanu sv. misu. Nakon euharistijskog slavlja razgledali smo povijesni muzej smješten u podrumu tamošnjeg samostana. U povratku za Suboticu obišli smo Sarajevo i neka okolna mjesta. Obogaćeni novim duhovnim vrednotama i novim vjerničkim iskustvom vratili smo se 16. lipnja svojim kućama.

*Marian Ostrogonac*



**Gaudeamus igitur...**

## Maturantes A.D. 2002.

U školskoj 2001/2002. godini, ispitu zrelosti - maturi pristupilo je jedanaest učenika. Naša gimnazija "Paulinum", pripada gimnazijama klasičnog - jezičnog smjera. Ispit zrelosti polaže se iz pet predmeta: hrvatskog, latinskog, njemačkog, odnosno mađarskog jezika i književnosti, te vjeronauka i povijesti. Matura ima dva dijela: pismeni i usmeni. Pismeno se polažu jezični predmeti, a usmeno se njima pribraja još i povijest, dok se iz vjeronauka brani maturalni referat. Maturalni ispiti započeli su 11. a završili 20. lipnja. Istoga dana u popodnevnim satima bilo je svečano proglašenje mature i svečani banket. Svi kandidati su uspješno položili maturu. Najviše je bilo kandidata iz Subotičke i Zrenjaninske biskupije, iz obje po četiri, jedan kandidat bio je iz Srijemskog vikarijata Đakovačko-srijemske biskupije, te jedan kandidat Kotorske biskupije, a jedan učenik pohađao je gimnaziju kao vanjski đak. Cijela generacija je dobila pohvalu za postignuti uspjeh. Bila je to jedna od uspješnijih generacija "Paulinuma". Za izuzetan uspjeh tijekom školovanja i na maturi posebne diplome od škole primili su čak četvorica maturanata: **Kara Nándor**, **Vladimir Sedlak**, **Robert Tonsatti** i **Csipak Csaba**. Geslo ovogodišnjih maturanata bilo je "Veni sequere me!" To su Gospodinove riječi iz Matejeva evanđelja i znače: "Dođi i slijedi me!" One označuju put kojim trebamo ići neprestano oslušujući Gospodinov glas. Našim abiturientima želimo sretan upis na studije i neka uvijek u srcu nose lijepe uspomene iz sjemeništa.

**V. S.**

## Kroz četiri godine...

Završila je još jedna školska godina. Sjemeništarc i nakon otpjevanje zahvalnice *Te Deum /Tebe Boga hvalimo/*, radošno pohitali svojim kućama opraštajući se međusobno s toplim željama i nadom ponovnog susreta u rujnu. Ali taj osmijeh pun nade u ponovni susret nije krasio lice

Uređuje: Katarina Čeliković

## DUGO, TOPLO LJETO!

Sunce je svuda oko nas. I žito je već pokošeno, dužijance su počele. I naših malih Zvončića možemo vidjeti na risu, na dužijancama.

Nedostaje nam ipak voda, ona morska. Stotinjak naše djece dobrotom Skupštine grada Zagreba i uz pomoć naše generalne konzulice **dr. Jasmine Kovačević** ljetovalo je od 30. lipnja do 11. srpnja u Zagrebu, Crikvenici i Novom Vinodolskom. Oni su se već vratili puni prekrasnih dojmova i kažu da im je koža još slana. Ovaj dar Skupštine grada Zagreba je za svaku pohvalu, a uz mališane zahvalni su i roditelji. Na ovo putovanje išla su i djeca koja su se upisala u prvi razred osnovne škole na hrvatskom jeziku. Jedan od najljepših susreta bio je s predsjednikom Republike Hrvatske g. **Stjepanom Mesićem**.

Opširnije o ovom putovanju djeca i njihovi voditelji pripremaju izvještaj, a sada su poslali nekoliko fotografija da nam pokažu kako im je bilo.

Ovo je ljeto doista jako toplo. Neki će iskoristiti ovu vrućinu za kupanje u bazenu, jezeru ili negdje drugdje. Mnoge će crkve biti skoro bez djece preko ljeta. Ali, negdje su ipak ta djeca. Kuda god otišli, ne zaboravite da radost dolazi od Isusa. A on je uvijek tamo gdje se služi sv. misa. A u crkvi nikad nije pretoplo. Zato, dođite k Isusu, bit će vam divno.

*Zvončica*



Subotičani pred crkvom na Sljemenu

## Na koljenima za Mariju Petković i Ivana Merza

Provincijalna sestra **Emila** javila je da će se u petak-5. srpnja u Rimu čitati dekret o herojskim krepostima Majke utemeljiteljice Marije Propetog Petković te je zamolila da se i ovdje u župi sv.



Roka moli. Tako su i djeca iz vrtića koji nosi ime "Marija Petković - Sunčica" u isto vrijeme kada se u Rimu čitao dekret, u 11 sati, čitala molitvu za proglašenje blaženom Majke utemeljiteljice.

Na dan smrti Marije Petković, 9. srpnja, djeca iz vrtića sudjelovala su na sv. misi i tom su prigodom dvije djevojčice, **Anamarija i Iva**, recitirale stihove posvećene Časnoj Majci.

Ispred slike Časne Majke djeca su sa župnikom i svojim odgajateljicama izmolila molitvu za njeno proglašenje blaženom. /K. Č./

### Lik Marije Propetog

U samoći ljubiti Boga  
san života Njen je bio,  
ali apostolska djela  
od Marije Bog je htio.

Ruku pružit sirotama,  
pomoć bolesnicima dati,  
sve će Kćeri Milosrđa  
družbe Marijine znati.

Tu, od njenog rodnog Blata,  
do Rima i Paragvaya,  
vijest o djelu milosrđa  
doprijet će do Božjeg raja.

Poput one sjajne zvijezde  
nasred svoda nebeskoga  
vječno će u nama blistat  
Lik Marije Propetoga.

Iz presvetih usta Njenih  
Do nas poruke glas stiže:  
"Bez ljubavi i bez patnje  
nećeš k nebu doći bliže!"

*dr. Donko Sardelić*

## ZVONČIĆI NA MISI

**21. 07. 2002.**  
**- 16. NEDJELJA KROZ GODINU**  
*Mt 13,24-43*

Znate li, dragi Zvončići, zašto nam Isus govori u prisposodobama? Da bi nam što slikovitije pojasnio kako ćemo doći do Božjeg kraljevstva i tamo živjeti vječno. Zato nam ove nedjelje govori Isus o tome gdje treba baciti zrno da bi izraslo i donijelo rod. I kada neki čovjek posije kukolj, koji nije na korist, Isus nam kaže da treba sačekati žetvu i tek onda ga izvaditi i baciti. Ne smijemo nikada zbog loših ljudi osuditi i one koji su dobri - pored njih.

**28. 07. 2002.**  
**- 17. NEDJELJA KROZ GODINU**  
*Mt 13,44-52*

Isus upozorava da je kraljevstvo nebesko kao kad mreža bačena u more zahvati svakovrsne ribe. Kada je ribari izvuku na obalu, dobre skupe u posudu, a loše izbace.

**4. 08. 2002.**  
**- 18. NEDJELJA KROZ GODINU**  
*Mt 14,13-21*

Isus hrani pet tisuća ljudi s pet kruhova i dvije ribe. Svi su se najeli a još je ostalo dvanaest punih košara ulomaka. Ovo je veliko Isusovo čudo.

**11. 08. 2002.**  
**- 19. NEDJELJA KROZ GODINU**  
*Mt 14,22-23*

Jeste li vidjeli već sliku Isusa kako hoda po vodi? Uistinu je Sin Božji! A i učenici bi njegovi isto mogli činiti, ako vjeru imaju.

U SVETOZAR MILETIĆU ODRŽANA

**"Zlatna harfa 2002"**

Na susretu dječjih župnih zborova pod nazivom "Zlatna harfa", 16. po redu, održanom u Svetozar Miletiću u nedjelju 16. lipnja, nastupilo je petnaest zborova. Ove je godine uz jednu pjesmu po slobodnom izboru svaki zbor otpjevao i pjesmu na zajedničku temu "Crkva zajedništvo svetih".

Nakon sv. mise, na kojoj je vrlo nadahnuo propovijedao tajnik biskupije preč. **Slavko Večerin**, pročitan je pozdrav subotičkog biskupa **dr. Ivana Pénzesa**. Susret je otvorio domaći zbor "Galeb" koji je u Vršcu osvojio prvo mjesto u kategoriji malih škola. Zatim su nastupili dječji zborovi iz Đurđina, Vajske, Kelebije, Selenče, Starog Žednika, Male Bosne, Svetozar Miletića, Palića te iz subotičkih župa: Marije Majke Crkve, sv. Roka, Isusova Uskrsnuća, sv. Jurja i sv. Terezije Avilske. Po prvi put, na ovom susretu nastupila su i djeca iz Sremske Mitrovice koja su imala

vrlo zapažen nastup, a prava je šteta da ni jedan somborski zbor nije došao.

Za uspomenu na ovaj susret podijeljene su diplome a riječi zahvale uputila je **s. Mirjam Pandžić**, dugogodišnji organizator ove manifestacije. Veliku zaslugu u organiziranju ovogodišnje "Zlatne harfe" imaju i do-



*Dječji zbor župe Marije Majke Crkve iz Subotice*



*Župnik Antal Egedi uručuje diplome*

maćini, čija crkva slavi 250 godina postojanja te je u okviru obilježavanja ovog izuzetnog jubileja susret dječjih zborova održan upravo u Svetozar Miletiću. Oko organizacije posebno su se angažirali vlč. **Antal Egedi** i **Lucija Tošaki**.

Nakon što su svi sudionici otpjevali po tradiciji pjesmu "Ostani s nama", druženje je nastavljeno u dvorištu Doma kulture gdje se za svakoga našlo i kifli i sokova. /K. Č./

## PRVA ZAURŠNA SVEČANOST U VRTIĆU ispraćaj u školu

**Dragi ZVONČIĆI!**

Mi smo najmlađi članovi župe sv. Roka u Subotici a pohađamo vrtić "Marija Petković - Sunčica" kod časnih sestara "Kćeri Milosrđa". Sa svojim odgajateljicama **Dajanom, Dijanom, Marinom, Željkom** i **s. Ivom** imali smo završnu svečanost u ponedjeljak, 17. lipnja. Bila je to naša prva završna svečanost jer i vrtić postoji samo godinu dana. Tokom godine više puta smo nastupali i u svojoj župi, osobito za Božić i Uskrs te na dan majki, koje se ovdje slavi treće nedjelje Došašća. Svake nedjelje i blagdanima sudjelujemo u sv. misi, a u svom vrtiću redovito se molimo prije i poslije jela, prije spavanja... A jedanputa tjedno imamo i vjeronauk.



Ove godine 12 naših prijatelja kreće u prvi razred kao i mnogi naši vršnjaci diljem Domovine. Njima i našim prijateljima želimo uspjeh u školi, da ih prati Božji blagoslov i da nas ne zaborave.

*Djeca iz vrtića "Marija Petković - Sunčica" iz Subotice*

Uredili: Marina, Dijana, Ivana, Željka, Biserka, Igor, Ljubica

## Bog mladi!

Uvijek dok je preda mnom prazan papir na kojem će završiti moje misli, pročesljam svoje srce, prošlo vrijeme i osjećaje koji se zadržavaju u takvim filterima. Ovoga puta izfiltrirana je jedna slika i to slika "ptiča koji izlijeću iz gnijezda". Sigurna sam da ako ste gledali bilo koju prirodnačku emisiju imate jasnu sliku o tome. Tako i ovo naše uredništvo. Svake godine iz ovog gnijezda izleti jedan ptic koji je skupio dovoljno hrabrosti, smjelosti i samopouzdanja da raširi svoja krila te u nove izazove krene sam.



Bez obzira koliko teško nama pali ovi rastanci, oni su potrebni - tako nas Bog priprema za nove zadatke kroz koje ćemo slaviti Njegovo ime. I onima što ostaju, a napose onima koji odlaze, pokatkad suza kane iz oka. Ne odaje ona žal i nostalgiju, iako bi se to i tako moglo tumačiti, to je samo trenutak u kojima nam prijašnja sigurnost gnijezda tako divno izgleda, a nove obaveze slične odveć teškom teretu... A Bog nam je dao zadatak koji treba izvršiti i privesti kraju najbolje što znamo - tako ćemo se najiskrenije zahvaliti Bogu za mnogobrojne darove.

Svejedno da li ostajete ili odlazite, raširite svoja krila i dozvolite Bogu da vas strujanjem zraka, koje je poticano njegovom ljubavlju, vodi u novim zadacima. S vjetrom u krilima i pouzdanjem u Boga izlazak iz gnijezda i neće biti toliko težak...

Marina

## Srcem do mudrosti

Vjerujem da su nam dobro znani vicevi i priče o zlatnim ribicama koje, ukoliko ih uhvatimo, ispunjavaju jednu ili više želja, ovisno o vicu ili priči. A svi naime znamo, da je to samo vic i da ne postoje zlatne ribice koje ispunjavaju želje. No, jesmo li ikada razmišljali o tome? Jesmo li se ikada zapitali, iako je to samo vic, što ako jednom postane stvarnost? Što bi tražio od zlatne ribice da ti ispuni? Koja bi bila tvoja želja? Možda da budeš bogat? Ili možda da budeš slavan? To je danas "in". Vjerujem da nije pogrešno biti ni bogat, ni slavan, ali isto tako vjerujem da postoji nešto mnogo dragocjenije od bogatstva i slave, a u sebi ih ipak na neki način sadrži. To je mudrost.

No, mudrost ne dolazi sama po sebi! Ali, kako se onda postaje mudar? Zasigurno mudrost ne možemo kupiti, a koliko znaš, teško da je u pitanju i (samo) dar gena. Pa kako ipak doći do mudrosti?

Najbolje učenje o tome kako postati mudar daje nam Učitelj iz Nazareta. Ta on sam rastao je u mudrosti i milosti kod Boga i ljudi (Lk 2,25). Naučavao je, Učitelj, da mudrost dolazi građenjem kuće na čvrstom temelju. Mudra osoba gradi svoju kuću (život) na stijeni (Mt 7,24-27), i ona će opstati ako je sagrađena na Božjem temelju. Dok rastemo u mudrosti, naučit ćemo činiti prave korake koji će imati dugoročne rezultate.

A često mislimo kako je mudrost samo znanje uma i često brkamo mudrost i znanje. Meni se čini da je mudrost više razumijevanje srca. Uporište u tome nalazim u Učiteljevima naučavanjima, koja su bila preteška za razumijevanje religioznim vođama Njegova vremena i koji su sve pokušavali shvatiti i razumjeti samo svojim umom. A Učitelj je jasno govorio - ukoliko nam srca otvrdnu, nikada nećemo razumjeti istinu (Mt 13,1-23).

Stoga nam ne preostaje ništa drugo nego otvorena srca krenuti u potragu za mudrošću.

Ivana Lazić

## TRIBINA MLADIH

### Bit ćete mi svjedoci

I ove školske godine došli smo do kraja s predavanjima na Tribini mladih. Nakon mnogo predavača iz Subotice i šire (jedno predavanje nam je održao nadbiskup beogradski mons. Stanislav Hočevar), za kraj smo izabrali vrsnog i omiljenog predavača mons. Stjepana Beretića.

On nam je održao predavanje na temu BIT ĆETE MI SVJEDOČI. Naravno, i ovaj put nas je zabavio mnoštvom anegdota koje su upotpunile predavanje i koje su održavale našu pažnju. Ovakva predavanja nam u svim pojedinostima ne ostaju u pamćenju, ali ispunjavaju srce i oslađuju dušu ljepotama kršćanskog života i dubinama njezine istine.

Na tribini nas je bilo manje nego inače, što se može protumačiti činjenicom da je promijenjen termin održavanja tribine zbog "Zlatne harfe".

Na ovoj tribini posebno su bili predstavljeni i pozdravljeni ovogodišnji krizmanici za koje je Odbor tribine pripremio mali dar kao dobrodošlicu - razglednice s poučnim citatima.

Oснаženi riječima i poticajem mons. Beretića otišli smo na ljetnji raspust da i na odmoru svjedočimo svojim životom da je uvijek lijepo biti kršćanin.

Tribina mladih nastavlja svoj rad na jesen. Vidimo se treće nedjelje rujna u 19 sati.

Mirjana G.



## Misa za mir u Žedniku

Po prvi put otkad se održava, misa mladih za mir služena je i u Starom Žedniku prvoga petka, 5. srpnja. Misu je predvodio žednički župnik Željko Šipek. Uz žedničke mlade vjernike misi su prisustvovali i mladi, u manjem broju, iz Subotice. Poslije pričesti bilo je i polusatno klanjanje.

Mladi su nakon mise nastavili druženje uz glazbu i krafne.

S radošću možemo konstatirati da je znatno proširen broj župa u kojima se održava misa mladih za mir jer osim u Žedniku misa je bila i u dvije subotičke župe, kako smo vas već izvijestili.

## ISKRICE

da vas "zapale", da podijelim s vama utisak s duhovnih vježbi darujem vam misli da naprave i kod vas otisak?

Uvijek se radujte bez prestanka molite i u svemu zahvaljujte.

**RADOST** - posljedica, pratilica, pokazatelj našeg odnosa s Bogom, bližnjim i samim sobom.

Najdublje radosti izvire iz **SUSRETA**... najtrajnije radosti cvjeta u **BLIZINAMA**. A bliski mogu biti samo oni koji su otvorena srca jedno prema drugom (blizina = ne materijalna već bliskost duša)

(druge iskrice u idućem broju)

Priredila: Dijana

## Duhovne vježbe

ANĐELI ČUVARI  
U KORČULI

U samostanu "Anđela čuvara", kući Matici i kući Novicijata sestara dominikanki u Korčuli, organizirane su od 17. do 19. lipnja duhovne vježbe za djevojke. Časna Majka **Katarina Maglica** kroz tri je dana svojim pavlovskim duhom u izlaganjima na teme: uvijek se radujte, bez prestanka molite, u svemu zahvaljujte, potpuno privukla pažnju dvadesetak djevojaka. **Sestra Rahela** i **sestra Dolores** podijelile s nama radost rada u grupama. Zahvaljujemo SVIM SESTRAMA s kojima smo kontaktirale u Subotici, Zagrebu, Korčuli i Dubrovniku što su bile naši anđeli čuvari. Hvala vam od srca.

*Karolina & Dijana*

## MLADOST I STAROST NA OKUPU

Lijepo je biti skupa. Staro, mlado, djeca. Lijepo je biti u zajedništvu. Razveseliti druge.

Tako smo i mi mladi župe sv. Jurja, 18. lipnja ove godine posjetili Caritasov dom za stare u Gajevoj ulici. Tko pjeva, dvostruko moli. Pjevali smo šansone i starogradske pjesme, naravno uz podršku č.s. **Blaženke Rudić**. Razveselili smo stare šaljivim, kratkim igrokazom: "Stvaranje države" koji je za ovu prigodu osmislio **Zlatko Vukmanov Šimokov**. Program je bio protkan stihovima našeg pjesnika **Alekse Kokića** i meditacijama **Phila Bosmansa**.

Tog popodneva srca starih su razveselila i djeca iz vrtića "Bubamara" (iz Gajeve ulice) predvođeni svojim odgajateljicama. Dio programa na

mađarskom jeziku priredila je skupina mladih Mađara župe sv. Jurja.

Hvala župniku vlč. **Dobai Istvánu** što nas je pozvao da možemo darivati ono što imamo, drugima na radost, Bogu na slavu.

U starosti je, Gospodine, najljepše biti uz Tebe. A da stari i mladi mogu zajedno, to se u ovom susretu i pokazalo.

*Mladi župe sv. Jurja*



## ČUVARI BOŽJEG GROBA NA HODOČAŠĆU

Čuvari Božjeg groba i nakon proslave Uskrsa okupljaju se barem jednom na godinu na druženje. Ovo, može se reći, već tradicionalno druženje, nakon prošlogodišnjeg na Šupljaku, ove godine imalo je hodočasnički karakter. Ceremonijar Subotičke biskupije mr. **Andrija Kopilović** pozvao je čuvaru na hodočašće u Tekije kod Petrovaradina (Novi Sad).

Na ovaj poziv odazvalo se pedeset čuvara, od ovogodišnjih nekoliko nije došlo, ali su došli i "stari", bivši čuvari.

Na putu do Tekija pogledali smo u Bačkoj Topoli najveću crkvu u našoj biskupiji i malo se osvježili. U crkvi na Tekijama imali smo misu.

Bilo nam je jako lijepo na sv. misi. Bilo je vremena i za šetnju po centru Novog Sada. Odvezli smo se i do Sremskih Karlovaca. To je bilo mjesto za večeru. Na koncu ovoga putovanja svratili smo u Petrovaradin i pogledali tvrđavu. Prošetali smo se po Petrovaradinu koji je u to vrijeme još bio miran ali se spremao za veliki događaj - EXIT '02.

- Naši su momci pokazali izuzetno ponašanje i kršćanske vrednote koje su primijetili i ugostitelji, stoga sam jako ponosan na njih. Oni žele ovakvo druženje. Ovaj običaj je zaživio kao institucija i sada sam siguran da čuvaru ništa neće rastjerati - rekao je mr. **Kopilović** na kraju ovog napornog ali lijepog puta.

*iGoR*

Iz našeg ugla

ISUS NA ZELENOM  
POLJU

Potpuno smo oduševljeni završnicom svjetskog nogometnog prvenstva ne zbog toga što su pobijedili Brazilci, već što smo pronašli drugog, moćnijeg pobjednika.

Utakmica za treće mjesto Turska-Koreja završila je znakom jedinstva. Igrači obje reprezentacije su nakon završetka utakmice, umjesto očekivanog razočaranja i trijumfa, svijetu pokazali nešto novo. Naizmjenično zagrljeni (jedni i drugi) pozdravljali su publiku. Kao i nogometaši nekih drugih reprezentacija tokom prvenstva, igrači Brazila su nakon finalne utakmice javno posvjedočili svoju pripadnost Kristu zahvalnom molitvom, posebno vratar **Marcos**. Majice s natpisima tipa "I belong to Jesus" i "Jesus love me 100 %" također su posebne, izuzetne.

Mislimo da je SJAJNO što je ISUS i na zelenom polju našao svoje mjesto - POBJEDNIČKO (kao što i treba). Najvažnija sporedna stvar na svijetu praćena raznim svadama, neredima, nepravdama i psovkama završila je sasvim drugačije.

*Dijana i Bane*



## **RADO OLTARU SLUŽIMO I RADO SE DRUŽIMO**

U marijanskom svetištu "Tekije" kod Petrovaradina, u srijedu 26. lipnja okupilo se oko pet stotina ministranata i ministrantica iz Bačke i Srijema na molitvu i druženje. Susret se održao pod geslom: "Rado oltaru služimo - rado se družimo".

Već od devet sati slijevali su se ministranti iz raznih dijelova Srijema i Bačke prema ovom omiljenom Gospi-nom svetištu. U 10 sati je započela sv. misa koju je predvodio pomoćni biskup đakovački i srijemski i vikar za Srijem **mons. Đuro Gašparović** s 12 župnika. Ulazna procesija išla je trasom budućega Križnoga puta koji će se graditi u blizini Svetišta. Na početku misnog slavlja biskup Gašparović je izrazio srdačnu dobrodošlicu svim ministrantima i ministranticama te izrazio radost što se, kao i prošle godine u Subotici, ovaj susret održava zajednički za ministrante i ministrantice iz Bačke i Srijema, jer je to lijepi primjer zajedništva onih koji žive svoju vjeru na ovim prostorima. Biskup Gašparović je naglasio da su svi prisutni ministranti i ministrantice na toj misi ne samo obični sudionici nego poslužitelji oltara te da on nikada dosada nije imao toliko poslužitelja na jednoj misi.

U svojoj propovijedi biskup Gašparović je tumačeći evanđelje toga dana rekao kako se ministranti i ministrantice mogu usporediti s dobrim stablom. Svatko potječe iz obitelji. Stablo obitelji je temeljno stablo sa kojega svi potječemo. Potom smo po krštenju ucijepljeni na stablo Crkve. "Vi ste privilegirani plodovi toga stabla, kao i stabla svojih župnih zajednica. Odabrani ste, pozvani i poučeni da poslužujete kod Kristovog oltara i tako mu budete na poseban način blizi... Ovako okupljeni iz različitih župa i u različitim ministrantskim odijelima vi očitujete divno zajedništvo u različitosti" istaknuo je biskup. Zatim im je progovorio o Samuelovom pozivu i kako mu je Eli pomogao da shvati da ga Bog poziva. "I vi ste tako, dragi ministranti i ministrantice, isto tako pozvani. I vi ste čuli Božji glas preko vaših župnika, preko vaših odgovornih da budete primjer drugima i da budete poslužitelji oltara kao ministranti. Vas su odabrali vaši župnici jer su u vama otkrili puno lijepih plodova vašega života da možete biti dostojni ove službe." Biskup Gašparović je zatim zahvalio župnicima na korisnom radu s ministrantima i potaknuo ih da neprestano poučavaju ministrante o značenju liturgi-

je i različitom sudjelovanju u njoj. Na završetku svoje propovijedi ukazao je na prisutne sjemeništarece i bogoslove koji i sada vrše ministrantsku službu a Isusov poziv su osjetili upravo služeći kod njegovog oltara te je potaknuo prisutne ministrante i ministrantice da se hrabro odazovu ako čuju Kristov poziv da ga slijede u svećeničkom ili redovničkom staležu.

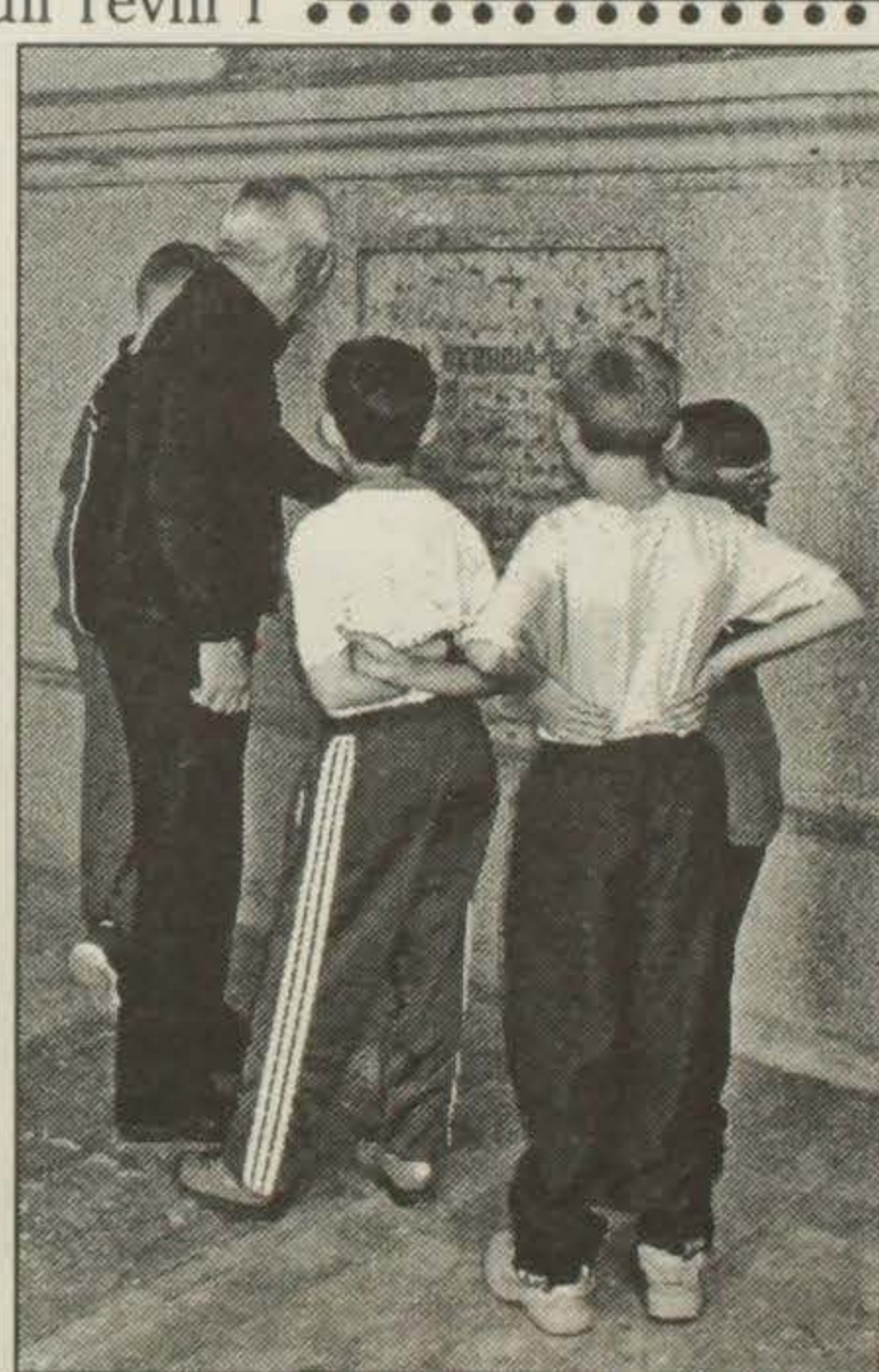
Ministranti i ministrantice iz različitih župa su čitali Božju riječ i predmolili molitve vjernika, a na kraju mise predstavnici ministranata iz različitih župa predstavili su u kratkim crtama svoje župne i ministrantske zajednice te svoje aktivnosti, što su svi prisutni prihvaćali i podržavali pljeskom.

Na misi je svirao na sintizajzeru i animirao pjevanje ministrant **Perica Pifat** iz petrovaradinske župe sv. Roka.

Slijedio je ručak za koji su se pobrinuli revni i ljubazni domaćini. Oni su za sve sudionike ovoga susreta pripremili izvrsni "vojnički grah" i krafne.

U poslijepodnevnom programu djeca i mladi su najprije pogledali film "Čudo Gospe Fatimske", a potom je bio kviz u kojem su se pojedinačno natjecali ministranti i ministrantice pojedinih župa. Svaki sudionik kviza dobio je prigodni dar. U završnom dijelu susreta bilo je natjecanje u zanimljivim "sportovima".

Susret je održan uz potporu upravitelja tekijskog svetišta **mons. Stjepana Milera** i petrovaradinskog župnika **Marka Kljajića** a lijepo su ga osmislili i vodili



**Đuro Kedveš**, župnik iz Surčina i **Ivica Živković**, tajnik srijemskog vikarijata.

Bilo je ovo drugo zajedničko okupljanje ministranata i ministrantica subotičke biskupije i srijemskog vikarijata đakovačke i srijemske biskupije. Prošle godine susret je bio u Subotici, u župi Isusova Uskrsnuća.

*A. Anišić*

Uređuju: Vesna i Ladislav Huska

## SAVJETI STRUČNJAKA

### ZAVOLJETI ČITANJE (III)

U dobi II. razreda dijete čita s još više razumijevanja, prepoznaje u tekstu (često upotrebljavane) i duže riječi, shvaća značenje jednostavnih prefiksa (naj-bolji) i sufiksa (nos-ić) i počinje upotrebljavati naslove poglavlja i sadržaj u knjizi kako bi pronašlo željeni tekst. Pri pisanju kratkih sastavaka detaljnije stavlja točke, zareze i ima prepoznatljiv rukopis. Tokom ove faze usvajanja čitanja, korisno je:

- ČITATI S DJETETOM (dijete odraslom);

- POSTAVLJATI PITANJA O TEKSTU (npr.: Što misliš, zašto je glavni lik učinio baš to što je učinio?; Što misliš, što će biti dalje?; Što bi ti učinio?);

- PODSTICATI U DJETETU PONOS ZBOG USPJEHA;

- STAVITI DJETETU VAŽNE ODLOMKE IZ OMILJENOG TEKSTA NA VIDNO MJESTO ILI IH POSLATI RODACIMA;

- KUPOVATI DJETETU KNJIGE KOJE GA ZANIMAJU;

- IGRATI SE S DJETETOM:

1. napravite nove karte s težim riječima (vidi lipanjski broj "Zvonika")

2. napravite kartice s grupama slova, pa neka dijete slaže slova u riječi (npr.: MR, KV, KVA, AV, AK, L... (MRKVA, MRAV, MRAK, KVAK, LAV, LAK...))

#### SAVJET PLUS

### Članska karta

Čim bude znalo da se potpiše, učlanite dijete u video klub ili biblioteku. Bit će ponosno na člansku kartu sa svojim potpisom na njoj.

(Jelena Janičić-Holcer u svojoj knjizi "101 način da detetu pokažete da ga volite")

#### Izjava mjeseca



"Želio bih samo podsjetiti da, iako je žetva počela i raditi se mora i nedjeljom, ne bi trebalo izostaviti i zaboraviti otići na službu Božju i sv. misu."

Josip Anišić, direktor Zemljoradničke zadruge "Salaš" u radio emisiji

## Kako sam naučila praviti brodove od papira

Naš sin je blizu dvije godine i voli avione i brodove, što plove po "sinjem moru". To što more nije još vidio, ne priječi ga da kaže: "Vidi, mama - si mo!" i: "Na mama bodo!" ("Napravi mama brod!"). Dugo sam na ove rečenice (namješteno tužno) odgovarala: "Sine, mama ne zna praviti brod od papira! To zna tata, znaju i majka i djedica i nađmama, ali mama ne zna! Napraviti će tata kad dođe!" Ubrzo je shvatio moje riječi i prihvatio ih. Samo ponekad, zanio bi se gledajući vodu i rekao: "Na bodo, mama!" Zbilja nisam tome vična. Što ću? U kuhinji "briljiram" tek na kuhanju kave, od "ženskih" poslova vješto samo šivam (i to ručno) i glačam (protiv stresa), od sportova - bavim se vježbama za trudnice (i onima da ne budem predebela), plašim se i klizanja na snijegu - a brodovi od papira? Tko bi se još i time bavio? Ipak, neku večer, (već jako tužna i umorna) rekla sam svome mužu: "Nauči me praviti brod, sad i ovdje!" I tako, šećući i slušajući uputstva, odlučno sam savijala papire i pravila brodove. Neki su bili vrlo lijepi! Mislite li da to nije ništa posebno? Nikakva pobjeda? Pokušajte onda sami! Ako vaš sin zna sam praviti brodove, onda igrajte s njim nogomet dok se on ne umori. Ili, bar, napravite svojoj kćerki šarenog klauna od krpica po njezinu nacrtu! Na kraju, uzmite svoje (malo ili veliko, ne mari!) čedo u naručje, ljubite ga i grlite i zahvalite Ocu što vas je odabrao i naučio da budete roditelji!

V. H.

### Male tajne...

#### šapnute u uho

11. Prikladno sredstvo da se razjasnite je pisanje. Tako ćete i jedno i drugo imati vremena za razmišljanje.

12. Tako je teško priznati da imamo krivo, ali kako je korisno ukloniti svađu. Koliko više volimo drugoga, ako on ima poniznosti moliti za oprostjenje.

13. Kad jedno moli za oprostjenje, treba naučiti prihvatiti tu molbu bez arogancije i oprostiti mu iz dubine srca.

14. Nemojte drugom otkrivati poteškoće koje među vama postoje. Ako sve svoje bračne nesporazume pričate svojoj majci ili intimnoj prijateljici, samo ćete otežati situaciju. Tada se nećete moći otvoreno gledati ni zajednički riješiti probleme.

15. Budite iznad svega strpljivi. Pustite da i vrijeme djeluje! Sklad u svakom pogledu: seksualnom, financijskom, profesionalnom, duhovnom ne postiže se u jednom danu. (nastavit će se)

## SVAKODNEVNI EKUMENIZAM U OBITELJI

U subotičkoj župi sv. Roka u petak, 28. lipnja održani su "Obiteljski susreti". Ove godine na ovom mjesečnom susretu obitelji svjedočili su o svom "svakodnevnom ekumenizmu" Dragan i Biserka Subotić, bračni par iz Sremske Mitrovice za svojom djetecom Milošom i Filipom.

Dragan je porijeklom Srbin i pravoslavac, Biserka je po ocu Ukrajinka grkokatolkinja, a po majci Hrvatica, rimokatolkinja.

No, otac joj je bio ateist i nije bila krštena. Borila se za svoju vjeru i krštena je sa 16 godina u grkokatoličkoj crkvi. Bilo je dirljivo i njezino svjedočenje o molitvama i "borbi" za dobrog, pobožnog mladića, a Bog joj je poslao nevjernika i to još druge nacionalnosti. No, "molitva je učinila svoje". Dragan je s vremenom pristao da se krsti i krstio se u pravoslavnoj crkvi, pristao je na vjenčanje a onda je započeo njihov zajednički hod vjere. Odlazili su zajedno u crkvu (grkokatoličku i rimokatoličku) i pravoslavnu crkvu, a kada su dobili sinove Miloša i Filipa, krstili su ih u pravoslavnoj crkvi. Oni svi zajedno redovito odlaze u te iste crkve na sv. misu i liturgiju jer im je Euharistija središte života. Dirljivo je bilo svjedočenje malog Filipa koji je okupljenima otpjevao i pjesmu na ukrajinskom. Razgovor s gostima i nakon službenog dijela bio je vrlo topao i srdačan. Sljedeći "Obiteljski susreti" bit će u jesen. /Zv/



Gosti su predvodili molitvu

## Dijalog između Istoka i Zapada - teološki i praktično

(predavanje održano na tribini u Subotici)

### 2. Kontroverza oko filioque

Kontroverzno pitanje je pitanje "filioque" u tekstu zapadnog kredo. Tamo stoji: "Vjerujem u Duha Svetoga koji izlazi od Oca i Sina" (filioque). Pravoslavni oblik kredo ne poznaje ovaj dodatak "filioque". On je sačuvao prvobitni oblik nicejsko-carigradske ispovijesti vjere. Iz toga se razvila kontroverza između Istoka i Zapada. Ove kontroverze imaju dva aspekta, jedan kanonski i jedan dogmatski.

Za Istok postoji prije svega kanonski problem. Tiče se pitanja da li je kanonski bilo legitimno da zapadna Crkva prihvati ovaj dodatak u priznavanje vjere, prije svega da li je bilo legitimno da ona to učini sama bez Istoka. Istok osporava ovaj legitimitet i opisuje ga kao nekanonsku samovolju. On ukazuje na 3. opći koncil u Efezu (431), koji je u 7. kanonu zabranio isticanje nekog drugog priznavanja vjere. Zbog toga "filioque" za Istok kanonski važi kao neregularan.

Zapad nasuprot tome kaže: Efez je zabranio da se istakne samo sadržajno druga vjera koja iskrivljuje smisao prvobitnog kredo. Ipak se ne radi o tome. Kod "filioque" se ne radi o jednom sadržajno drugom vjerovanju, već o objašnjenju i razvitku jednog te istog vjerovanja. Efez to nije zabranio. Uostalom, može se pokazati da se koncil u Efezu ne vezuje za priznavanje iz Carigrada, koje tada nije bilo ni poznato, već na priznavanje u Niceji (325), u kojem je razvijanje trećeg članka još bilo sasvim rudimentno. Tamo jednostavno stoji: "Vjerujem u Duha Svetoga." Tek je koncil u Carigradu (381) dodao: "Vjerujem u Duha Svetoga, Gospodina i Životvorca". Dakle, već je Carigrad napravio dodatak koji daje objašnjenje, ali ne iskrivljuje.

U osnovi ovog kanonskog problema radi se o različitom shvaćanju tradicije. Istok i Zapad se čvrsto drže toga da ne može biti ni jedne druge vjere osim one od apostola. Međutim, Zapad zastupa jedan više povijesno-dinamički pogled na tradiciju; on polazi od toga da se spoznaja i razumijevanje jedne te iste vjere može razvijati povijesno. Istok, nasuprot tome, zastupa, što se tiče formulacije, jedno više statičko gledište. To je više jedna razlika koja se tiče mentaliteta nego dogmatski problem.

Time dolazimo do dogmatskog aspekta pitanja. U prvim stoljećima ovdje

nije bilo problema. Istok i Zapad su bili u crkvenoj zajednici, imali su istu vjeru iako su poznavali različita teološka tumačenja. Razlika se sastojala u tome da je Istok u svojoj teologiji o trojstvu polazio od tri osobe (Zapad, nasuprot tome, od jednog božanskog bića tj. jedne božanske biti). Za Zapad je psihološko učenje o trojstvu svetog Augustina bilo mjerodavno, po njemu je Duh Sveti uzajamna ljubav Oca i Sina. U ovom smislu on polazi od Oca i Sina. Istočna teologija razmišlja više zdravo povijesno: Otac šalje Sina, Sin dakle, polazi od Oca (ali tako da se Duh prosljeđuje kroz Sina). Tako istočna teologija može reći: Duh prolazi od Oca kroz Sina ili: Duh počiva na Sinu.

Međutim, u prvim stoljećima na Istoku postoje formule koje glase slično kao i na Zapadu (nešto kao kod Epiphaniusa od Salamisa ili Maximos Confessora). U različitim teološkim formulacijama se nije vidio problem; ljudi su bili svjesni da su dijelili istu vjeru.

Pitanje je postalo problem tek za vrijeme Focija u 9. stoljeću. Focije je predbacio latinskoj teologiji da brani dvostruko porijeklo Duha Svetoga iz Oca i iz Sina, tako se trojstvo razdvaja, dok istočna tradicija, time što tvrdi da postoji samo jedno jedino porijeklo i jedan jedini izvor, čuva jedinstvo trojstva. Focije je formulirao: Duh polazi sam od Oca. Ovaj patri-monizam predstavlja i za Istok novinu, pošto ova formula nije postojala u dotadašnjoj istočnoj tradiciji. Zapad se branio od predbacivanja zbog dvostrukog principa. II. koncil u Lyonu (1274) izričito je odbio učenje o dva principa u trojstvu.

Ako se pažljivije pogleda, primjećuje se da se radilo o terminološkom nesporazumu. Grci su rekli da je Sin doduše causa Duha Svetoga, ali ne kao Otac svom principium. Latini su nasuprot tome imali samo pojam procedere; zbog toga nisu mogli tako jasno izraziti različite vrste nastanka Duha od Oca i Sina. Ipak, i Augustin je rekao da Duh polazi principaliter od Oca, a čak i Toma Aquinski je na jednom mjestu rekao da Duh polazi od Oca kroz Sina. Jer Sin, koji sve prima od Oca, dobija od Oca i snagu za nadisaj (spiriranje) Duha Svetoga. Jedinstvo trojstva se, dakle, i na Zapadu očuvalo.

(nastavlja se)

Walter Kasper

## Hrvatske katoličke Internet stranice (VI.)

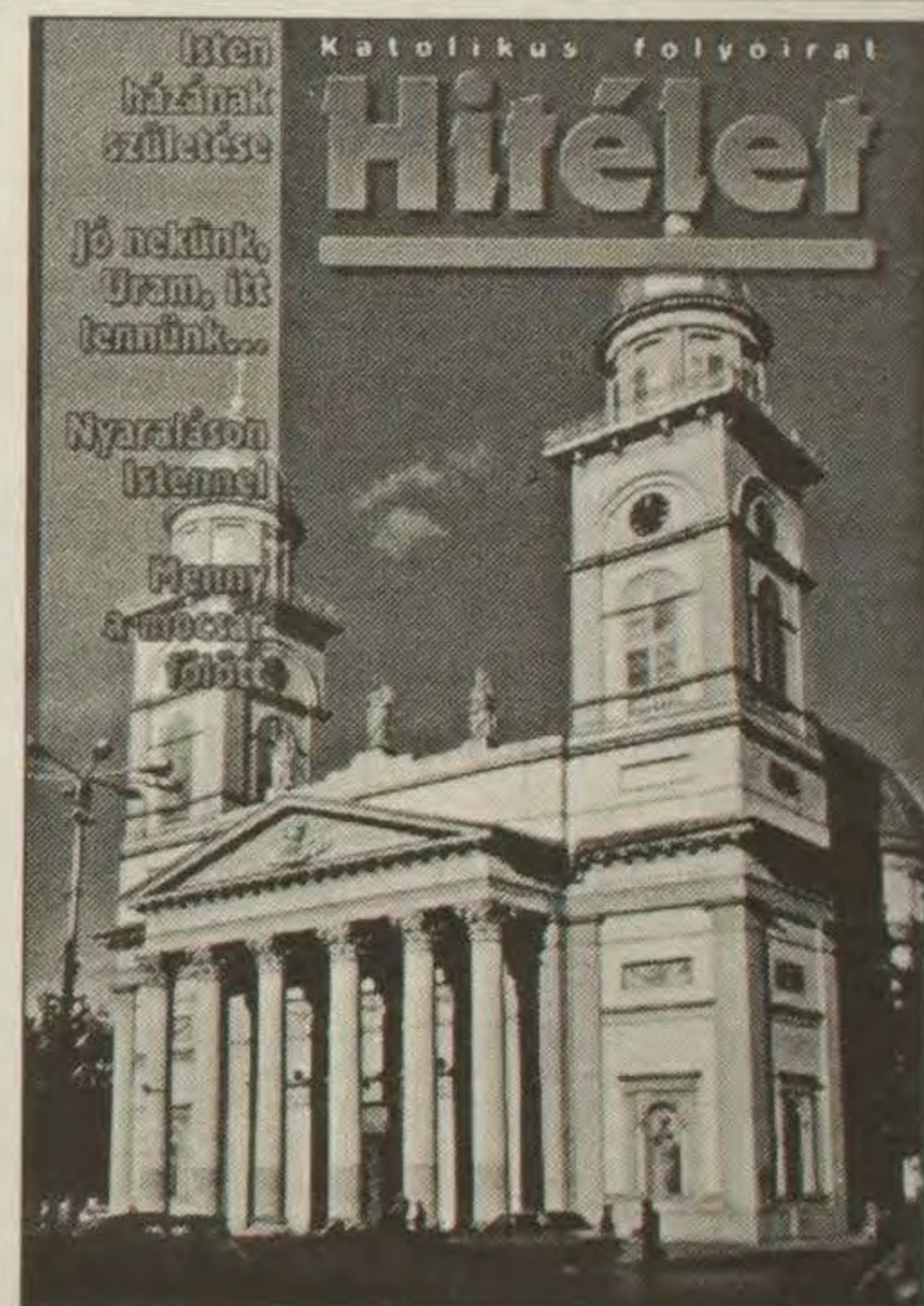
### Veritas

Hrvatski katolički portal Veritas je još jedna od veoma kvalitetnih hrvatskih katoličkih web stranica, koja na adresi [www.veritas.com.hr](http://www.veritas.com.hr) djeluje od 25. prosinca 2001. godine. Osim na hrvatskom, tekstovi su još na engleskom i talijanskom jeziku.

Kako je riječ o portalu, sadržina je stranice veoma obimna ali i raznovrsna: cijela Biblija na hrvatskom, molitve (krunica, pobožnost Križnog puta...), cio Katekizam Katoličke Crkve, odbrani ulomci iz književnosti i likovne umjetnosti kršćanske podloge, magazinski članci, mala clip art kolekcija (motivi Biblije, križa i redovnika), forum na kojem se iznose stavovi na razne teme, katolički epigrami, natječaji za kratke priče inspirirane kršćanskim životom (nagrađene priče se mogu i pročitati) itd. Grafička je izvedba stranice jednostavna, ali lijepa.

Posebnu kvalitetu stranice predstavljaju magazinski članci svrstani pod različite podlinkove - stranice, a podrijetlom su iz raznih hrvatskih i inozemnih izvora. U njima se otvoreno i na moderan način promatraju suvremeni ljudski i kršćanski problemi kao npr. mitovi o redovničkom životu, kriza srednjih godina, načini na koji danas djeluje đavao i na koji se način treba boriti protiv njega, zapostavljanje kršćanske tradicije u engleskim državnim školama, svećenički celibat itd.

s.b.



### Čitajte u br. 7/8 "Hitéleta":

- \* Nyaraláson Istennel - elmélkedés a pihenés perceiben
- \* II. János Pál pápa szentté avatta Boldog Pio atyát
- \* A gyermek nem fél a halottól
- \* Légy szolgálatkész!



# OBLAČENJE ZA CRKVU

## Kadgodašnje oblačenje naši salašara

Od pamtvika se ljudi paštre kako će pofalit žensku lipotu, kontaju kako je istaknit oblačenjem i kićenjem.

Vrime teče ko voda ispod begije kadgod prilipog đurđinskog dola, a otkad se od kraja pedeseti godina XX. vika počelo tušta tog minjat, i moda oblačenja se friško minjala. Časkom je posliratnu "šanel" modu sminila "džak", nju žensko-muška "H" linija i ređanju nikad kraja. Najpre riđe a posli svake godine su kojekaki *diori* skrojili novu modu. Počeli su tkat nove materijale od diolena, tergal, tropikala, do teksasa itd. Kad je u drugoj polovici pedeseti godina u modu ušo ženski kostim s pantalonama, na njeg su se ljudi katkad i čudili "Je, ženska u pantalonama!?", al to napridovanje mode nije moglo zaustavit ovo takoreć za svaku priliku i danas podesno oblačenje žena. Tu je početak uniseks mode. Časkom su modisti skoro za svaku sezonu izmislili štogod novo i sve više razgolićavali žensko tilo, najpre s *bikini* kupaćim kostimom, pa s mini suknj(njic)om, vrućim pantalonama i tako redom.



Vratimo se u vrime kad se znao red kad se Bunjevka, zašto i kako nosila. Na salašu su svakidašnje ruvo nosile od ćerćelije, farbača, cica, konofasa, iznošene paje, sefira i sl. Kad su digod išle sa salaša, ko na priliku na hetiju, u goste, gledat svatove, nediljom poslipodne u kolo, dućandžiji u selo il u varoš, prisvlačile su se u ruvo za tu priliku: liti najčešće u sefir il cic, a zimi u paju il kako sukno. Onda su zdravo pazile kako se obuć kad su išle u crkvu. Već prema godišnjem vrimenu i važnosti, nosile su ruvo od svile do sukna, kome je kako doticalo, a liti su divojke najlipče izgledale u šlingovanom ruvu i gologlave s lipo očešljanom kosom svezanom u kurđup.

Žene su najsvečanije nosile ruvo kad su išle u crkvu, kad su svatkovala, a za ukop su nosile crno ruvo s na jedan kraj povezanom maramom kajaćicom.

## Današnje oblačenje

Svako vrime i društvo ima svoju modu. Na početku trećeg milenija većina ljudi se oblači jedinstveno, nema više pripoznatljivi salašara il varošćana, doktora il metlara itd., po odivanju teško mož razlikovat bogatog od sirotog.

Liti, pa još u kanikuli, da tilo bude što slobodnije, ćeljad nose što lakšu odiću iz sve tanji i lakši, providniji i jeptiniji materijala da se što češće mogu minjat, da se ne gužvaju, pa još ako se ne moraju peglat zadovolje podjednako bogate i sirotinju. Odlika stila s početka trećeg milenija je da obično nema stila, najčešće se nosi kome šta padne na pamet il ko šta ima. Ovako odivanje je iz mode potislo kicoše.

Svidoci smo sve češćeg nemara u oblačenju. Osobito se mladi oblače kako kome padne na pamet. Više nema pravila - kad se, di se i šta kako nosi. Mož vidit ćeljade na ukopu u farmerkama, katkad i sa žvakaćom gumom u ustima, tako dođu i u crkvu, odu u kaku važnu zvaniju itd. To je stil kojem priliči svaćanje *baš me briga, meni se tako dopada*.

Najčešće tinejdžerke vidimo u crkvi obućene ko da su pošle na plažu il u kafić, njevo najomiljenije zabavište. Povod je takom oblačenju da se pokaže lipota mladog tila, da dotična cura bude uočena jel, Bože moj, valjda misli da na nju ne bi niko gledao da je obukla recimo šanel suknju.

No brez obzira na današnju modu ostaće nam nenapisan adet da se katkad triba obuć naspram prilike: za čast snašu i đuvegiju oblače što svečanije da i tako ovikoviče svečanost početka zajedničkog života. Tako je i s krizmanicima i prvopričesnicima. To su nasumce izabrane prilike kad ženskima ne priliči da tiraju modu pokazivanja brnjice u pupku, u majicama brez rukava s napolak pokrivenim prsima, kako po di koju mož vidit u crkvi pa i na pričesti.

Kad virnik prikoraci prag crkve on je ušo u Dom Gospodnji, došo je na susret s Bogom, a kad se Njemu dolazi s takim svaćanjem onda ga triba poštitvat kako mu priliči. Niko nije napiso pravila ponašanja u crkvi, al je nenapisan zahtiv i prikladno odivanje i ponašanje. U crkvi se ne puši, ne žvače guma, ne divani na glas, strpljivo se sudiluje u virskom obredu dostojanstvenim držanjem, a to podrazumiva i podesno oblačenje, kako priliči Domu Gospodnjem.

Toćak vrimena ne možmo vratit natrag, al tušta tog što imamo i znamo potiće iz nasliđa naši stari, pa je zato prilika da iz ovi nekoliko slika vidimo podesno obućenu lipotu, brez stila "izvolite", da se ženstvenost ne pokazuje naglašenim razgolićavanjem već i smirno obućena mož izgledat lipo.

\*\*\*\*\*

## Jabuka

Poznato je da je sad već blaženi papa Ivan XXIII. bio na glasu po humoru. Evo kako je jednu gospoju poućio da se triba pristojno odivat.

Dok je bio nuncij u Parizu, mons. Roncalli jednom je za vrime svećane užine sidio odmah do odlične gospođe, priviše razgoljene. Kad je donešeno voće na stol, on uzme jabuku i pruži je gospoji. Pošto se ona čudila toj inicijativi, nuncij doda: - "Molim, gospođo, izvolite uzeti. Pa, Eva je opazila da je gola tek kad je pojela jabuku."

Alojzije Stantić



Divojke u sefirima na Takmičenju risara 2002.

Bunjevke koje su dotleg nosile leveš, kećeljac i široku suknju, friško su privatile varoško ruvo, ponele su se gospodski, najpre koje su se udale u varoš il su se namistile u kaku zvaniju. S nestankom starovinske nošnje počo je nestajat i adet okupljanja mladi salašara na godove i dično korziranje. Cure koje su se posli tog zadivojčile privatile su varošku modu, a one koje su se držale starovinskog bunjevačkog ruva po niki su čak i ismijavali jel su ji držali da su zaostanute.

Piše: Stjepan Beretić

## Samostan i škola časni sestara Naše Gospe u Subotici (II.)

### Prve redovnice u Subotici - časne sestre Naše Gospe

Znameniti kalačko-bački nadbiskup Lajos Haynald osnovao je, na želju mnogih, ali i uz protivljenje nekih Subotičana, 1874. godine u Subotici samostan časni sestara Naše Gospe. Te su sestre uz samostan početka imale četverogodišnju školu za djevojčice. Samo godinu dana kasnije, 1875. otvorile su i 5. i 6. razred. Na kraju 19. stoljeća, 1898. godine otvorile su još i 4 razreda građanske škole. Tako je dolazak časni sestara Naše Gospe u Subotici značio i prve korake u školovanju ženske mladeži u gradu. Kuća matica sestara Naše Gospe je osnovana u Kalači 1868. godine. O veličini kuće matice u Kalači 1942. godine govori činjenica da je u tom velikom samostanu bilo pored 7 sestara u vrhovnoj upravi Kongregacije još i 47 školskih, 51 domaća sestra, 9 školskih novakinja i 13 domaćih novakinja, te 3 sestre za dvorbu bolesnih: 130 redovnica! Čitava Kalačka kongregacija sestara Naše Gospe samo na području Kalačko-Bačke nadbiskupije brojala je 1942. godine 44 samostana sa 733 članice. Od toga broja bile su 22 novakinje, 25 kandidatica i 87 aspirantica. U ostalim mađarskim biskupijama ta je Kongregacija imala još 22 samostana sa 173 časne sestre. O školskoj naobrazbi časni sestara u Kalačkoj kongregaciji 1942. godine: 34 redovnice su imale fakultetsku naobrazbu, 81 sestra je imala diplomu profesorice građanske škole, u učiteljskim školama su izobrazbu stekle 224 redovnice, dok su za rad s djecom predškolskog uzrasta stručnu spremu imale 64 sestre. Kako u Subotici nije bilo redovnica, a potreba za samostanom



i časnim sestrama je sve više rasla, časna majka **Maria Terezija Franz** je prihvatila želju subotičkih građana da se i u Subotici osnuje samostan, u koji je poslala šest sestara. Uz otvorenje samostana vezano je i otvorenje nove škole u Subotici. Za otvorenje samostana i škole 9. rujna 1874. godine u Suboticu je došao nadbiskup Lajos Haynald osobno. Sve do 1931. godine subotički samostan časni sestara je bio pod upravom Kaločkih sestara Naše Gospe. Od 1931. do 1941. godine je bio pod upravom Bačke Družbe sestara Naše Gospe čija je kuća matica bila u Subotici. Prije Drugog svjetskog rata prva časna majka Bačke družbe sestara Naše Gospe, **s. Marija Roza Kopunović** i subotički župnik i biskup **Lajčo Budanović** dobili su još 1921. godine dopuštenje iz Kalače da se u subotičkim školama časni sestara uvede i hrvatsko-srpski jezik. Škole subotičkih sestara Naše Gospe ostale su dvojezične sve do 1941. godine.

### Ratne prilike

Za vrijeme Drugog svjetskog rata subotička kuća matica, samostan i škole

opet padaju pod upravu Kaločkih školskih sestara Naše Gospe. Poglavarica samostana i novoosnovane učiteljske škole bila je časna sestra **Ildefonsa Bali**. Samo školske 1942/1943. godine u školama časni sestara u Subotici bilo je u Učiteljskoj 149 učenica s 12 profesorica, u građanskoj 343 s 13 profesorica i u osnovnoj školi 244 učenice s 4 učiteljice. Nastavni jezik je za vrijeme rata bio isključivo mađarski. Dopuštenjem Svete Stolice tih su ratnih godina časne sestre hrvatskoga jezika napustile

Suboticu i nastanile se u Zagrebu, gdje su osnovale novu Kongregaciju. U Hrvatskoj su odmah počele djelovati u državnim školama kao učiteljice. Godine 1944. kalačke časne sestre su morale otići iz Subotice. Samostan i škola je opustio, sve dok nove vlasti nisu smjestile u samostanske i školske prostorije današnju školu "Jovan Jovanović Zmaj" (na fotografiji). Poslije Drugog svjetskog rata časne sestre Naše Gospe, kako Kalačke, tako i Zagrebačke kongregacije u Bačkoj ostale su bez svojih škola. Protjerane su i iz svojih samostana. Našle su se na ulici. Utočište su nalazile u sporednim prostorijama po župnim domovima. Radile su po župama kao orguljašice, vjeroučiteljice, vodile su kuhinje, starale se o vrtovima župnih domova. Mnoge su sestre preživljavale baveći se ručnim radom, izradom liturgijskih odijela, svatovskih "perlica". Povratkom vjeronauka u škole za časne sestre Naše Gospe u Subotičkoj biskupiji se otvara za njih nova stara perspektiva - rad u školi. Časne sestre Naše Gospe u Mađarskoj opet imaju nekoliko svojih škola, a počimaju rad u školama i u Hrvatskoj.

### NOVO, NOVO, NOVO...

Ako ste stari, bolesni, nemoćni a želite biti prihvaćeni, stručno i ljubazno negovani...

Ako je Vama povjerena takva osoba, a nemate mogućnosti na pravi način brinuti se za nju...

Javite se na telefon 024/753-374 ili 064/122-87-55 i potražite Ružicu Rudić Vranić i dogovorite se!

Privremeno ili trajno u njezinoj obiteljskoj kući pronaći ćete kutak za sebe - za mirniju i bezbrižniju starost ili bolovanje!

Evo, pogledajte na slici. Neki su već tamo!



Uređuje: s. Blaženka Rudić

## SIJATI

"Gle, iziđe sijač sijati. I dok je sijao, nešto zrnja pade uz put, dođoše ptice i pozobaše ga. Nešto opet pade na kamenito tlo, gdje nemaše dosta zemlje, i odmah izniknu jer nemaše duboke zemlje. A kad sunce ogranu, izgorje i jer nemaše korijena, osuši se. Nešto opet pade u trnje, trnje uzraste i uguši ga. Nešto napokon pade na dobru zemlju i davaše plod: jedno stostruk, drugo šezdesetostruk, drugo tridesetostruk." (Mt 13,3-8)

### Evangelje je poziv

Svaki susret ili dijalog u evanđelju ima značenje poziva: kada Isus hoda putovima Galileje, uvijek je poslan od Oca da poziva čovjeka na spasenje i da mu otkriva Očev plan o njegovu životu. Radosna vijest, evanđelje, upravo je to: Otac je pozvao čovjeka po Sinu u Duhu. Nije ga pozvao samo na život, nego i na otkupljenje. I ne samo na otkupljenje koje mu je zaslužen, nego i na sudjelovanje u otkupljenju drugih.

### Odgoj zvanja

Kako se rađaju, kako nastaju zvanja? Kako je već rečeno, poziv dolazi od Boga, ali su različiti načini na koje Bog poziva i ljudi tu imaju veliku ulogu. U tome je najbolje opet slijediti Isusov primjer. Otac sije sjeme riječi. Započinje od ništa. Isus je onaj koji odgaja, a Duh prati na putu posvećenja.

Tako su svi u Crkvi, a posebno oni koji imaju tu službu, dužni sijati dobre sjemenke zvanja, a zatim pratiti na putu zvanja, odgajati, formirati i pomoći osobi konačno raspoznati njezin put.

### Gdje sijati?

Dakle, osnovno je sijati. Sijati posvuda i hrabro, kao onaj sijač iz prispodobe, računajući na različitu sudbinu sjemena.

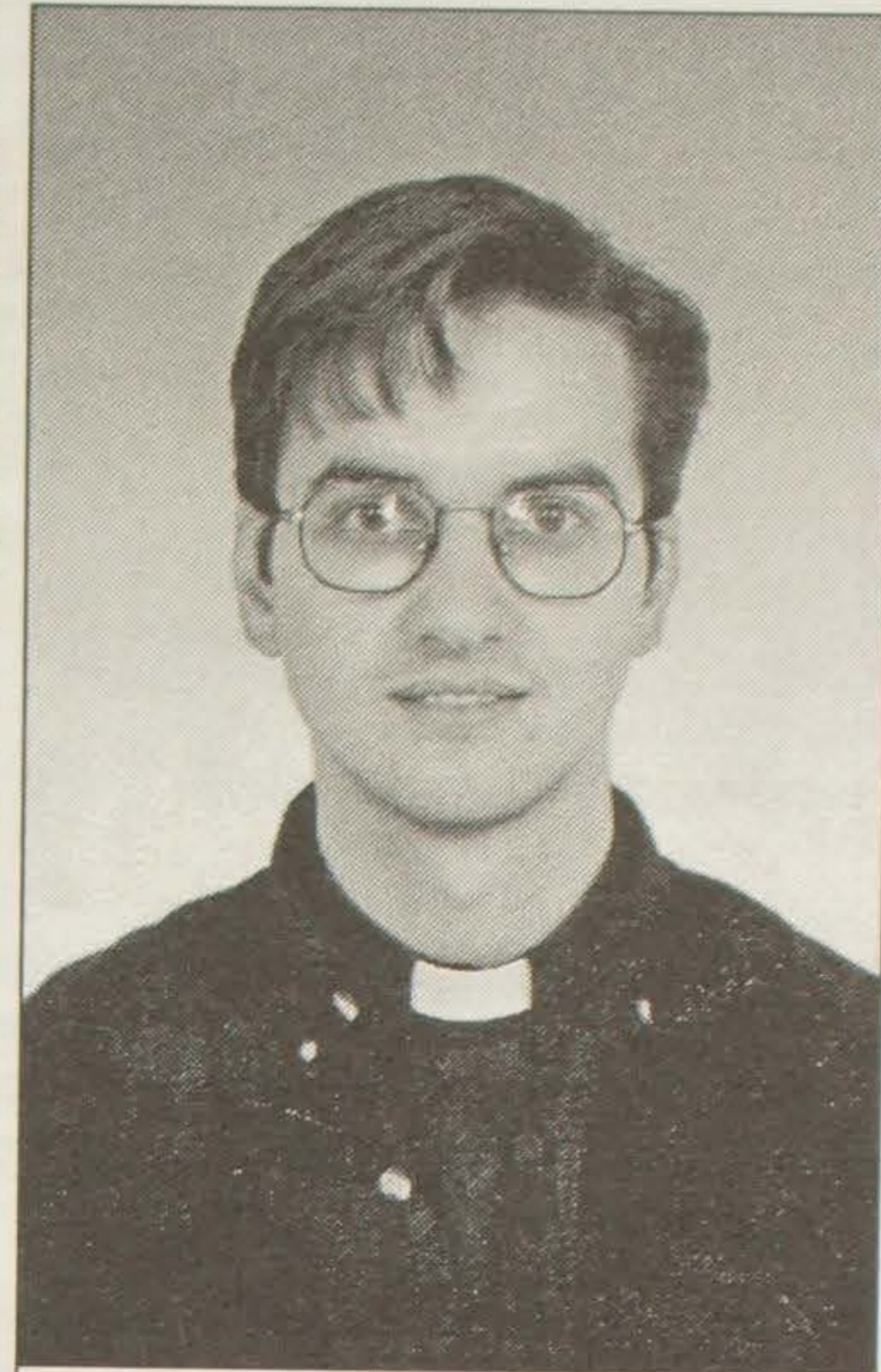
Sijati u srce svakoga, bez prednosti i bez iznimke. Svako ljudsko biće kao Božje stvorenje nosi dar koji očekuje da bude prepoznat. Često se čuje jadikovka da nema zvanja, ali se ne primjećuje da je očekivanje ili prijedlog zvanja usmjeren na vrlo mali krug osoba. Papa Pavao VI. je rekao: "Neka nitko našom krivnjom ne zanemari ono što mora znati radi različita i boljeg usmjerenja svoga života." Ili koliko mladih uopće nikada nije osjetilo da je upućen ikoji kršćanski prijedlog njihovu životu i budućnosti?!

### Kada sijati?

Prava je mudrost znati sijati u pravo vrijeme. Svako razdoblje života ima značenje zvanja, jer zvanje nije nešto što dolazi odjednom i ostvaruje se odmah savršeno. No, trenuci kad se mlada osoba otvara životu i postavlja pitanja o njegovu smislu, o svojoj ulozi u njemu, zasigurno jesu pogodno vrijeme za sisanje. To je tek prvi korak. Svaka osoba ima svoj ritam sazrijevanja i treba ga poštivati. Gorušičino sjeme iz prispodobe najmanje je od svega sjemenja i treba mnogo njege. Ako ne pusti korijenje od prve, ne treba odustajati.

### Dvije slobode u dijalogu

Zvanje je Božja ponuda čovjeku, divna zamisao o njegovu životu. Bog je osoba koju je moguće susresti, upoznati, zavoljeti, s njom prijateljevati. Bog je stvorio čovjeka za sreću i stalo mu je da čovjek tu sreću postigne, da mu odgovori ljubavlju, sasvim slobodno. Bog, koji je apsolutna i neograničena sloboda, stupa u dijalog s čovjekom. Taj dijalog se sastoji od riječi i od šutnje, od poruka i od djelovanja, od pogleda i od gesta. To je dijalog između savršene Božje slobode i nesavršene čovjekove slobode. Zvanje je potpuno Božje djelovanje, ali je uistinu i čovjekovo djelovanje. To je Božje djelo i njegov prodor u srce ljudske slobode, ali i čovjekova borba i napor da slobodno prihvati Božji dar. I onaj koji sije, ulazi u tu tajnu slobode i zna da će moći pomoći samo ako poštuje tu tajnu, pa i onda kad se ne vidi nikakav rezultat; kao u sijača iz evanđelja. Sjeme zvanja najmanje je od svega sjemenja, slabo je i ne nameće se upravo zato jer je izraz Božje slobode koja želi poštivati potpuno čovjekovu slobodu.



### Magistar pastoralne teologije

MARINKO STANTIĆ je rođen 24. travnja 1974. u Subotici, od oca Antuna i majke Jozefine rođ. Ištvančić. Djetinjstvo, uz još tri sestre, provodi u Tavankutu. Srednju strojarsku školu završio je u Subotici. Tijekom srednje škole osjetio je zvanje za svećenika, te se nakon mature prijavljuje za bogoslova Subotičke biskupije. Godine 1993. odlazi na bogosloviju u Zagreb kod otaca isusovaca. Ondje upisuje Filozofsko-teološki institut DI te diplomira 1999. godine. Zbog ratnih prilika, nuncij Giulio Eiunaudi redi ga za đakona u Zagrebu, u crkvi Srca Marijina na Jordanovcu, 12. lipnja 1999. godine. Za svećenika ga zaređuje u subotičkoj katedrali mjesni biskup Ivan Péntzes 12. prosinca iste godine. Mladu misu proslavlja tjedan dana kasnije u župnoj crkvi Srca Isusova u Tavankutu. Odlukom oca biskupa, jubilarne 2000. godine odlazi u Rim, u Zavod sv. Jeronima. Ondje, na Lateranskom sveučilištu, upisuje postdiplomski studij iz Pastoralne teologije. Magistrirao je 25. lipnja 2002. godine s temom *Inculturazione della fede nella devozione popolare dei Croati-Bunjevci (Inkulturacija vjere u pučkoj pobožnosti Hrvata-Bunjevaca)*.





## Kafana - "Duka"

Subotica,  
Preradovićeva 4  
(u Bunjevačkom kolu)  
Tel: (024) 555-738

Organizira:  
- svadbe,  
- rođendanska slavlja,  
- bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI  
Nedjeljom:

"BUNJEVAČKA UŽNA"

Posebno se preporučamo za  
organiziranje "Poduša"

vl. Jakov Letović

Radno vrijeme: od 12 - 22  
nedjeljom od 12 - 16  
ponedjeljkom zatvoreno



Subotica, Maksima Gorkog 26

Radno vrijeme: radnim danom od 9,30-12 i 16,30-19 sati  
Radno vrijeme očnog liječnika: radnim danom od 17-19 sati

Vremena su teška. Svaka pomoć nam je dobro došla.  
Unaprijed hvala svakom darovatelju.

HORVÁT BUSINESS CENTER  
HRVATSKI POSLOVNI CENTAR  
CROATIAN BUSINESS CENTER



Nagymező u. 49,  
H. 1065 Budapest P.f. 468

Tel: (36-1) 269-1301  
311-9200, 353-1501  
Tel/fax: (36-1) 269-1300



Proizvodno trgovinsko preduzeće

Prodavnica 1:  
Batinska 34  
SUBOTICA

**BANE**

Tel: 024/561-201  
561-187; 561-186

Prodavnica 2: Lješka 4, BEOGRAD, Tel: 011/354-80-63

**SVE NA JEDNOM MESTU**

GRAĐEVINSKI  
MATERIJAL

KERAMIKA I  
SANITARIJA

VRATA I  
PROZORI

NAMEŠTAJ

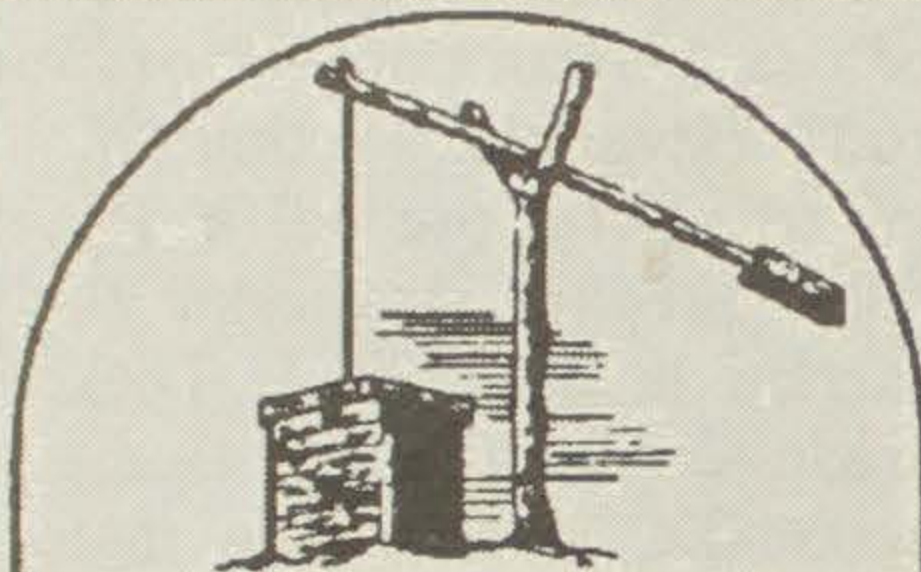
"KOLPA-SAN"  
KADE I KABINE

**NOVO!**

**PLAĆANJE**

**NA 24 MESEČNE RATE**

Možete nam pisati i na E-mail adresu:  
zvonik@tippnet.co.yu



**SALAŠ**  
ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

**RENAULT**

Koncesionar

**VIDAKOVIĆ**

Prodaja rezervnih delova i servis

Subotica, Braće Radića 51-53  
Tel./fax:024/553-567



**Svake treće nedjelje  
u mjesecu  
novi broj "Zvonika"**



Dr. Kern Katalin  
specijalista - fizijatar

Radno vrijeme:  
ponedjeljak - petak: 8 -13 sati  
poslijepodne: terenski rad

Subotica, Ptujaska 1  
Tel: (024) 551-375

Djelatnost ordinacije

- Bolovi u kičmi i zglobovima
- Reumatologija
- Internistički pregled; snimanje EKG, terapija
- Neurološki pregled i terapija, EEG
- Psihijatrijski pregled i psihoterapija
- Ortopedski pregled
- Urološki pregled
- Kućna posjeta i kućno liječenje sa suvremenim aparatima

Godišnja pretplata za "ZVONIK"

- SR Jugoslavija 480 dinara,
- inozemstvo - 20 EURA ili 160 kuna; avionom 30 USD

Pretplatnici iz inozemstva i R. Hrvatske uplate mogu poslati pošt. uputnicom ili čekom na adresu:

Gabrijela Skenderović,  
Kneza Trpimira 1/3, 44320 Kutina  
R. Hrvatska - tel: +00) 385 (0)44 681-272

P.P. "HERBACOMMERCE" ZA DELATNOST U POLJOPRIVREDI, PROIZVODNJI,  
USLUGE I TRGOVINU, EXPORT-IMPORT, d.o.o. - p.o. STARI ŽEDNIK



**"POLJOAPOTEKA"**

vl. Kata M. Ostrogonac  
dipl. ing. zaštite bilja

Poštovani proizvođači hrane, od  
1996. god. NE MORATE SVE SAMI  
POVEZUJE NAS POVJERENJE!

24224 Stari Žednik  
Zmaj Jovina 12

Tel: 024/ 787-288

**INTERNET**

WWW.  
tippNet  
.co.yu

Internet provajding

Prodaja računara

Instalacija i održavanje računarskih mreža

Pojedinačni i grupni kursevi

(Windows, Word, Excel, Internet)

(024)555-765 Braće Jugovića br. 5. Subotica  
e-mail: support@tippnet.co.yu



Čitajte nas  
na WEB strani  
www.tippnet.co.yu/ZVONIK

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

**FUNERO**

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karadordev put 2  
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- BAJMOK, JNA 3 (u cvečari "MARIŠKA")  
Telefon (danonoćno): 762-024
- PALIĆ, Jo Lajoša 18 (u cvečari "ORHIDEJA")  
Telefon: 753-759
- HORGOS, Borisa Kidriča 7  
Telefon (danonoćno): 792-202

# NERAZRIJEŠENA PITANJA I VJEČNOST

Svjedoci smo kako u privatnom životu tako i u svijetu, raznih nerazriješenih pitanja i životnih situacija koja u nama izazivaju nevjericu ili dozu prihvatanja bez jasne sigurnosti s novim tendencijama sukoba. Da li će nam jednoga dana, u trenutku susreta s Bogom, biti jasne neke životne situacije kroz koje smo prošli a koje su izazivale žučne rasprave, svađe, pa čak i ratove? Te, da li će one imati bilo kakav značaj za nas osobno, u tom susretu s našim Stvoriteljem?

M. & D., Subotica

Vaše pitanje je postavljeno vrlo složeno i zahtijeva jednu slojevitou analizu i razdvajanje u više razina. Dozvolite stoga da nad Vašim pitanjem a bez želje da Vam odgovorim na svako potpitanje, razmišljam o temi koja je ustvari zajednički nazivnik svih ovih problema iz Vašega pitanja a to je "nerazriješeni" - neriješeni sukobi. Pokušat ću ići logičkim redom.

Kršćanska moralka utemeljena je na cjelovitosti evanđelja i apostolskom nauku. Poučava nas da je vrlo važno shvatiti da je evanđelje u biti mirotvorno, mironosno, pomirateljsko - u krajnjoj liniji "knjiga ljubavi" Boga prema čovjeku i čovjeka prema čovjeku. Apostolski spisi, sjetimo se Ivanovih poslanica, a i poslanica apostola Pavla, pokazuju da je kršćanstvo zajednica u kojoj se čak neke stvari ne bi smjele ni spominjati a kamoli događati. Sam Isus je sukobe do te mjere isključio iz kršćanskog života da je "oltarsku žrtvu" sačuvao jedino od onih koji nisu u miru. To znači jedina zapreka, po Isusovoj riječi, za prinošenje žrtve je nesloga. Slažem se s Vama da u privatnom životu, kao i u svijetu postoje različita nerazriješena pitanja i takve situacije koje izazivaju sukobe. S jedne strane, dinamika života današnjeg čovjeka, njegovo duhovno, duševno i psihičko stanje toliko je ranjeno da se jedva može govoriti o uistinu mirnoj, staloženoj i sabranoj osobnosti. Dinamika života i okolnosti su uzroci naše rastresenosti. A rastresenost je prvi uzročnik da ne primijetimo na obzoru duhovnoga neba kako se iza nećijih riječi ili postupaka valjaju teški oblaci "oluje" i "nevremena". Kada nas tako rastresene, što Vi nazivate životna situacija, zateče naglo "nevrijeme", dolaze gromovi, pucnjava i pustoš. Apostol Pavao na jednom mjestu kaže "Srdite se ali ne griješite." I odmah dalje: "Nek ne zađe sunce nad vašom srdžbom." U tom kontekstu srdžba zapravo znači vanjsku reakciju na izazove koji su u sebi zli, ili su opasni ili su nepravda itd. Razuman čovjek, pa i

sabran i duhovan čovjek na zlo reagira srdžbom. Osuđuje zlo. Reagira na zlo, ali reakcijom ne biva sam zao, jer jako dobro razlikuje aksiom kršćanskog života: osuđivati grijeh a ne grešnika. Dakle, ako bismo evanđelje uistinu shvatili ozbiljno, među kršćanima se sukob ne bi mogao dogoditi u pravom smislu riječi. Pluralizam mišljenja i stavova da, ali sve u ljubavi, jer kršćanski pojam ljubavi kao kreposti je božanski dar i bez sumnje Bog bi tu ljubav podario svakom onom tko je iskreno traži, a uklanja sve ono što smeta da se ta ljubav ostvari. Zato ju je Isus i ostavio kao jedini znak prepoznatljivosti svojoj Crkvi: "Po tome će svi ljudi znati da ste moji učenici, ako budete imali ljubavi jedni za druge." Kako ljubav pobjeđuje vidi se uostalom i u Djelima apostolskim gdje su se Petar i Pavao - stupovi Crkve sukobili u mišljenjima, oštro rekli svoje stavove a ipak se razišli u ljubavi.

Znam da ćete i Vi i mnogi čitatelji smatrati ovakav odgovor nerealnim. Ali i sebi i Vama i svima moramo zajednički priznati da je ovo što je rečeno istina i to objavljena, božanska istina i da zbog drugačije situacije u svijetu možemo samo jedno zaključiti: Ne živimo evanđelje ozbiljno. Što je pak činiti? Uz spomenutu sabranost kršćanina kao osobe, vrlo važna je njegova poniznost, miroljubivost i sposobnost moliti oprostjenje i dati oprostjenje. Dakle, svi su sukobi razriješivi a velik je onaj koji prvi primijeti da ta napetost ili sukob ničemu ne vodi i pribjegava sigurnom putu pomirenja, oprostjenja i zadovoljštine. To je već takozvani asketski put i to može biti program u ovo naše vrijeme, i to program koji Crkva nudi svijetu jer za takva pomirenja ima i sredstava - sakrament Pomirenja s Bogom, Crkvom, s bližnjim i sa sobom. Ako i taj put ne prihvaćamo, mi kao kršćani niti imamo niti trebamo nuditi drugačije rješenje jer to onda nije kršćanstvo.

Drugi dio pitanja je susret s Bogom na "osobnom sudu", tj. u času naše smrti. Novija literatura iz medicine često je spominje kao spoznaju iz tzv. "kliničke smrti". Mnogi ljudi, pa i vjernici, rado čitaju ta iskustva po kojima se redovito iznosi činjenica da je klinička smrt jedna vrsta vrlo jake spoznaje o vrijednosti vlastitog života i to samo pod jednim vidom, pod vidom dobra i zla. Oni koji su mogli svoj život ocijeniti dobrom ocjenom, govore da su imali osjećaj blaženstva i svjetla, a oni koji su svoj život ocijenili neuspjelim i zlim, imali su osjećaj neke vrste nestanka i ulaska u tamu. Pripazimo. Ipak se radi o

iskustvu samo kliničke smrti. To nije tjelesna smrt po kojoj se duša "odvaja" od tijela i po kojoj se događa susret osobne duše s osobnim Bogom Stvoriteljem. To iskustvo nitko nema. Međutim, iz objave se daje zaključiti da taj sud koji će se dogoditi u času prave smrti, tj. Prelaska iz ovoga u vječni život, jest čin našega početka vječnoga života. Bogu je stalo da svakoga čovjeka spasi. Taj čin spasenja jest u tome što uranjamo u spoznaju Boga licem u lice, kako to kaže Sveto pismo. To znači da nagrada nije zaslužena, već spasenjska i da se sastoji u tome da nas Bog sobom čini blaženim. Bilo bi čudno, ako bi u tom sudu, Bog iz naše povijesti, a pogotovo iz tuđe, nama objavljuvao razloge, posljedice raznih sukoba, ili ako bi "objašnjavao" uzročnu i posljedičnu vezu naših promašaja. Taj bi dio posla trebali mi u svjetlu Božje riječi učiniti sada u životu. Da ovako zaključujem, daje mi pravo ona poznata Isusova prispodoba o bogatašu i siromašnom Lazaru u kojoj Abraham jasno poručuje: "Imaju Mojsija i proroke, neka njih slušaju." Dakle, prosudba savjesti spada na ovozemaljsko putovanje. U času prelaska bit će nam najvažnije uroniti u beskonačno blaženstvo i uistinu nas neće "zanimati" ono što zanima pozemljare.

To se odnosi na treći dio Vašega pitanja. Sudnji dan bit će ustvari velika proslava Božjega djela spasenja po Isusu Kristu i početak jedne posve nove povijesti - što ljudsko oko nije vidjelo, uho nije čulo niti srce osjetilo, i što razum ne može zamisliti to je Bog spremio onima koji ga ljube, tj. koji će biti spašeni. Apostol Pavao je radi toga u svojim poslanicama vrlo često naglašavao potrebu vjere u Božje djelo spasenja, potrebu predanja u to milosno djelo već sada na zemlji. Bitna je naša suradnja s milošću kako bismo se na sudnjem danu našli "s desne strane", kako Isus kaže u Matejevom evanđelju.

Dakle, pokušajmo zajednički zaključiti. Način na koji sada, zemaljski razmišljamo, je jedan. On je stvaran. On je tjeskoban, on je realan, ali je ograničen. Na to i takvo razmišljanje i doživljavanje dolazi jako svjetlo evanđeoske poruke koji sam pokušao protumačiti u prvom dijelu odgovora. Posve drugačije i posve novo je ono stanje u kojem se čovjek nalazi s onu stranu smrti. A napose kada nastane "novo nebo i nova zemlja". O tome imamo evanđeosku poruku u koju vjerujemo ali nemamo nikakvo iskustvo na koje bismo se oslanjali. Stoga nam predstoji da nastojimo živjeti u svjetlu evanđelja do te mjere da mognemo utemeljeno biti okrenuti nadi budućega vremena i budućega svijeta te prepustiti Bogu da nam on u susretu podari ono u što naš razum sada ne može uroniti, a kamoli razumjeti, jer nadmašuje i sve naše znanje i sve naše iščekivanje.

Mr. Andrija Kopilović

## DUHOVNE OBNOVE ZA MLADE PRIREĐUJU SESTRE DOMINIKANKE U SUBOTICI

24. - 26. 07. 2002. i 29. do 31. 07. 2002.

Susret započinje naznačenog dana u 9 sati

Informacije na telefon (kod s. Blaženke Rudić): 557-380

### PROŠTENJE NA "KERSKOM GROBLJU"

28. 07. 2002.

U 8 sati: sv. misa na mađarskom jeziku

(propovijeda đakon Ferenc Sotányi)

U 10 sati: sv. misa na hrvatskom jeziku

(predvodi i propovijeda: mr. Andrija Kopilović)

U 17 sati: sv. misa na hrvatskom jeziku

(predvodi i propovijeda: Andrija Anišić, župnik)

## DUŽIJANCA 2002.

### - U STAROM ŽEDNIKU

- Uoči Dužijance duhovna priprava (trodnevica)

18. - 20. 07. 2002. svaku večer u 19 sati misa

i prigodna propovijed

- Svečana sv. misa, 21. 07. u 10 sati

### - U BAJMOKU, 21. 07. 2002.

- Svečana sv. misa u 10 sati

### - U MALOJ BOSNI, 28. 07. 2002.

- svečana sv. misa u 10 sati

- u 19 sati: Prigodna priredba

### - U ĐURĐINU, 4. 08. 2002.

- svečana sv. misa u 10 sati

### - OTVARANJE IZLOŽBE "S BOŽJOM POMOĆU"

(Likovni susret, 6. 08. u 19 sati)

### - KNJIŽEVNA VEČER INSTITUTA "IVAN ANTUNOVIĆ"

- HKC "Bunjevačko kolo", 8. 08. u 19 sati

- Dodjela "Antušove nagrade 2002."

### TAMBURAŠKA VEČER,

IZBOR NAJLJEPŠIH PAROVA DUŽIJANCE 2002.,

PREDSTAVLJANJE BANDAŠA I BANDAŠICE

(Trg slobode, 9. 08. u 20 sati)

### PREDSTAVLJANJE KNJIGE MARINA MANDIĆA (R. Mađarska)

HKC "Bunjevačko kolo", 10. 08. u 17 sati

### SVEČANA VEČERNJA I DOČEK KARDINALA PULJIĆA

Subotička katedrala - bazilika, 10. 08. u 18 sati

### OTVARANJE IZLOŽBE S OVOGODIŠNJE KOLONIJE SLAMARKI

Vestibul "Gradske kuće", 10. 08. u 19 sati

### SKUPŠTINA RISARA I FOLKLORNA VEČER

(Trg slobode, 10. 08. u 20 sati)

### ISPRAČAJ BANDAŠA I BANDAŠICE

Crkva sv. Roka, 11. 08. u 9 sati

## SVEČANO EUHARISTIJSKO SLAVLJE

Katedrala-bazilika sv. Terezije, 11. 08. u 10 sati

Predvodi: kardinal Vinko Puljić iz Sarajeva

### POVORKA DUŽIJANCE 2002.

(poslije mise: od katedrale do glavnog gradskog trga

- predaja kruha gradonačelniku)

### POSJET GROBU MONS. BLAŠKA RAJIĆA

(Kersko groblje, 11. 08. u 18 sati

- s prigodnim kratkim programom)

### SVEČANI POČETAK BANDAŠICINOG KOLA

(Dvorište župe sv. Roka, 11. 08. u 20 sati)

### LIKOVNA KOLONIJA "BUNARIĆ"

(Salaš na Bunarićkom putu, 14. 08. od 19 sati)

## PROŠTENJE U ŽUPI SV. ROKA U SUBOTICI,

16. 08. 2002.

- HVALOSPJEV LJUDSKOM ŽIVOTU -  
DAN TRUDNICA

Od 9 sati KLANJANJE (u tišini)

kao zadovoljština za GRIJEH POBAČAJA

Mogućnost ispovijedi od 11 - 12 i od 15 - 16,

i 17,30 - 18,30.

Tko se toga dana ispovjedi i pričesti u ovoj crkvi dobiva

potpuni oprost (i za grijehe pobačaja!)

Od 17,30 do 18,15: Zajedničko klanjanje

pod naslovom "Hvalospjev ljudskom životu"

Po prvi put ove godine novi pokušaj: DAN TRUDNICA.

Pozivamo sve žene u blagoslovljenom stanju da toga dana dođu na svečanu sv. misu u 18,30 (tko može već na zajedničko klanjanje) sa svojim muževima i djecom ako ih već imaju. Na taj način želimo izreći Bogu hvalu za divan dar majčinstva i očinstva i zahvalu za DIJETE kao najveću vrednotu na svijetu.

Na kraju mise bit će poseban blagoslov za ŽENE PRIJE PORODA (iz Obrednika "Blagoslovi").

In memoriam

## MIRKO STANTIĆ

(1933 - 2002)

Sv. misa zadušnica bit će u kapeli sv. Ane na Kerskom groblju, 28. 07. u 17 sati.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

Njegovi najmiliji



ZVONIK, Katolički list (mjesečnik). Izdaje: Rimokatolički župni ured sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Ivana Milutinovića 52. Telefon: 024/554-896; E-mail: zvonik@tippnet.co.yu. Uredničko vijeće: Andrija Anišić - glavni i odgovorni urednik; Franjo Ivanković - zamjenik glavnog i odgovornog urednika; mr. Ervin Čeliković - tehnički urednik; Katarina Čeliković - lektor i korektor; Josip Anišić, Željko Augustinov, Stjepan Beretić, Marko Forgić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Josip Ivanković, Elizabeta Kesler, mr. Andrija Kopilović, Grgo Kujundžić, s. Silvana Milan, o. Mato Miloš, Lazar Novaković, Ivan Piuković, Blaženka Piuković, s. Blaženka Rudić, Alojzije Stantić, Branko Vaci; Uredništvo stranica mladih: Ljubica Crnković, Igor Čeliković, Biserka Jaramazović, Marina Kujundžić, Ivana Lazić, Dijana Šarčević, Željka Zelić. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije, broj: 632-1093/94-03, 20.10. 1994. Tisak: Štamparija "PRINTEX", Stipe Grgića 58, Subotica, Tel.: 024/554-435.



**Od Zvonika do Zvonika u boji**



*Ministranti i ministrantice Srijema i Bačke kod Gospe u Tekijama*



*Dan sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića 2002.*

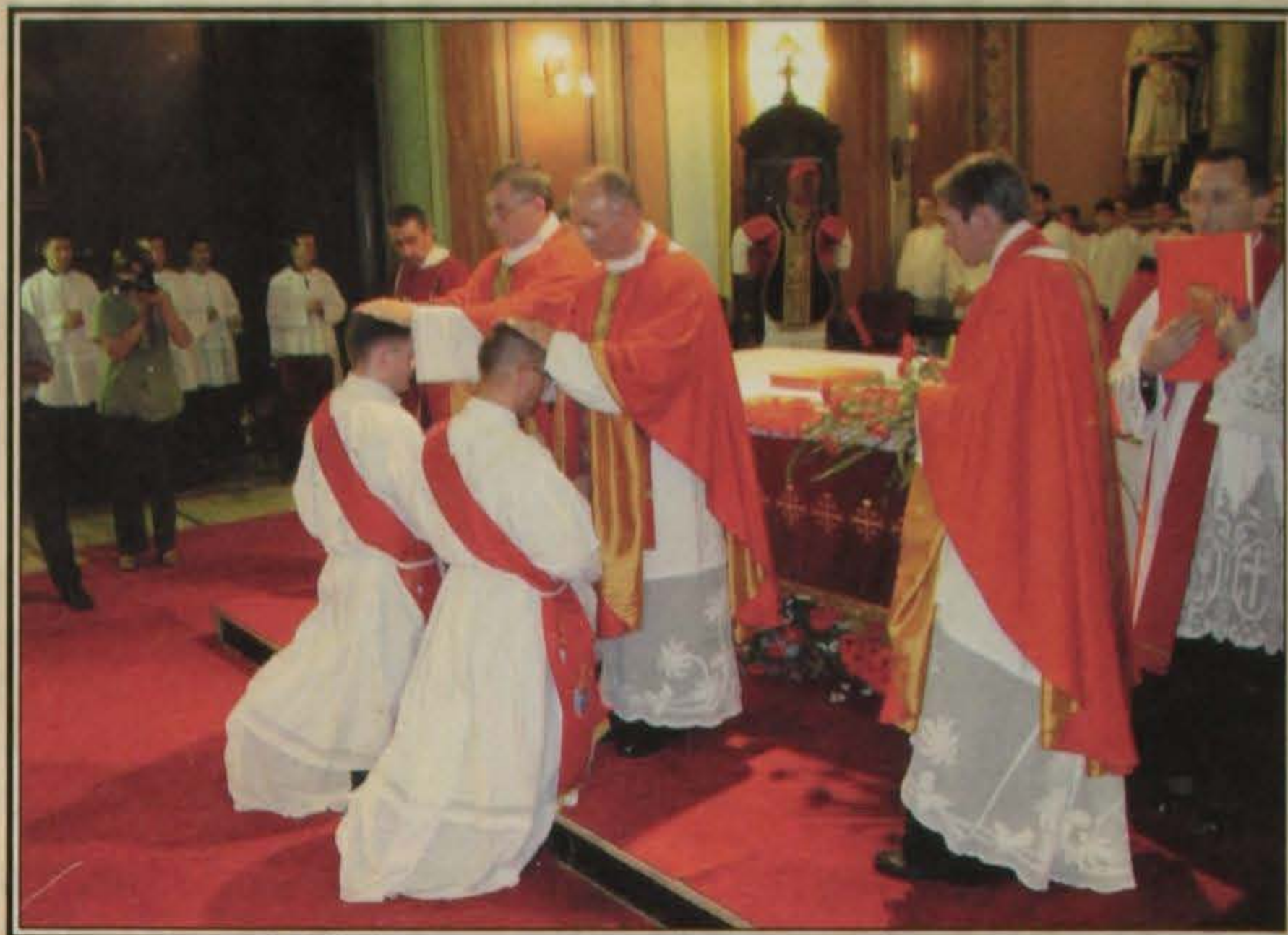
*Dječji zbor iz Sremske Mitrovice na "Zlatnoj harfi" 2002.*



*Kardinal McCarric (drugi s lijeva) u dječjem vrtiću "Marija Petković - Sunčica" u Subotici*

*Imre Kern po svršetku službe predsjednika Izvršnog odbora SO Subotica oprostio se od svećenika i predstavio svog zamjenika Gézu Kucseru*

# PONOS MIRISNIH NJIVA...



*Novi đakon: GORAN VILOV  
i novi svećenici: JOSIP ŠTEFKOVIĆ  
i FRANTIŠEK GAŠPAROVSKY*



*i srebromisnik:  
preč. JOSIP PEKANOVIĆ*

